

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2009/10:1)

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker samtliga förslag som regeringen lagt fram i budgetpropositionen för 2010 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Hyressättningen inom kulturområdet (avsnitt 2.2)

En särskild arbetsgrupp inom kulturutskottet har i ett uppföljningsärende undersökt hur regelverket för den statliga lokalförsörjningen och hyressättningen påverkar museers och scenkonstinstitutioners verksamhet. Arbetsgruppen redovisade sina iakttagelser och förslag i juni 2009, och utskottet tar i betänkandet ställning till dessa förslag.

Utskottet föreslår att riksdagen gör ett tillkännagivande i denna fråga. Enligt utskottets förslag bör regeringen överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet samt belysa vilken effekt som antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna. Regeringen bör också vidta åtgärder för att säkerställa att underhållet hålls på en väl avvägd nivå samt att kulturinstitutionerna ges incitament att fortsätta arbetet med förbättrad tillgänglighet och långsiktigt hållbar utveckling. Regeringen bör dessutom bevaka hur Statens fastighetsverks administrationskostnader utvecklas framöver. Slutligen bör Ekonomistyrningsverkets roll i detta sammanhang klargöras och regeringen bör ge detta verk i uppdrag att utöka sitt stöd till myndigheter i lokalförsörjningsfrågor.

Budgetförslaget för 2010 (avsnitt 3)

Riksdagen har den 18 november 2009 biträtt regeringens förslag och fastställt ramen för utgiftsområde 17 till 11 362 miljoner kronor för 2010.

Bland regeringens större satsningar på kulturpolitikens område under 2010 kan nämnas en utbyggnad av Skapande skola som fr.o.m. nästa år också kommer att omfatta åldersgrupperna 4–6. Centrumbildningarnas arbetsförmedlande verksamhet förstärks samtidigt som Teateralliansen

byggs ut. Satsningar görs också på de centrala museerna. Dessa förslag liksom regeringens övriga förslag till medelsanvisning inom utgiftsområde 17 tillstyrks av utskottet.

I och med att oppositionspartiernas budgetalternativ har fallit redan i första steget av budgetprocessen har dessa partiers företrädare i utskottet avstått från att ta ställning när frågan om anslagsfördelningen inom utgiftsområdet nu behandlas i budgetprocessens andra steg.

Utskottsmajoritetens bedömning av regeringens och oppositionspartiernas budgetförslag redovisas i avsnitt 3 i betänkandet. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna, som alltså avstått från att anpassa sina budgetalternativ till den fastställda ramen för att kunna föra fram dem till omröstning, har i var sitt särskilt yttrande redovisat vilken politik de skulle ha fört på utgiftsområdet om deras förslag hade fått riksdagens stöd i första steget av budgetprocessen.

Finansieringen av SR, SVT och UR (avsnitt 4.1)

Utskottet behandlar också frågor som rör finansieringen av de tre public service-företagens verksamhet och tillstyrker att Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB tilldelas sammanlagt 6 718 miljoner kronor från rundradiokontot för 2010. Utskottet ansluter sig också till propositionens förslag att regeringen ska bemyndigas att tilldela Sveriges Television AB och Utbildningsradion AB ytterligare medel från distributionskontot.

Svenska Spels stöd till idrotten (avsnitt 4.2)

Statens stöd till idrotten utgörs av medel från dels statsbudgeten, dels AB Svenska Spels överskott. En väsentlig del av det stöd som tidigare kanaliserades direkt från AB Svenska Spel till idrottsrörelsen har i regeringens budgetförslag för 2010 lyfts in i statsbudgeten. Med det av utskottet tillstyrkta budgetförslaget kommer idrottsstödet över statsbudgeten nästa år att uppgå till 1 205 miljoner kronor. Utskottet föreslår att riksdagen därutöver ska godkänna att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 verkar för att stämman beslutar om stöd till idrotten – det s.k. Idrottslyftet – i form av ett bidrag på 500 miljoner kronor.

Utöver detta disponerar regeringen en mindre andel av överskottet från Nya Penninglotten för stöd till konst, teater och andra kulturella ändamål. År 2009 uppgår dessa medel till ca 0,3 miljoner kronor.

Bemyndiganden (avsnitt 5)

I budgetpropositionen begär regeringen vissa bemyndiganden för några av anslagen på utgiftsområdet. De går alla ut på att regeringen ska ges rätt att nästa år fatta långsiktigt bindande ekonomiska beslut som kommer att belasta statsbudgeten efter 2010. Utskottet tillstyrker att regeringen får de begärda bemyndigandena.

Motionsförslag med anknytning till statsbudgeten (avsnitt 6)

Utskottet tar i betänkandet också upp ett drygt trettiotal motionsyrkanden med anknytning till statsbudgeten, dock utan att de har effekt på nästa års medelstildelning. Samtliga dessa motionsyrkanden avstyrks av utskottet.

I betänkandet finns 15 *reservationer* och 14 *särskilda yttranden*.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	9
Utskottets överväganden	15
1 Inledning	15
1.1 Behandlade ärenden	15
1.2 Inhämtad information	15
1.3 Betänkandets disposition	15
2 Övergripande frågor	16
2.1 Pris- och löneomräkningen inom kultursektorn	16
2.2 Hyressättningen inom kulturområdet	17
3 Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17	24
3.1 Statens samlade stöd inom utgiftsområde 17	24
3.2 Regeringens och oppositionspartiernas samlade budgetalternativ för 2010	26
3.3 Utskottets genomgång av förslagen på anslagsnivå	28
Statens kulturråd (1:1)	28
Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (1:2)	29
Skapande skola (1:3)	32
Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (1:4)	33
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (1:5)	33
Stöd till icke-statliga kulturlokaler (1:6)	34
Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet (fortsatt användning av äldre anslag)	35
Övriga kultursatsningar (nytt anslag)	35
Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (2:1)	36
Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (2:2)	37
Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:3)	38
Bidrag till biblioteksverksamhet (3:1)	39
Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:2)	40
Talboks- och punktskriftsbiblioteket (3:3)	40
Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (3:4)	41
Institutet för språk och folkminnen (3:5)	42
Statens konstråd (4:1)	43
Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (4:2)	43
Nämnden för hemslöjdsfrågor (4:3)	44
Främjande av hemslöjden (4:4)	44
Bidrag till bild- och formområdet (4:5)	45
Konstnärsnämnden (5:1)	45
Ersättningar och bidrag till konstnärer (5:2)	46
Riksarkivet (6:1)	47

Bidrag till regional arkivverksamhet (6:2)	48
Riksantikvarieämbetet (7:1)	49
Bidrag till kulturmiljövård (7:2)	50
Kyrkoantikvarisk ersättning (7:3)	51
Centrala museer: Myndigheter (8:1)	51
Centrala museer: Stiftelser (8:2)	54
Bidrag till regionala museer (8:3)	56
Bidrag till vissa museer (8:4)	56
Riksutställningar (8:5)	58
Forum för levande historia (8:6)	58
Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (8:7)	59
Nämnden för statligt stöd till trossamfund (9:1)	59
Stöd till trossamfund (9:2)	60
Filmstöd (10:1)	61
Statens biografbyrå (11:1)	62
Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (11:2)	62
Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete (11:3)	63
Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (11:4)	63
Ungdomsstyrelsen (12:1)	64
Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet (12:2)	65
Stöd till idrotten (13:1)	66
Bidrag till allmänna samlingslokaler (13:2)	67
Bidrag för kvinnors organisering (13:3)	67
Stöd till friluftorganisationer (13:4)	68
Bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer (13:5)	69
Insatser för den ideella sektorn (13:6)	70
Bidrag till folkbildningen (14:1)	71
Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen (14:2)	72
Bidrag till kontaktutbildning (14:3)	72
Lotteriinspektionen (15:1)	73
3.4 Utskottets samlade ställningstagande till budgetalternativen	73
4 Stöd vid sidan av statsbudgeten för 2010	75
4.1 Radio- och tv-frågor	75
4.1.1 Medelsberäkning för 2010 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av SVT, SR och UR	75
4.1.2 Granskningsnämndens medelstillelning för 2010	76
4.1.3 Överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot	76
4.1.4 Bemyndigande om överföring av medel från distributionskontot till SVT och UR	77
4.1.5 Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret	77
4.2 Svenska Spels stöd till idrott	78
5 Bemyndiganden för 2011 och åren därefter	80
5.1 Bemyndigande om att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	80

5.2 Beställningsbemyndigande för talböcker och punktskriftsböcker	81
5.3 Beställningsbemyndigande för inköp av konstverk	81
5.4 Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer	82
5.5 Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård	82
5.6 Bemyndigande att besluta om stöd till funktionshindrade vid folkhögskolor	83
6 Motionsyrkanden med budgeteffekt 2011 eller senare	84
Kunskap om Förintelsen	84
Nyskriven Drottningholmsmusik	85
Forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby	86
Digitala bibliotek	87
Läsfrämjande verksamhet	88
Barnlitteraturstatistik	89
Bibliotekslagen	89
Översyn av det offentliga stödet till konstnärer	90
Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare	91
Översyn av landets historiska kulturlämningar	92
Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet	93
Immateriella kulturarvet	94
Stockholms skärgård som världsarv	95
Fäbodbruk som världsarv	97
Det kristna kulturarvets betydelse	97
Sala silvergruva	98
Lambohovs säteri	99
Nämnden för statligt stöd till trossamfund	100
Stöd till trossamfund	101
Filmarkivet i Grängesberg	102
15-årsgräns på biografier	102
Medier och kvinnliga experter	103
Allmänna samlingslokaler	104
Friluftsliv	106
Stöd till friluftorganisationer	106
Dialog med kommuner och landsting om folkbildningen	107
Studieomdöme från folkhögskola som väg in i högskolan	109
Informationssatsningar för att minska den digitala klyftan	110
Utbildning av syntolkar	110
Reservationer	112
1. Pris- och löneomräkningen inom kultursektorn, punkt 1 (v)	112
2. Svenska Spels stöd till idrott, punkt 9 (v)	113
3. Digitala bibliotek, punkt 19 (v)	113
4. Läsfrämjande verksamhet, punkt 20 (mp)	114
5. Barnlitteraturstatistik, punkt 21 (v)	114
6. Översyn av det offentliga stödet till konstnärer, punkt 23 (mp)	115
7. Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare, punkt 24 (s)	116
8. Översyn av landets historiska kulturlämningar, punkt 25 (mp)	116

9. Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet, punkt 26 (mp)	117
10. Immateriella kulturarvet, punkt 27 (mp)	117
11. Nämnden för statligt stöd till trossamfund, punkt 33 (s, v, mp)	118
12. Friluftsliv, punkt 39 (mp)	119
13. Dialog med kommuner och landsting om folkbildningen, punkt 41 (s, v, mp)	119
14. Studieomdöme från folkhögskola som väg in i högskolan, punkt 42 (s, v, mp)	120
15. Informationssatsningar för att minska den digitala klyftan, punkt 43 (v)	121
Särskilda yttranden	122
1. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (s)	122
2. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (v)	126
3. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (mp)	130
4. Nyskriven Drottningholmssmusik, punkt 17 (s, v, mp)	133
5. Läsförbättrings verksamhet, punkt 20 (v)	134
6. Bibliotekslagen, punkt 22 (v)	134
7. Översyn av det offentliga stödet till konstnärer, punkt 23 (v)	134
8. Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare, punkt 24 (v)	135
9. Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet, punkt 26 (s, v)	135
10. Stöd till trossamfund, punkt 34 (v, mp)	135
11. Medier och kvinnliga experter, punkt 37 (v)	135
12. Allmänna samlingslokaler, punkt 38 (v)	136
13. Stöd till friluftorganisationer, punkt 40 (s)	136
14. Utbildning av syntolkare, punkt 44 (s)	136
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	138
Propositionen	138
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	139
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag för 2010 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	150
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till medelsanvisning inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	153
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 3	156
<i>Bilaga 5</i>	
Hyressättningen inom kulturområdet	157
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1. Förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2010	27
Tabell 2. Regeringens förslag till medelstilldelning till Centrala museer: Myndigheter	53

Tabell 3. Regeringens förslag till medelsfördelning till Centrala museer:
Stiftelser 55

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Övergripande frågor (avsnitt 2)

1. Pris- och löneomräkningen inom kultursektorn

Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr278 av Siv Holma m.fl. (v).

Reservation 1 (v)

2. Hyressättningen inom kulturområdet

Riksdagen ger som sin mening till känna vad kulturutskottet anfört med anledning av utskottets uppföljning av hyressättningen inom kulturområdet.

Budgetförslaget till 2010 (avsnitt 3)

3. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17

Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt specifikation i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 13 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Finansieringen av SR, SVT och UR (avsnitt 4.1)

4. Medelsberäkning för 2010 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av SVT, SR och UR

Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för 2010 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 7.

5. Granskningsnämndens medelstilleddning för 2010

Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelstilleddning för 2010 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida när det gäller Granskningsnämnden för radio och TV. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 6.

6. Överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot

Riksdagen godkänner regeringens förslag om överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 9.

7. Bemyndigande om överföring av medel från distributionskontot till SVT och UR

Riksdagen bemyndigar regeringen att i samband med beslut om anslagsvillkor för 2010 tilldela Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB medel för distributionskostnader från distributionskontot. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 10.

8. Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot upp till ett belopp av 1 000 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 8.

Stödet till idrotten (avsnitt 4.2)

9. Svenska Spels stöd till idrott

Riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 verkar för att bolagsstämman dels beslutar om ett bidrag på 500 000 000 kronor att fördelas på idrotten, dels beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2009 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidragen ska fördelas enligt de närmare anvisningar som kan komma att beslutas av regeringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 11 och avslår motion 2009/10:Kr269 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1.

Reservation 2 (v)

Bemyndiganden för 2011 och åren därefter (avsnitt 5)

10. Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 2:3 besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 80 miljoner kronor under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 1.

11. Beställningsbemyndigande för talböcker och punktskriftsböcker

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 3:3 beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial till belopp som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 miljoner kronor under 2011–2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 2.

12. Beställningsbemyndigande för inköp av konstverk

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 4:2 beställa konstverk till belopp som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 miljoner kronor under 2011–2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 3.

13. Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 5:2 besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 125 miljoner kronor under 2011–2020. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 4.

14. Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 7:2 besluta om bidrag till kulturmiljövård som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 miljoner kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 5.

15. Bemyndigande att besluta om stöd till funktionshindrade vid folkhögskolor

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 14:2 till studerande med funktionshinder vid folkhögskolor under 2010 besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 miljoner kronor under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 12.

Motionsyrkanden med budgeteffekt 2011 eller senare (avsnitt 6)

16. Kunskap om Förintelsen

Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr299 av Agneta Berliner m.fl. (fp).

17. Nyskriven Drottningholmsmusik

Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr226 av Gunnar Andréén (fp).

18. Forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby

Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr284 av Chatrine Pålsson Ahlgren och Yvonne Andersson (båda kd).

19. Digitala bibliotek

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr304 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

*Reservation 3 (v)***20. Läsfrämjande verksamhet**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 21.

*Reservation 4 (mp)***21. Barnlitteraturstatistik**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Ub359 av Rossana Dinamarca m.fl. (v) yrkande 6.

*Reservation 5 (v)***22. Bibliotekslagen**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Ub359 av Rossana Dinamarca m.fl. (v) yrkande 5.

23. Översyn av det offentliga stödet till konstnärer

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 12.

*Reservation 6 (mp)***24. Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr317 av Håkan Juholt (s).

*Reservation 7 (s)***25. Översyn av landets historiska kulturlämningar**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 29.

*Reservation 8 (mp)***26. Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 32.

*Reservation 9 (mp)***27. Immateriella kulturarvet**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 30.

Reservation 10 (mp)

- 28. Stockholms skärgård som världsarv**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr291 av Mikael Damberg (s).
- 29. Fäbodbruk som världsarv**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr237 av Per Svedberg och Sinikka Bohlin (båda s).
- 30. Det kristna kulturarvets betydelse**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr285 av Yvonne Andersson och Chatrine Pålsson Ahlgren
(båda kd).
- 31. Sala silvergruva**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr272 av Pia Nilsson (s).
- 32. Lambohovs säteri**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr225 av Finn Bengtsson (m).
- 33. Nämnden för statligt stöd till trossamfund**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr339 av Leif Pagrotsky m.fl. (s) yrkande 10.
Reservation 11 (s, v, mp)
- 34. Stöd till trossamfund**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr321 av Jan Lindholm (mp).
- 35. Filmarkivet i Grängesberg**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr212 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s).
- 36. 15-årsgräns på biografer**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr283 av Jessica Polfjärd (m).
- 37. Medier och kvinnliga experter**
Riksdagen avslår motion
2009/10:Kr326 av Eva Flyborg (fp).
- 38. Allmänna samlingslokaler**
Riksdagen avslår motionerna
2009/10:Kr232 av Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (båda c) och
2009/10:Kr287 av Annelie Enochson (kd).

39. Friluftsliv

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr267 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 1.

*Reservation 12 (mp)***40. Stöd till friluftorganisationer**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr216 av Jan-Olof Larsson (s).

41. Dialog med kommuner och landsting om folkbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Kr213 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda s),

2009/10:Kr245 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s),

2009/10:Kr248 av Thomas Strand (s) och

2009/10:Kr273 av Louise Malmström och Jan Björkman (båda s).

*Reservation 13 (s, v, mp)***42. Studieomdöme från folkhögskola som väg in i högskolan**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr255 av Berit Högman m.fl. (s).

*Reservation 14 (s, v, mp)***43. Informationssatsningar för att minska den digitala klyftan**

Riksdagen avslår motion

2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9.

*Reservation 15 (v)***44. Utbildning av syntolkar**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Kr215 av Ann-Christin Ahlberg (s).

Stockholm den 3 december 2009

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Christer Nylander (fp), Cecilia Magnusson (m), Anne Marie Brodén (m), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Hans Wallmark (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp), Anneli Särnblad (s) och Solveig Hellquist (fp).

Utskottets överväganden

1 Inledning

1.1 Behandlade ärenden

Kulturutskottet behandlar i betänkandet regeringens samtliga förslag i budgetpropositionen för 2010 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Utskottet tar här också upp de motioner från allmänna motionstiden 2009 som har direkt eller indirekt anknytning till budgeten.

Dessutom tar utskottet i detta sammanhang slutlig ställning till ett uppföljningsärende som utskottets uppföljningsgrupp genomfört om hyressättningen inom kulturområdet (rapport 2008/09:RFR13).

1.2 Inhämtad information

Under ärendets beredning har på begäran av kulturutskottet statssekreteraren i Kulturdepartementet Ingrid Eiken informerat om förslagen i budgetpropositionen inom utgiftsområde 17.

Dessutom har företrädare för Svenska kyrkan och Svenskt Friluftsliv uppvaktat utskottet.

1.3 Betänkandets disposition

Betänkandet är indelat i sex huvudavsnitt. I avsnitt 2 behandlar utskottet vissa övergripande frågor. Det gäller bl.a. den tidigare nämnda uppföljningsstudien om hyressättningen inom kulturområdet.

I avsnitt 3 behandlas regeringens budgetförslag för 2010 inom utgiftsområde 17 och de motionsförslag som står mot detta. Utskottet gör först en samlad bedömning av de olika budgetalternativen och tar därefter upp förslagen på anslagsnivå i samma ordning som de finns redovisade i budgetpropositionen.

I avsnitt 4 behandlar utskottet regeringens förslag till medelsanvisning vid sidan av statsbudgeten till dels Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, dels idrotten i form av Idrottslyftet samt ett motionsförslag om en satsning på barnkultur med medel från AB Svenska Spel.

I avsnitt 5 behandlas vissa bemyndiganden som regeringen vill inhämta.

I avsnitt 6 behandlar slutligen utskottet ett antal motioner väckta under allmänna motionstiden 2009 som tar upp frågor med anknytning till statsbudgeten, dock utan att ha någon omedelbar budgeteffekt.

2 Övergripande frågor

2.1 Pris- och löneomräkningen inom kultursektorn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en alternativ metod för pris- och löneomräkning av anslagen inom kultursektorn.

Jämför reservation 1 (v).

Motionen

Vänsterpartiet hävdar i motion Kr278 att uppräknigen av anslagen för ökade kostnader för hyror, priser och löner är otillräcklig. Vissa verksamheter får över huvud taget inte någon uppräkning, såsom stödet till den fria scenkonsten, amatörkulturens centralorganisationer, arrangörer, litteratur och tidskrifter liksom hemslojden. Deras ekonomi har under många år gröpts ur, och de får allt svårare att överleva.

Vänsterpartiet föreslår att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med förslag till hur pris- och löneomräkningen kan utformas på ett mer rättvist sätt än i dag för att motverka urholkningen av anslagen inom kultursektorn.

Utskottet

Pris- och löneomräkningsmetoden (PLO) har utvecklats för den statliga mål- och resultatstyrningen och används därför i första hand för att inflationsanpassa myndighetsanslag. Andra anslag inflationsanpassas på annat sätt. Så t.ex. är pensions- och sjukförsäkringssystemen knutna till prisbasbeloppet, medan utvecklingsbiståndet är kopplat till bruttonationalinkomsten. Rena bidragsanslag omfattas däremot normalt inte av någon automatisk uppräkning. För dem används vanligtvis en ordning som innebär att anslagsnivåerna återkommande justeras genom särskilda politiska beslut. På kulturens område gäller detta bl.a. bidragen till centrala amatörorganisationer och fria grupper.

Av de 52 anslag som finns på utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid är det två tredjedelar som återkommande justeras helt eller delvis enligt PLO-metoden. Anslag som över huvud taget inte pris- och löneomräknas är bl.a. bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:3), bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:2), kyrkoantikvarisk ersättning (7.3), bidrag till kulturmiljövärd (7.2), stöd till allmänna samlingslokaler (13.2) samt stöd till icke-statliga kulturlokaler (1.6) och filmstöd (10.1).

Utskottet har tidigare¹ uttryckt förståelse för att PLO-metoden inte automatiskt kunnat överföras på rena bidragsanslag eftersom den tillkommit för att i första hand styra statliga myndigheters verksamhet. Fria grupper och

¹ Bet. 2005/06:KrU27 och bet. 2007/08:KrU1.

andra bidragsmottagare är inte en del av statsförvaltningen och bör då inte heller omfattas av det regelverk som gäller för styrningen av myndigheter. Dessutom är PLO-metoden i ett avseende direkt olämplig för bidragsanslag, eftersom den inte bara inflationsanpassar anslagen utan också förutsätter att ett produktivitetsavdrag görs, vilket begränsar de årliga anslagsuppräkningarna.

PLO-metoden är en budgettekniskt neutral beräkningsmetod som utformats för att styra all statlig verksamhet. Den tillämpas enhetligt och omfattar alla myndigheters medelstilldelning. Alternativa pris- och löneomräkningsmetoder som skulle kunna ge en mer förmånlig medelstilldelning inom vissa sektorer kan svårigen inordnas i ett sådant generellt styrsystem. Utskottet kan med hänsyn härtill inte biträda det i motion Kr278 (v) framförda förslaget om att regeringen ska anmodas att återkomma med förslag om ett pris- och löneomräkningsätt som på ett mer rättvist sätt än i dag motverkar urholkningen av anslagen inom kultursektorn.

Utskottet avstyrker därför motion Kr278 (v).

2.2 Hyressättningen inom kulturområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger som sin mening till känna att regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad kulturutskottet anför med anledning av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupps förslag om systemet för hyressättning m.m. samt Statens fastighetsverks och Ekonomistyrningsverkets roller och uppgifter. Det innebär att regeringen bör

- dels överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet samt belysa vilken effekt som antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna,
- dels vidta åtgärder för att säkerställa att underhållet hålls på en väl avvägd nivå samt att kulturinstitutionerna ges incitament att fortsätta arbetet med att förbättra tillgänglighet och långsiktigt hållbar utveckling,
- dels uppmärksamma den fortsatta utvecklingen av Statens fastighetsverks administrationskostnader samt förtydliga och utöka Ekonomistyrningsverkets stöd till myndigheter i lokalförsörjningsfrågor.

Bakgrund

Riksdagen beslutade 1991 om en lokalförsörjningsreform som bl.a. innebar att statliga myndigheter fick ett eget ansvar för sin lokalförsörjning. Kulturinstitutionerna kom förhållandevis sent in i det nya systemet. Flertalet av

dem inordnades i det först i början av 2000-talet. På förslag av kulturutskottet har riksdagen gjort ett antal tillkännagivanden inom området, senast 2004 och 2005. Kulturutskottet pekade i dessa sammanhang på några avigsidor med nyordningen som fått långtgående återverkningar för vissa kulturinstitutioner. Bland annat hade museer fått krav på kraftigt höjda hyror samtidigt som deras kompensation för ändrade hyror begränsats högst väsentligt. Senast kulturutskottet behandlade lokal- och hyresfrågor var i budgetbetänkandet hösten 2007. Därefter beslutade kulturutskottet i december 2007 att med en fördjupad undersökning följa upp och utvärdera kulturinstitutionernas lokalkostnader. Uppföljningen genomfördes under våren 2009 av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp i syfte att ge utskottet ett bättre kunskapsunderlag. Uppföljningen avslutades i juni 2009 och har publicerats i riksdagens rapportserie (Uppföljning av hyressättningen inom kulturområdet, rapport 2008/09:RFR13). I bilaga 5 i detta betänkande redovisas en sammanfattning av resultatet av gruppens arbete.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens slutsatser och förslag

Kulturinstitutionerna gick in i systemet med för låga hyresnivåer

De statliga anslagen till kulturinstitutionerna omräknas varje år utifrån en generell modell som tillämpas för alla myndigheter. Uppföljningsgruppen ifrågasätter inte denna modell som är ett viktigt inslag i regeringens styrning av statlig verksamhet. Däremot lyfter gruppen fram avigsidor med systemet som mer utpräglat drabbat kulturinstitutioner. Omräkningsmodellen bygger på att hyrorna sätts på en fungerande marknad och anpassas till sjunkande respektive stigande hyresnivåer. Eftersom många kulturinstitutioner kom in sent i systemet och i flera fall med hyror som låg långt under vad som kan anses motsvara en marknadsmässig hyra uppstår återkommande problem när hyresvärden Statens fastighetsverk (SFV) i enlighet med sina direktiv eftersträvar att successivt närma sig en marknadsmässig nivå på hyresuttaget. Särskilt påtagligt blev detta problem i början av 2000-talet då den generella hyresnivån i Stockholmsområdet sjönk, vilket påverkade hyreskompensationen negativt samtidigt som SFV ställde krav på höjda hyror.

Kulturinstitutioner kan inte flytta till billigare lokaler

Kulturutskottets uppföljning visar att omräkningsmodellen har lett till problem eftersom teatrar och museer ofta inte kan flytta till billigare lokaler när anslaget inte räknas upp i samma takt som hyran ökar. Dessa institutioner är ju i allmänhet bundna till sina specialanpassade lokaler. Eftersom lokalkostnaderna utgör en stor del av kulturinstitutionernas kostnader är dessutom lokalkostnadsomräkningen särskilt viktig inom kulturområdet. Omräkningsmodellen ger inte önskat resultat och i flera fall har den inte

gett anslag som motsvarar hyreshöjningarna. Gruppen menar att det är tydligt att detta systemfel behöver åtgärdas för att ett långsiktigt hållbart system ska kunna uppnås.

En bättre anpassning till kulturinstitutionernas situation behövs

Mot bakgrund av det som har framkommit i kulturutskottets uppföljning slår gruppen fast att pris- och löneomräkning av lokalkostnaderna har fått negativa konsekvenser på kulturområdet. Varje fortsatt hyreshöjning i syfte att komma upp till en tänkt marknadsnivå innebär att kulturinstitutionernas tillgängliga medel för att bedriva verksamhet successivt urholkas. Detta är ett problem som måste lösas på ett långsiktigt hållbart sätt, i första hand genom mer generella åtgärder. Det kan ske antingen genom en kostnadsneutral engångsanpassning av hyresnivåer och anslag eller genom att nuvarande hyresnivåer för ändamålslokaler fortsättningsvis betraktas som marknadsmässiga. En mindre långtgående lösning är att i enlighet med SFV:s förslag införa en spärr som hindrar att en myndighet får minskad hyreskompensation samtidigt som hyran räknas upp. I andra hand kan problemen lösas genom att åtgärder vidtas i de enskilda fall då problem uppstår.

Antikvariska merkostnader är vanligt förekommande på kulturområdet

Gruppen slår fast att många av de byggnader som hyrs av statliga teatrar och museer är byggnadsminnesförklarade, vilket ställer höga krav på att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå. Varken SFV eller verkets hyresgäster får något statligt bidrag för att täcka de antikvariska merkostnaderna. Samtidigt konstaterar gruppen att staten lämnar särskilda bidrag för underhåll av bl.a. kyrkor och SFV:s bidragsfastigheter². Det bör därför skyndsamt belysas vilken effekt som SFV:s antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna inom musei- och teaterområdet och om de berörda institutionerna får bära sådana kostnader som normalt inte belastar andra hyresgäster.

Administrativa regler försvårar finansieringen av underhåll

Enligt riksdagens riktlinjer från 1991 ska den statliga fastighetsförvaltningen bedrivas med ett så långt möjligt marknadsmässigt avkastningskrav. I några fall tillämpas dock kostnadsbaserad hyra. Det gäller dels fastigheter som har donerats till staten, dels huvudbyggnaderna för Operan, Dramaten, Naturhistoriska riksmuseet, Nationalmuseum och Statens historiska museer. När kostnadshyra infördes för de fem kulturinstitutionernas huvudbyggnader var ett av syftena att hyran skulle kunna sänkas. Uppföljningen visar att kostnadshyra i och för sig kan ge sänkta hyreskostnader, men att detta samtidigt kan leda till att nödvändigt underhåll skjuts på framtiden. Det finns exempel på kulturinstitutioner som har tvingats förhandla

² Som bidragsfastigheter definieras de fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. Bland bidragsfastigheter finns t.ex. ett 30-tal fästningsmiljöer, ruiner, kloster, bruksmiljöer och Vasaminnena.

ned underhållskostnaderna för att kunna upprätthålla verksamheten. Enligt gruppen kan det starkt ifrågasättas om det nuvarande kostnadshyressystemet är långsiktigt hållbart. Ekonomiadministrativa regler innebär nämligen att de hyresgäster som är myndigheter saknar möjlighet att spara tillräckligt mellan budgetåren för att kunna finansiera underhållsinsatser. Andra problem är att underhållskostnader inte kan periodiseras och att hyresgäster tvingas betala hyra för såväl utrymda lokaler som evakueringslokaler när de måste evakueras i samband med större underhållsinsatser.

Särlösningar behövs för institutioner med kostnadshyra

Mot bakgrund av det som har framkommit i uppföljningen föreslår gruppen att i de fall där kostnadshyra används bör regeringen vidta åtgärder för att säkerställa att underhållet av våra kulturlokaler hålls på en väl avvägd nivå. De stora variationer i hyreskostnader mellan åren som denna hyressättningsprincip kan ge upphov till bör utjämnas genom bättre möjlighet till anslagssparande eller på annat sätt rätt att fondera medel för framtida underhåll. Även SFV bör kunna fördela större underhållskostnader över en längre tid i syfte att hålla hyran på en jämnare nivå. Dessutom bör regeringen göra klart för alla berörda parter vem som bär ansvaret för finansieringen av det eftersatta underhållet. Regeringen måste även lösa de problem med dubbel hyra som uppstår när institutioner med kostnadshyra måste evakueras från lokaler i samband med ombyggnationer.

Svårt att miljö- och tillgänglighetsanpassa kulturinstitutioner

Uppföljningen visar att både SFV och kulturinstitutionerna arbetar med miljö- och tillgänglighetsfrågor. Vidare uppmärksammas bl.a. att det är angeläget att Regeringskansliet ger en tydlig återkoppling till myndigheterna i detta arbete. Gruppen konstaterar att miljö- och tillgänglighetsfrågor har en stark påverkan på lokalfrågor och lokalkostnader. Kulturinstitutionerna bör ges incitament som främjar satsningar på en långsiktigt hållbar utveckling, vad gäller både miljö- och tillgänglighetsaspekter. Samtidigt måste det beaktas att det kan vara förenat med höga kostnader att åtgärda miljö- och tillgänglighetsproblem i kulturlokaler, inte minst när det gäller äldre byggnader och byggnadsminnen med eftersatt underhåll.

Statens fastighetsverks administrationskostnader måste uppmärksammas

I uppföljningen uppmärksammas att SFV:s administrationskostnader successivt har ökat och att det inte finns något tak för hur höga administrationskostnader som kan belasta hyresgästerna. Kostnaderna fördelas schablonmässigt på hyresgästerna. Det finns ingen transparens när det gäller vad administrationskostnaderna består av, bl.a. hur stora merkostnaderna är för dokumentation och att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå. Mot bakgrund av det som har framkommit i uppföljningen

föreslår gruppen att regeringen i sin dialog med SFV uppmärksammar de administrativa kostnadernas fortsatta utveckling och vikten av effektivitet i fastighetsförvaltningen. Det bör tydliggöras vad som ingår i SFV:s administrativa kostnader, och hur ökningen av dem kan begränsas.

Stöd i lokalförsörjnings- och hyresförhandlingsfrågor

Av uppföljningen framgår att hyresgästerna ofta behöver stöd i lokalförsörjnings- och hyresförhandlingsfrågor, men att det för kulturinstitutionernas del är oklart vilket stöd som t.ex. Ekonomistyrningsverket (ESV) kan ge. Uppföljningen visar vidare att förhållandet mellan SFV och hyresgästerna har blivit mycket bättre och sakligare under senare år. Gruppen föreslår att regeringen förtydligar och utökar ESV:s roll när det gäller stödet till myndigheter i hyresförhandlingar och andra lokalförsörjningsfrågor. De positiva effekter som kostnadshyresprincipen har haft på samarbetet mellan SFV och hyresgäster bör utvecklas och hyresgästernas möjlighet till insyn bibehållas och fördjupas, även i de fall marknadshyra används.

Regeringens redovisning till riksdagen

I uppföljningen framhålls slutligen vikten av att de olika frågor som har lyfts fram genom denna undersökning fortsättningsvis uppmärksammas. Gruppen föreslår att regeringen återkommer till riksdagen och i budgetpropositionen redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av uppföljningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att hyressättningen inom kulturområdet är en fråga som återkommande har behandlats av riksdagen. I sin rapport har utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp på ett förtjänstfullt sätt kartlagt den statliga lokalförsörjningen inom musei- och teaterområdena och redovisat hur statsmakterna återkommande har behandlat denna fråga sedan riksdagen 1991 beslutade om en lokalförsörjningsreform. Gruppen har även analyserat i vilken mån som tidigare konstaterade problem kvarstår samt lämnat sina slutsatser och förslag. I sin rapport lyfter gruppen fram såväl för- och nackdelar med reformen som de konsekvenser som den har fått inom kulturområdet. Uppföljningen visar att flera av de problem som tidigare har påtalats av utskottet kvarstår. Det finns därför enligt utskottets mening skäl att vidta åtgärder som på ett långsiktigt sätt kan lösa de problem som gruppen har redovisat.

Systemet för hyressättning m.m. inom kulturområdet

Utskottet vill inledningsvis lyfta fram de särskilda problem som pris- och löneomräkningsmodellen av lokalkostnader har lett till inom kulturområdet. Det har flera gånger konstaterats, bl.a. av utskottet, att nuvarande

system kan leda till att en myndighet får sänkt hyreskompensation samtidigt som hyresförhandlingarna leder till höjd hyra. Uppföljningsgruppen har slagit fast att detta systemfel måste åtgärdas för att ett långsiktigt hållbart system ska kunna uppnås. Utskottet delar denna uppfattning. I första hand bör problemet lösas med generella åtgärder som att t.ex. införa en spärr mot minskad kompensation i fall som dessa, alternativt genom att åtgärder vidtas i de enskilda fallen.

Utskottet konstaterar vidare att många teatrar och museer har lokaler som är gamla och i flera fall klassade som byggnadsminnen. Vård och underhåll av sådana lokaler ställer särskilda krav. Utskottet anser att det skyndsamt bör belysas vilken effekt som Fastighetsverkets antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna inom musei- och teaterområdet och om de berörda institutionerna får bära sådana kostnader som inte belastar andra hyresgäster. Dessutom vill utskottet lyfta fram gruppens förslag om att åtgärder bör vidtas för att säkerställa att underhållet av kulturlokaler hålls på en väl avvägd nivå även för de lokaler som har kostnadshyra. Detta kan exempelvis ske genom att de berörda myndigheterna ges möjlighet att ha ett större anslagssparande och genom ett system av utjämning av variationer i hyreskostnader över tid.

Ökade miljö- och tillgänglighetskrav för med sig ökade kostnader, särskilt för teatrar och museer inrymda i äldre lokaler och byggnadsminnen. Eftersom det är angeläget att krav av detta slag kan tillgodoses bör enligt utskottets mening kulturinstitutionerna ges incitament att fortsätta sitt arbete med att förbättra tillgänglighet och långsiktigt hållbar utveckling. Samtidigt måste det beaktas att detta kan medföra ökade kostnader.

Statens fastighetsverks och Ekonomistyrningsverkets roller

Uppföljningsgruppens fördjupade undersökning har visat att Fastighetsverkets administrationskostnader ökat och att det inte finns något tak för hur höga administrationskostnader som kan belasta hyresgästerna. Utskottet vill därför understryka vikten av att regeringen uppmärksam följer hur Fastighetsverkets administrationskostnader utvecklas. Regeringen bör dessutom tydliggöra vad som ska ingå i dessa kostnader och hur ökningen av dem kan begränsas.

Undersökningen har också visat att det finns en osäkerhet kring vilket stöd som Ekonomistyrningsverket kan ge till myndigheter i hyresförhandlingar och andra lokalförsörjningsfrågor. Enligt utskottets mening bör Ekonomistyrningsverkets roll förtydligas och utökas. Utskottet anser vidare, i likhet med gruppen, att den positiva utvecklingen av samarbetet mellan Fastighetsverket och hyresgästerna fortsatt bör främjas.

Sammanfattande synpunkter

Sammanfattningsvis föreslår utskottet att riksdagen som sin mening ger till känna att regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad kulturutskottet anfört med anledning av de förslag som utskottets uppföljnings- och utvär-

deringsgrupp lyft fram om kulturinstitutionernas lokalförsörjning. Regeringen bör således överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra fört med sig inom kulturområdet, belysa i vad mån kulturinstitutionernas lokalkostnader påverkas av antikvariska merkostnader, verka för att deras underhåll kan hållas på en väl avvägd nivå samt ge dem incitament att fortsatt förbättra tillgängligheten och verka för en långsiktigt hållbar utveckling. Regeringen bör också noga följa hur SFV:s administrationskostnader utvecklas samt ge ESV ett tydligare och utökat ansvar för stöd till myndigheter i lokalförsörjningsfrågor.

3 Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17

3.1 Statens samlade stöd inom utgiftsområde 17

Allmänt

Verksamheter som faller inom kulturutskottets ansvarsområde finansieras eller stöds av staten på fyra olika sätt, nämligen

- från statsbudgetens utgiftssida med anslag på utgiftsområde 17
- med radio och tv-avgifter som vid sidan av statsbudgeten kanaliseras till den offentligt finansierade radio- och tv-verksamheten över rundradiokontot och det s.k. distributionskontot
- med medel från AB Svenska Spels överskott av vilket 500 miljoner kronor nästa år kommer att användas vid sidan av statsbudgeten för Idrottslyftet, en särskild satsning på svensk idrott
- med s.k. skatteutgifter, dvs. en förmånligare statlig beskattning av vissa verksamheter än vad som gäller generellt. På utgiftsområde 17 motsvaras skatteutgifterna i första hand av värdet av en nedsatt mervärdesbeskattning.

Statsbudgeten

För 2010 föreslår regeringen i budgetpropositionen att de samlade utgifterna på anslagen på utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid* ska uppgå till 11 362 miljoner kronor. Drygt 56 % av detta belopp, eller 6 415,7 miljoner kronor, avser kulturpolitiska satsningar medan insatserna på utgiftsområdet i övrigt främst gäller folkbildning (3 355,7 miljoner kronor), idrott (1 204,9 miljoner kronor) och ungdomspolitik (128,1 miljoner kronor).

Radio och tv-avgifter

Verksamheten i de tre public serviceföretagen – Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion – finansieras i huvudsak med radio- och tv-avgiftsmedel som vid sidan av statsbudgeten tillförs det s.k. rundradiokontot. I budgetpropositionen föreslås dessa bolag bli tilldelade 6 718 miljoner kronor från rundradiokontot för 2010, vilket är 3 % mer än för innevarande år. Från distributionskontot väntas Sveriges Television och Utbildningsradion under 2010 få ytterligare medel. Detta konto tillkom ursprungligen för att utjämna merkostnaderna för att program under en övergångsperiod sändes såväl analogt som digitalt. Eftersom de analoga sändningarna helt upphörde i februari 2008 kommer detta konto successivt att avvecklas med sikte på att det ska vara helt borta senast 2013. Nivån på tillskottet till Sveriges Television och Utbildningsradion för 2010 från distributionskontot är ännu inte fastställt, men för 2009 väntas det preliminärt uppgå till 255 miljoner kronor.

Svenska Spels överskott

Av AB Svenska Spels överskott väntas nästa år 500 miljoner kronor användas vid sidan av statsbudgeten för Idrottslyftet, en särskild satsning på svensk idrott. Fram t.o.m. i år har ytterligare stöd överfört vid sidan av statsbudgeten från Svenska Spel till idrottsrörelsen och ungdomsorganisationerna dels som ett tillskott på 60 miljoner kronor till Riksidrottsförbundet för fördelning inom idrottsrörelsen, dels som en andel av ett visst överskott från AB Svenska Spel. Dessa båda stödformer ersätts fr.o.m. 2010 av medel som fördelas från ett med 760 miljoner kronor förhöjt anslag i statsbudgeten.

Utöver stödet till Idrottslyftet disponerar regeringen en mindre andel av överskottet från Nya Penninglotten för stöd till konst, teater och andra kulturella ändamål. Dessa medel har på senare år minskat i takt med att omsättningen på Nya Penninglotten avtagit. De uppgår till ca 0,3 miljoner kronor per år.

Skatteutgifter

Skatteutgifterna på utgiftsområde 17 beräknas nästa år uppgå till 5 081 miljoner kronor.¹ En tredjedel av detta belopp – eller 1 711 miljoner kronor – motsvaras av det skattebortfall som är följden av att mervärdesskatten på böcker, tidskrifter och biografföreställningar har satts ned från 25 till 6 %. En lika stor nedsättning av mervärdesskatt gäller för vissa entréavgiftsbelagda kulturevenemang, vilket minskar statens skatteinkomster med ytterligare 652 miljoner kronor. Samma nedsättning gäller också för kommersiell idrott vilket ger ett skattebortfall för staten på 2 438 miljoner kronor.

Statens samlade stöd inom utskottets ansvarsområde

Sammantaget uppgår således det statliga stödet till kultur, public service, folkbildning och idrott i dessa olika former till i drygt 23 900 miljoner kronor per år.

Skatteutgifterna är inte föremål för riksdagens årliga provning utan gäller tills vidare. Övrig medelstilldelning tar riksdagen varje år ställning till i samband med beredningen av regeringens budgetförslag.

I de närmast efterföljande avsnitten 3.2 Regeringens och oppositionspartiernas budgetalternativ samt 3.3 Genomgång av förslagen på anslagsnivå behandlas de punkter i budgetpropositionen och de yrkanden i motioner som har direkt effekt på 2010 års medelstilldelning på utgiftsområde 17.

Public servicebolagens medelstilldelning samt AB Svenska Spels bidrag till Idrottslyftet tas upp i det därpå följande avsnitt 4 Stöd vid sidan av statsbudgeten för 2010.

¹ I budgetpropositionen anges att skatteutgiften inom utgiftsområde 17 är 6 382 miljoner kronor. Från detta belopp har emellertid här nedsättningen av mervärdesskatten för allmänna nyhetstidningar på 1 301 miljoner kronor exkluderats eftersom denna nedsättning rätteligen hör till utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

3.2 Regeringens och oppositionspartiernas samlade budgetalternativ för 2010

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till anslagsfördelning för 2010 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid samt avslår samtliga motioner som behandlas i detta sammanhang.

Utskottets ställningstagande

På utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid* finns 52 anslag som grupperats på 15 olika områden.

Regeringens förslag till medelsanvisning för hela utgiftsområdet uppgår nästa år till 11 362,1 miljoner kronor. Ramen fördelar sig på de 15 områdena och grupperna av anslag på det sätt som framgår av efterföljande tabell. Av tabellen framgår också vilka alternativa prioriteringar som förordas av oppositionspartierna.

Alla förslag redovisas avrundade till tusental kronor i den ordning områdena behandlas i budgetpropositionen på utgiftsområdet. Regeringens förslag redovisas i absoluta värden. Oppositionspartiernas förslag återges som avvikelser i förhållande till regeringens förslag.

Tabell 1. Förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2010*Tusental kronor*

Område , Anslag, (anslagsbeteckning)	Reg. förslag	Oppositionspartiernas förslag		
		s	v	mp
1 Kulturområdesövergripande verksamhet	579 196	+152 206	+130 000	+108 338
<i>varav</i>				
Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (1:2)	210 885	+35 000	+30 000	+67 000
Skapande skola (1:3)	111 971	+868	±0	-60 000
Stöd till icke-statliga kulturlokaler (1:6)	9 898	±0	±0	+100 000
Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet (Äldre anslag)	0	+65 000	+100 000	±0
2 Teater, dans och musik	1 988 439	+35 351	+150 000	+115 351
<i>varav</i>				
Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (2:1)	1 017 719	+15 351	+45 000	+15 351
Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (2:2)	812 217	±0	+35 000	+100 000
Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:3)	158 503	+20 000	+70 000	±0
3 Litteraturen, läsandet och språket	315 148	+2 823	+23 000	+2 823
<i>varav</i>				
Bidrag till biblioteksverksamhet (3:1)	49 107	+748	+12 000	+748
Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:2)	124 182	±0	+11 000	±0
4 Bildkonst, arkitektur, form och design	95 365	+382	+10 000	+382
<i>varav</i>				
Bidrag till bild- och formområdet (4:5)	27 673	±0	+10 000	±0
5 Kulturskaparnas villkor	341 674	+2 966	+10 000	+2 966
<i>varav</i>				
Ersättningar och bidrag till konstnärer (5:2)	324 168	+2 737	+10 000	+2 737
6 Arkiv	351 959	+98	±0	+98
7 Kulturmiljö	921 422	+3 150	±0	+33 150
<i>varav</i>				
Riksantikvarieämbetet (7:1)	209 704	+3 150	±0	+13 150
Bidrag till kulturmiljövård (7:2)	251 718	±0	±0	+20 000
Kyrkoantikvarisk ersättning (7:3)	460 000	±0	±0	±0
8 Museer och utställningar	1 511 649	+49 373	+65 000	+48 373
<i>varav</i>				
Centrala museer: Myndigheter (8:1)	977 636	+43 493	+44 000	+39 493
Centrala museer: Stiftelser (8:2)	234 574	+4 557	+8 000	+3 557
Bidrag till regionala museer (8:3)	164 209	±0	+5 000	±0
Bidrag till vissa museer (8:4)	42 947	+578	+5 000	+4 578
Riksutställningar (8:5)	+47 143	+745	+3 000	+745
9 Trossamfund	55 116	+74	-10 000	+74
<i>varav</i>				
Nämnden för statligt stöd till trossamfund (9:1)	4 884	+74	±0	+74
Stöd till trossamfund (9:2)	50 232	±0	-10 000	±0
10 Film	310 824	+20 000	+50 000	±0
<i>varav</i>				
Filmstöd (10:1)	309 324	+15 000	+50 000	±0
11 Medier	34 431	±0	+2 000	±0
<i>varav</i>				
Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (11:2)	21 963	±0	+2 000	±0
12 Ungdomspolitik	128 063	+1 685	+30 000	±0
<i>varav</i>				
Ungdomsstyrelsen (12:1)	26 703	+1 300	+30 000	±0
13 Folkvärelsepolitik	1 328 201	-12 685	-23 238	+8 000
<i>varav</i>				
Stöd till idrotten (13:1)	1 204 851	±0	±0	±0
Bidrag till allmänna samlingslokaler (13:2)	32 164	+162	±0	±0
Stöd till friluftsförbund (13:4)	24 785	+5 125	±0	+8 000
Insatser för den ideella sektorn (13:6)	23 238	-18 114	-23 238	±0
14 Folkbildning	3 355 740	+16 000	+98 238	+80 000
<i>varav</i>				
Bidrag till folkbildningen (14:1)	3 260 013	+16 000	+98 238	+80 000
15 Tillsyn av spelmarknaden	44 860	±0	±0	±0
Totalt för utgiftsområdet	11 362 087	+271 423	+535 000	+399 555

I första steget av budgetprocessen har riksdagen den 18 november 2009 på förslag av finansutskottet (bet. 2009/10:FiU1) beslutat att ramen för utgiftsområde 17 ska vara 11 362 miljoner kronor för 2010. Det innebär att kulturutskottet i sin fortsatta beredning av anslagsfördelningen inom utgiftsområdet är förhindrat att föreslå lösningar som medför att anslagen sammantaget uppgår till högre belopp. Inget hindrar emellertid att utskottets förslag understiger denna nivå.

Förslag till alternativa anslagsnivåer har framförts av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. De ramar för utgiftsområde 17 som dessa partier föreslår överstiger regeringens förslag med 271–535 miljoner kronor. Längst går Vänsterpartiet med sina påslag på 535 miljoner kronor. Till denna nivåförändring kan emellertid läggas en av Vänsterpartiet föreslagen satsning på barnkultur på 300 miljoner kronor, vilken förutsätts bli finansierad vid sidan av statsbudgeten med Svenska Spels överskott. Tillsammans motsvarar alltså Vänsterpartiets förslag för 2010 en utgiftsökning på 835 miljoner kronor.

Eftersom oppositionspartiernas budgetförslag för nästa år överstiger den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet kan de inte tas upp till fortsatt beredning utan att först ha anpassats till denna ram.

Redan av denna anledning bortfaller alltså dessa budgetalternativ. Utskottet har emellertid även vid en mer detaljerad prövning av förslagen funnit att oppositionspartiernas budgetalternativ bärs upp av olika lösningar som utskottet inte kan ställa sig bakom.

I det följande går utskottet igenom budgetförslagen på utgiftsområde 17 och prövar anslag för anslag de alternativa lösningar som regeringen och respektive oppositionsparti förordar. Genomgången följer samma ordning som används i budgetpropositionen vid redovisningen av anslagen. Den utmynnar i att utskottet i avsnitt 3.4 redovisar sitt samlade ställningstagande till de förslagspunkter i propositionen och de yrkanden i motionerna som har direkt inverkan på statsbudgeten för 2010 på utgiftsområde 17.

Övriga motionsförslag som berör frågor med anknytning till statsbudgeten men som väntas få budgeteffekt först efter 2010 behandlar utskottet längre fram i betänkandet i avsnitt 6.

3.3 Utskottets genomgång av förslagen på anslagsnivå

3.3.1 KULTUROMRÅDESÖVERGRIPANDE VERKSAMHET

Statens kulturråd (1:1)

Anslaget används för Statens kulturråds förvaltningskostnader. Statens kulturråd ska som central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet följa utvecklingen och ge ett samlat underlag för den statliga kulturpolitiken samt bistå regeringen med genomförandet av denna. I den uppgiften ligger en skyldighet att samordna och effektivisera de statliga åtgärderna och därigenom främja utvecklingen av kulturverksamheten.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,8 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Regeringen föreslår att 49,6 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den generella neddragningen om 1,5 % av anslaget, vilket innebär att partiet vill öka anslaget med 0,8 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkandena 14 och 18).

Även Miljöpartiet avvisar den generella neddragningen och föreslår i *motion Kr320* av att anslaget ska ökas med 0,8 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att regeringen under sammanlagt 19 anslag har föreslagit en neddragning med 1,5 % eller 46 miljoner kronor för att finansiera satsningar inom utgiftsområdet. Utskottet har inte något att invända mot dessa förändringar.

Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (1:2)

Anslaget används för bidrag till en rad skilda ändamål på kulturområdet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 10 miljoner kronor ska tillföras anslaget till centrumbildningarna för bl.a. arbetsförmedlande tjänster. Regeringen bedömer i den kulturpolitiska propositionen att resursförstärkningen kan leda till en ökad sysselsättning bland kulturskapare samtidigt som dynamiken på denna del av arbetsmarknaden stärks (prop. 2009/10:3 s. 57).

Vidare föreslår regeringen att bidraget till Teateralliansen ska öka med 4 miljoner kronor.

Regeringen avser att avveckla stödet till länsbildningsförbunden och minska bidragsgivningen till vissa verksamheter under anslaget. Därför föreslås en neddragning av anslaget med 2,8 miljoner kronor.

För Institutet Dans i skolan vid Luleå tekniska universitet överförs till anslaget 0,2 miljoner kronor från utgiftsområde 16.

Sammantaget föreslår regeringen att 210,9 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

I *motion Kr339* (s) föreslår Socialdemokraterna att bidraget till Teater-, Dans- och Musikallianserna ska tillföras 25 miljoner kronor utöver regeringens förslag, så att fler kulturarbetare kan få anställning. Vidare föreslår motionärerna att satsningen på internationellt kulturutbyte ska utökas med 10 miljoner kronor för att presentera svensk kultur i utlandet och för ett ökat antal utländska gästspel i Sverige. Inom ramen för satsningen vill motionärerna även öka översättningsstödet. Sammantaget innebär yrkandena att anslaget tillförs 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkandena 1, 2 och 18).

Beträffande medelsanvändningen under anslaget framhåller Socialdemokraterna i *motion Kr339* att de har noterat att regeringen avser att minska bidragsgivningen till "vissa verksamheter". Motionärerna motsätter sig att Kultur i arbetslivet kan komma att räknas in bland dessa "vissa verksamheter". De påminner om framgångsrika satsningar som gjorts t.ex. med arbetsplatsbibliotek och läsförfrämjande insatser och nämner projektet Läs för mig pappa (yrkande 17).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att anslaget ska utökas med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av medelsökningen är 10 miljoner kronor avsedda som en förstärkning för amatörkulturen och 10 miljoner kronor för de nationella minoriteternas språk och kultur. Vidare är 5 miljoner kronor avsedda för Teateralliansen och 5 miljoner kronor för arbetsplatsbibliotek (yrkande 2).

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Kr308* att ett stöd ska införas för att stärka och utveckla kommunernas arbete med barns och ungdomars kultur och skapande verksamhet (yrkande 23). I *motion Kr320* avsätter partiet 60 miljoner kronor för ändamålet, en resursförstärkning som innebär att den kommunala Kulturskolan kan byggas ut och hitta nya former för att nå fler barn och ungdomar samt hålla en fortsatt hög kvalitet.

I *motion Kr308* framhåller Miljöpartiet de gröna att Teater-, Dans- och Musikallianserna utgör en bra förebild för hur en trygg arbetsmarknad kan skapas. Motionärerna föreslår därför att riksdagen ska göra ett tillkännagivande för regeringen som syftar till att bredda de tre alliansernas verksamhet och göra det möjligt för dem att omfatta fler kulturutövare även utanför branscherna musik, dans och teater (yrkande 13). I sin budgetmotion *Kr320* avsätter partiet 2 miljoner kronor för alliansernas verksamhet.

Sammantaget innebär Miljöpartiets de grönas förslag att anslaget tillförs 62 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Sammantaget anser utskottet att regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget är väl avvägt. Det finns inte någon anledning att öka anslaget, såsom föreslås i här aktuella motioner.

Utskottet har – då det gäller medelsanvändningen under anslaget – inte något att invända mot att regeringen avser att avveckla stödet till länsbildningsförbundet under detta anslag.

Det anförda innebär att utskottet inte är berett att biträda förslag som innebär medelsförstärkning för nya bidragsändamål.

Utskottet noterar att motionärerna bakom motion Kr339 (s) uttryckt oro för att regeringen avser att minska bidragsgivningen till kultur i arbetslivet och då särskilt sådana projekt som Läs för mig pappa. Det är därför motiverat att erinra om att anslagspost 1 under detta anslag disponeras av Kulturrådet och är avsett för allmän kulturverksamhet och utvecklingsverksamhet. Kulturrådet beslutar inom ramen för anslagsposten, som för 2009 uppgår till 81 miljoner kronor, hur medlen ska fördelas på olika angelägna kulturprojekt inom skiftande områden.

Kulturministern har nyligen som svar på en interpellation² av Gunilla C Carlsson i Hisings Backa (s) sagt bl.a. följande.

I regleringsbrevet till Statens kulturråd specificeras att anslagsposten bland annat ska användas för en rad olika ändamål, däribland insatser för att främja en bred kulturverksamhet med arbetsplatsen och arbetsgemenskapen som utgångspunkt. Regeringen har överlåtit till Statens kulturråd att besluta hur de drygt 80 miljoner kronor som finns på anslagsposten ska fördelas mellan de olika angivna ändamålen. Regeringens ambition på sikt är att ytterligare minska detaljstyrningen, och lämna till Kulturrådet att efter övergripande mål för bidragsgivningen bedöma vilka ansökningar som bör beviljas.

Statens kulturråd har i sin bidragsgivning till ändamålet att främja kulturverksamhet med arbetsplatsen som grund prioriterat läsfrämjande insatser, och som Gunilla Carlsson påpekar finns det framgångsrika projekt att visa på inom detta område. Läsfrämjande är också något som regeringen har prioriterat.

Regeringen har en uttrycklig ambition att främja allas möjlighet till kulturupplevelser och bildning. Därför har regeringen satt upp just detta som ett av de nya kulturpolitiska målen som föreslås för riksdagen. Regeringen anser det lämpligast att lämna åt Kulturrådet att bedöma vilka organisationer som bör motta statliga bidrag.

Det kan tilläggas att projekt som främst har ett läsfrämjande syfte i första hand prövas med utgångspunkt från bestämmelserna i förordningen (1998:1386) om statsbidrag till läsfrämjande insatser. Medel för sådana ändamål anvisas under anslaget 3:2 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter*. Utskottet avvisar motion Kr339 (s) yrkande 17.

Då det gäller förslaget att bredda de tre konstnärssallianserna som framförs i motion Kr308 (mp) erinrar utskottet om att regeringen i den kulturpolitiska propositionen framhåller att Teater-, Dans- och Musikallianserna på ett framgångsrikt sätt förenar kulturpolitiska och arbetsmarknadspolitiska målsättningar. Allianserna är viktiga i tider då arbetsmarknadsläget för kulturskaparna inom scenkonst- och musikområdena är pressat. Regeringen bedömer att verksamheten vid två av dem befinner sig i en uppbygg-nadsfas och att det är viktigt att de får rimliga förutsättningar att etablera

² IP 2009/10:49.

sin verksamhet. Utskottet delar regeringens bedömning och kan inte se att det råder någon avgörande motsättning mellan detta synsätt och det som framförs i motionen. Något tillkännagivande från riksdagens sida med anledning av motionen är inte påkallat. Motion Kr308 (mp) yrkande 13 kan inte biträdas av utskottet.

Skapande skola (1:3)

Anslaget används för en långsiktig satsning för barn i grundskolan, kallad Skapande skola. Satsningen innebär att skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål om barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och till eget skapande sammanfaller.

Propositionen

Regeringen bedömer att satsningen Skapande skola bör byggas ut till att omfatta även grundskoleelever i årskurserna 4–6 och föreslår därför att anslaget ska tillföras 55 miljoner kronor. Vidare minskas anslaget med 0,9 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Sammantaget föreslår regeringen att 112 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna motsätter sig i *motion Kr339* regeringens förslag till nedskärning med 1,5 % av anslaget och föreslår i stället att det ska ökas med 0,9 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkandena 14 och 18).

Miljöpartiet föreslår i *motion Kr320* att anslaget ska minskas med 60 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Kulturrådet, som har i uppdrag att fördela bidrag till Skapande skola-projekt, konstaterade i sin budgetframställning för 2010 att intresset för bidraget har varit stort i den kommunala skolan. Inte mindre än 75 % av landets kommuner sökte bidraget under 2008. Informationsinsatser har genomförts för att nå resterande 25 % av kommunerna. Utskottet välkomnar att resurserna för Skapande skola nu gott och väl fördubblas så att satsningen fr.o.m. 2010 kan byggas ut till att omfatta även årskurserna 4–6.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och kan således inte biträda här aktuella motioner.

Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (1:4)

En försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning genomförs i Skåne län under tiden den 1 juli 1997–den 31 december 2010. Det regionala självstyrelseorganet i Skåne län har från Statens kulturråd övertagit befogenheten att besluta om fördelningen av statsbidrag till regional kulturverksamhet. Anslagets ändamål är att finansiera denna försöksverksamhet.

Propositionen

Sammantaget föreslår regeringen att 158,7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Regeringen avser att överlåta åt det regionala självstyrelseorganet i Skåne att ansvara för beslut om vilka institutioner som ska vara stödberättigade under 2010 enligt de av riksdagen godkända ändamålen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag då det gäller nivån på anslaget.

I detta sammanhang erinrar utskottet om att en särskild utredare på regeringens uppdrag nu utarbetar ett förslag till ny modell för fördelning av statliga bidrag till kulturverksamhet på regional och lokal nivå, som regeringen presenterade i propositionen Tid för kultur (2009/10:3). Förslagen ska utgå från att kommuner och landsting alternativt regioner tilldelas ett ökat inflytande och ansvar för fördelning av statliga bidrag. Därmed ges ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Samtidigt ska staten ha ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken. Uppdraget ska redovisas under våren 2010.

Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (1:5)

Anslaget används för att finansiera forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Medlen används för projekt inom Statens kulturråds, Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Institutet för språk och folkminnens ansvarsområden. Vidare beräknas under anslaget medel för en del av kostnaderna för grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,6 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Sammantaget föreslår regeringen att 38,1 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna motsätter sig i *motion Kr339* regeringens förslag till nedskärning av anslaget och föreslår i stället att besparingen på 0,6 miljoner kronor återförs till anslaget (yrkandena 14 och 18).

I *motion Kr320* motsätter sig även Miljöpartiet neddragningen av anslaget och föreslår en ökning med 0,6 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. Det innebär att här aktuella motionsyrkanden avvisas.

I sammanhanget påminner utskottet om de satsningar som görs inom utgiftsområde 16 Utbildning och forskning på det konstnärliga området och på kultur- och kulturarvsområdena.

Stöd till icke-statliga kulturlokaler (1:6)

Anslaget används för att stödja ny- eller ombyggnad inklusive handikappanpassning av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Beslut om bidrag fattas av Boverkets samlingslokalsdelegation efter samråd med Statens kulturråd.

Propositionen

Regeringen föreslår att 9,9 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Miljöpartiet föreslår i *motion Kr308* att ett särskilt stimulansbidrag införs för reparation, om-, till- och nybyggnad av kommunala kulturscener. Därmed skulle nya arbetstillfällen bildas inom byggbranschen samtidigt som arbetstillfällena ökas även för professionella kulturutövare (yrkande 7). I partiets budgetmotion, *motion Kr320*, föreslås att anslaget för detta ändamål ska tillföras 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte ställa sig bakom Miljöpartiet de grönas förslag om byggåtgärder på kommunala kulturscener. Det får i första hand ankomma på kommunerna att svara för sådana satsningar.

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet (fortsatt användning av äldre anslag)

Motionerna

Socialdemokraterna anser att Accessprojektet var en lyckad satsning som tjänat många syften dels genom att det gett arbetstillfällen till människor inom kulturarbetsmarknaden, dels genom att det bidragit till att bevara kulturarvet. I *motion Kr339* (s) föreslår partiet därför att projektet ska fortsätta och avsätter för detta ändamål 65 miljoner kronor (yrkandena 3 och 18).

Även Vänsterpartiet anser i *motion Kr269* att Accessprojektet ska fortsätta, vilket innebär att vår gemensamma kulturskatt kan renoveras och tillgängliggöras samtidigt som fler arbeten skapas inom kultursektorn. För ändamålet avsätter partiet 100 miljoner kronor (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Sysselsättningsprojektet Access påbörjades 2006 och avslutas under 2009. Projektet administreras av Statens kulturråd och riktar sig till arbetslösa akademiker som har arbetat med att bevara, vårda och tillgängliggöra samlingar, föremål och arkivalier inom hela kulturområdet. Sammanlagt har 643 miljoner kronor avsatts för projektet. Kulturrådet kommer att i början av 2010 lämna en redovisning om de totala effekterna av Accessatsningen till regeringen.

Utskottet, som ser fram emot att få ta del av Kulturrådets redovisning, är inte berett att förorda en fortsatt satsning på projektet och kan således inte biträda här aktuella motionsyrkanden.

Övriga kultursatsningar (nytt anslag)

Motionen

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr339* att ett nytt anslag ska inrättas för övriga kultursatsningar. För ändamålet avsätts 50 miljoner kronor för 2010 (yrkande 18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte biträda förslaget i motionen, i all synnerhet som det inte framgår hur satsningen är avsedd att användas.

3.3.2 TEATER, DANS OCH MUSIK

Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (2:1)

Anslaget används för bidrag till sex riksinstitutioner på teater-, dans- och musikområdet, nämligen till de två nationalscenerna Operan och Dramaten samt till Riksteatern, Svenska rikskonserter, Dansens Hus och Drottningholms slottsteater. Vidare anvisas bidrag till A/S Voksenåsen under anslaget.

Propositionen

Regeringen föreslår att Operan tillförs 10 miljoner kronor för renoveringsprojekt och 1,5 miljoner kronor för samverkan med andra operainstitutioner. Samtidigt föreslås att Operans bidrag ska minskas med 5 miljoner kronor på grund av att tidigare tidsbegränsade medel upphör och med 6,5 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Bidraget till Dramaten minskar med 3,3 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Bidraget till Riksteatern minskas med 4,1 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Vidare minskar bidraget med 2,1 miljoner kronor, beroende på att tidigare tidsbegränsade medel upphör. Av kulturpropositionen framgår att Riksteaterns uppdrag i framtiden i högre grad bör vara stödjande och kompetensutvecklande och att teaterns egna produktioner bör kunna minska något i omfattning.

Bidraget till Dansens Hus minskas med 0,3 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Samtidigt tillförs Dansens Hus 4 miljoner kronor för att stärka den professionella dansen. Satsningen ska bl.a. bidra till att stärka Cullbergbalettens verksamhet och hemvist vid Dansens Hus och därmed också ge Riksteatern, Kungliga Operan och Dansens Hus ökade förutsättningar att hitta långsiktiga samarbetsformer för dansens utveckling.

Bidraget till Rikskonserter minskas med 1 miljon kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Regeringen föreslår i den kulturpolitiska propositionen att statens stöd till Rikskonserter ska avvecklas.

Bidraget till Drottningholms slottsteater minskas med 0,1 miljon kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet. Samtidigt tillförs teatern 3 miljoner kronor från anslaget 8:4 *Bidrag till vissa museer* till följd av att Sveriges Teatermuseum avskiljs från Stiftelsen Drottningholms Teatermuseum och slås samman med bl.a. Statens musiksamlingar. Drottningholms slottsteater utgör den kvarvarande delen av stiftelsen.

Bidraget till Voksenåsen minskar med 0,2 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Sammantaget innebär regeringens förslag att 1 017, 7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna motsätter sig i *motion Kr339* regeringens förslag till nedskärning med 1,5 % av anslaget och föreslår i stället att det ska ökas med sammanlagt 15,4 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkandena 14 och 18).

I *motion Kr269* avsätter Vänsterpartiet 45 miljoner kronor till anslaget utöver regeringens förslag. Av resursförstärkningen är 30 miljoner kronor avsedda att användas för sångares, dansares och scenkonstarens pensioner. Vidare tillförs Riksteatern 10 miljoner kronor och Rikskonserter 5 miljoner kronor (yrkande 2).

I *motion Kr320* motsätter sig även Miljöpartiet neddragningen av anslaget och föreslår i stället en ökning med 15,4 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot den föreslagna nivån på anslaget. Motionsyrkandena kan således inte biträdas av utskottet.

Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (2:2)

Under anslaget anvisas medel för statsbidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner.

Propositionen

Till anslaget överförs 1,2 miljoner kronor för att kompensera Cirkus Cirkör för minskade hyresintäkter med anledning av att Dans- och cirkushögskolans utbildning i cirkus flyttar från Cirkus Cirkörs lokaler. Medlen överförs från utgiftsområde 16, anslaget 2:35 *Dans- och cirkushögskolan: Grundutbildning*.

Från anslaget flyttas 3 miljoner kronor till anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för att möjliggöra stöd till bl.a. teaterverksamheten Unga Klara i Stockholm.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 812,2 miljoner kronor för 2010.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att anslaget ska ökas med 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Förstärkningen är avsedd att stärka den regionala dimensionen av kulturen och motverka regionala och lokala nedskärningar och uppsägningar (yrkande 2).

I *motion Kr308* av Miljöpartiet de gröna framhåller motionärerna att decentralisering är en grundläggande princip för den gröna rörelsen, vilket även gäller kulturområdet. Partiet vill därför inrätta regionala kulturfonder

som ska utgöra ytterligare en byggsten i den kulturella infrastrukturen. Syftet med fonderna är att finansiera nya kulturprojekt, att göra kulturen tillgänglig för fler och att förbättra villkoren för kulturarbetarna (yrkande 4). För ändamålet föreslår Miljöpartiet de gröna i *motion Kr320* att detta anslag ska öka med 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Fonderna ska bl.a. användas för att finansiera fler kulturstipendier till konstnärer och kulturprojekt för barn och ungdomar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och kan således inte biträda här aktuella motionsyrkanden.

Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:3)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper samt arrangerande musikföreningar, stöd till produktion och distribution av fonogram, bidrag till vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse m.m.

Propositionen

Statens kulturråd har från ett nationellt och internationellt perspektiv bedömt den verksamhet för barn och unga som bedrivits vid Stadsteatern i Stockholm av Unga Klara. Kulturrådet har kommit fram till att Unga Klara är en aktör av stor kulturpolitisk betydelse och har därför beviljat ett utvecklingsbidrag på 2,5 miljoner kronor för att möjliggöra en ny organisation och planering för den fortsatta verksamheten vid Unga Klara. Regeringen föreslår att 3 miljoner kronor flyttas från anslaget 2:2 *Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* till detta anslag för att möjliggöra fortsatt stöd till teaterverksamheten Unga Klara i Stockholm.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 158,5 miljoner kronor för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr339* en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Medlen är avsedda som stöd för arrangörer och fria grupper. Enligt motionärerna ger en satsad krona i det ideella arrangörsledet mångdubbelt tillbaka i form av evenemang och arbetstillfällen (yrkande 18).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att anslaget ska ökas med 70 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2). Av resursförstärkningen är 5 miljoner kronor avsedda för att finansiera scenkonstnärernas pensioner, 10 miljoner för att öka stödet till musikarrangörer och 10 miljo-

ner för att genomföra satsningen Program för dansen. Därutöver beräknar motionärerna att 35 miljoner kronor ska utgöra en allmän förstärkning av anslaget. Slutligen föreslår Vänsterpartiet i *motion Kr206* att Unga Klara ska få status som nationell scen för barn- och ungdomsteater (yrkande 2). För ändamålet tillförs anslaget 10 miljoner kronor i partiets budgetmotion Kr269.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar motionsförslagen.

3.3.3 LITTERATUREN, LÄSANDET OCH SPRÅKET

Bidrag till biblioteksverksamhet (3:1)

Anslagets ändamål är att finansiera bidrag till regional biblioteksverksamhet. Anslaget används dessutom för bidrag till lånecentraler och ett depåbibliotek.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,7 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att det för 2010 ska anvisas 49,1 miljoner kronor under anslaget.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att anslaget ska utökas med 12 miljoner kronor, varav 10 miljoner för att stärka regionala bibliotek och 2 miljoner kronor för att finansiera en sverigefinsk boklånecentral (yrkande 2).

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 748 000 kronor till anslaget (yrkandena 14 och 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till neddragning som syftar till att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet och delar regeringens bedömning i fråga om medelsanvisning.

Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:2)

Anslaget används för stöd till utgivning och distribution av litteratur, stöd för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek, stöd till läsfrämjande insatser, stöd till Expertkommittén för översättning av finskspråkig facklitteratur till svenska, sortimentsstöd till bokhandeln samt ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Anslagets ändamål är även att finansiera utgivning av klassisk litteratur för skolans behov, utgivning av August Strindbergs samlade verk samt stöd till författarverkstäder. Vidare används anslaget till produktionsstöd och utvecklingsstöd till kulturtidskrifter och prenumerationsstöd till biblioteken. Verksamhetsstöd lämnas inom tidskriftsstödet till tidskriftsverkstäder.

Propositionen

Regeringen föreslår att det för 2010 ska anvisas oförändrat 124,2 miljoner kronor under anslaget.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att anslaget ska förstärkas med 11 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor för läsfrämjande åtgärder, 3 miljoner kronor för kulturtidskrifter, nättidskrifter och distribution samt 3 miljoner kronor för stöd till exilförfattare (yrkande 2).

Miljöpartiet anser i *motionerna Kr320* och *Kr308* yrkande 20 att anslaget ska utökas med 5 miljoner kronor för utveckling av läsfrämjande insatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen i den kulturpolitiska propositionen³ uppger att de läsfrämjande insatserna ska stärkas fr.o.m. 2010 genom en omfördelning inom anslaget. Omfördelningen sker genom att såväl stödet till lagerhållning av klassisk litteratur som sortimentsstödet till bokhandeln och stödet till folkbibliotekens prenumeration av kulturtidskrifter avvecklas och genom att medlen förs över till läsfrämjande insatser.

Utskottet finner bl.a. med hänsyn till det anförda inte skäl att frångå den av regeringen föreslagna anslagsnivån.

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (3:3)

TPB är en statlig myndighet som i samverkan med andra bibliotek ska tillgodose synskadades och andra läshandikappades behov av litteratur. Biblioteket ska särskilt framställa och låna ut talböcker och punktskriftsböcker, sälja punktskriftsböcker samt ge upplysningar och råd till främst folkbibliotek. Biblioteket har vidare en central utskrivningstjänst för döv-

³ Prop. 2009/10:39 s. 60–62.

blinda och synskadade punktskriftsläsare samt svarar för framställning av studielitteratur för högskolestuderande med synskador eller andra läs- och skrivsvårigheter.

Propositionen

Anslaget ökas med 1,5 miljoner kronor för att främja barns tillgång till och användning av punktskrift. Medlen överförs från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Vidare minskas anslaget med 1,1 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att 74,3 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 1 110 000 kronor till anslaget (yrkandena 14 och 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag att öka anslaget för att främja barns tillgång till och användning av punktskrift och ställer sig bakom neddragningen i syfte att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet.

Utskottet kommer senare i detta betänkande, i avsnitt 5, att behandla regeringens förslag om ett bemyndigande för TPB att under 2010 få beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial vilket medför utgifter under 2011–2013.

Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (3:4)

Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst) har till ändamål att äga och ge ut en nyhetstidning för begåvningshandikappade samt att ge ut lättlästa böcker (LL-böcker). Verksamheten bedrivs utan vinstsyfte inom ramen för ett avtal som träffats mellan staten och stiftelsen. Gällande avtal avser perioden den 1 januari 2009 till den 31 december 2011.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,25 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att 16,2 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 247 000 kronor till anslaget (yrkan-dena 14 och 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen före-slagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till neddragning som syftar till att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet och delar regeringens bedömning i fråga om medelsanvisningen.

Institutet för språk och folkminnen (3:5)

Institutet för språk och folkminnen är en central myndighet på språkets område som har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkmin-nen, namn och språkligt burna kulturarv i Sverige. Myndigheten ska vidare bedriva forskning samt delta i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Propositionen

Anslaget ökas med 3 miljoner kronor mot bakgrund av den nya språklå-gens genomförande och med 1,4 miljoner kronor för att stärka teckensprå-kets ställning i samband med införandet av den nya lagen. De sistnämnda medlen överförs från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Vidare minskas anslaget med 0,7 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att 51,3 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 718 000 kronor till anslaget (yrkan-dena 14 och 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen före-slagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag att öka anslaget för genomförandet av den nya språklagen och för att stärka teckenspråkets ställning i samband med införandet av den nya lagen samt ställer sig bakom regeringens förslag till neddragning i syfte att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet.

3.3.4 BILDKONST, ARKITEKTUR OCH DESIGN

Statens konstråd (4:1)

Statliga insatser för den offentliga konsten görs främst genom Statens konstråd. Statens konstråd har till uppgift att verka för att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön genom att förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet, medverka till att konst tillförs även andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten och sprida kunskap om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

Propositionen

Regeringen föreslår att 7,8 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (4:2)

Under anslaget beräknas medel för konstförvärv som beslutas av Statens konstråd. Vidare beräknas medel som fördelas av Statens kulturråd till folkparkerna och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstinköp.

Propositionen

Regeringen föreslår att 34,6 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Anslaget minskas med 2 miljoner kronor på grund av omprioriteringar inom kulturområdet fr.o.m. 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot förslaget till medelsanvisning under anslaget.

Utskottet kommer senare i detta betänkande, i avsnitt 5, att behandla regeringens förslag om ett bemyndigande för ramanslaget 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för beställning av konstverk som medför utgifter under 2011–2013.

Nämnden för hemslöjdsfrågor (4:3)

Nämnden för hemslöjdsfrågor ska ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd i den mån sådana uppgifter inte ankommer på annan statlig myndighet. Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde fördela statligt stöd till hemslöjdsfrämjande verksamhet. Vidare samordnar nämnden hemslöjdskonsulentverksamheten och prövar frågan om huvudmannaskap för konsulenterna.

Propositionen

Regeringen föreslår att 2,2 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Anslaget minskas med 31 000 kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet fr.o.m. 2010. För att möta de ökade kostnader en förbättrad regional representation i nämnden har medfört tillförs anslaget 200 000 kronor fr.o.m. 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 31 000 kronor till anslaget (yrkande 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget för 2010 och har inget att invända mot regeringens omprioritering i form av en generell neddragning med 1,5 % företrädesvis av anslag för förvaltningsändamål.

Främjande av hemslöjden (4:4)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till hemslöjdskonsulenternas verksamhet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och projekt inom hemslöjdsområdet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 23 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Anslaget minskas med 0,4 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet fr.o.m. 2010.

Motionerna

I *motion Kr339* avvisar Socialdemokraterna den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och återför 0,4 miljoner kronor till anslaget (yrkande 18).

Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget för 2010 och har inget att invända mot regeringens omprioritering i form av en generell neddragning med 1,5 % företrädesvis av anslag för förvaltningsändamål.

Bidrag till bild- och formområdet (4:5)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till organisationer m.m. på bild och formområdet, bl.a. verksamhetsbidrag till Folkrorelsernas konstfrämjande, utrustningsbidrag till konstnärers kollektivverkstäder, bidrag till Akademien för de fria konsterna och verksamhetsstöd till vissa fristående utställningsarrangörer.

Propositionen

Regeringen föreslår att oförändrat 27,7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionen

I *motion Kr269* avsätter Vänsterpartiet 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för utställningsersättning samt administrativt stöd till kollektivverkstäder (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Syftet med bidraget är att främja konstnärlig utveckling och att minska konstnärernas omkostnader för framställning av konstverk. Däremot är bidraget inte avsett för administrativa kostnader. Enligt utskottets mening bör bidragets ändamål inte ändras på det sätt motionärerna föreslår. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar *motion Kr269* (v) yrkande 2.

3.3.5 KULTURSKAPARNAS VILLKOR

Konstnärsnämnden (5:1)

Konstnärsnämnden har till uppgift att besluta om statliga ersättningar och bidrag till bild-, form-, teater-, dans-, scen- och filmkonstnärer samt att främja internationellt konstnärsutbyte. Nämnden ska vidare hålla sig underlättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Syftet med verksamheten är att genom

fördelning av ersättningar och bidrag verka för att förbättra konstnärernas villkor. Konstnärsnämnden fördelar även stöd till produktion av kortfilm under anslaget 10:1 *Filmstöd*.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,23 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Konstnärsnämnden tillförs samtidigt 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2010. I kulturpropositionen framhåller regeringen att höjningen behövs för att Konstnärsnämnden ska kunna utföra och utveckla sina uppdrag, inte minst när det gäller konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt trygghetssystemens utformning och tillämpning.

Regeringen föreslår att 17,5 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag på besparing på 1,5 % av anslaget och ökar därmed anslaget med 0,23 miljoner kronor (yrkande 18).

Även Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* regeringens förslag på besparing och ökar därmed anslaget med 0,23 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Konstnärsnämnden bör tillföras ytterligare resurser för att på ett fullgott sätt kunna utföra och utveckla uppdraget att löpande bevaka konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Utskottet konstaterar att genom den generella besparingen skapas utrymme för denna prioritering. Utskottet tillstyrker därmed den föreslagna medelsanvisningen och avvisar Socialdemokraternas och Miljöpartiet de grönas förslag till anvisning.

Ersättningar och bidrag till konstnärer (5:2)

Under anslaget beräknas bl.a. medel för ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek (biblioteksersättning). Vidare beräknas medel för ersättning till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt (visningsersättning). De senare medlen fördelas efter beslut av styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond. Vidare fördelas en del av visningsersättningen individuellt. Den individuella visningsersättningen fördelas på basis av det offentliga innehavet av konstnärens verk i enlighet med kriterier vilka fastställts av upphovsrätsorganisationen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS). Dessutom beräknas medel för bidrag till konstnä-

rer som fördelas av Styrelsen för Sveriges författarfond respektive av Konstnärsnämnden. De som enligt lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets område fördelar bidrag under anslaget disponerar medel för administration under anslaget.

Propositionen

Anslaget minskas med 2,7 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att 324,2 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag på generell besparing på 1,5 % och tillför därmed ytterligare 2,7 miljoner kronor (yrkande 18).

Detsamma gör Miljöpartiet de gröna i *motion Kr320*.

I *motion Kr269* framhåller Vänsterpartiet att man vill stärka tillgängligheten till och möjligheten för visning av verk i offentlig ägo. För detta avsätter man ytterligare 10 miljoner kronor för den individuella visningsersättningen (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. Det innebär att här aktuella motionsyrkanden avvisas.

Utskottet erinrar om att visningsersättningen till konstnärerna förbättrades genom ett nytt avtal 2009. Riksutställningar och Moderna museet erhöll vidare 1 miljon kronor vardera för detta ändamål.

Utskottet kommer senare i betänkandet, i avsnitt 5, att behandla regeringens förslag om ett bemyndigande för ramanslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* som medför utgiftsåtaganden under 2011–2013.

3.3.6 ARKIV

Riksarkivet (6:1)

Riksarkivet och landsarkiven är statliga arkivmyndigheter med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet. Riksarkivet, som är chefsmyndighet för landsarkiven, är central förvaltningsmyndighet för arkivfrågor och har det högsta överinseendet över den offentliga arkivverksamheten. Landsarkiven, som finns i Göteborg, Härnösand, Lund, Uppsala, Vadstena, Visby och Östersund, är arkivmyndigheter inom sina respektive distrikt. Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkiv har funktion som landsarkiv inom Stockholms respektive Värmlands län. Riksarkivet innehar fr.o.m. den 1 januari 2009 uppgiften att fortsätta att slutföra utgivandet av verket Svenskt biografiskt lexikon.

Propositionen

I den kulturpolitiska propositionen (prop. 2009/10:3) redovisar regeringen sin bedömning att Riksarkivet ska ombildas till en sammanhållen myndighet genom att de sju landsarkiven avvecklas och deras verksamhet inordnas i Riksarkivet fr.o.m. den 1 januari 2010.

I samma proposition gör regeringen bedömningen att huvudmannaskapet för Svensk museitjänst ska föras över från Riksarkivet till Riksantikvarieämbetet. Som en följd härav minskas i budgetpropositionen anslaget Riksarkivet med 2,5 miljoner kronor till förmån för anslaget Riksantikvarieämbetet.

Regeringen beräknar att anslaget tillförs 7,2 miljoner kronor för arkivkostnader för Lantmäteriverkets arkiv fr.o.m. 2010.

Regeringen föreslår att 345,6 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bidrag till regional arkivverksamhet (6:2)

Medel under detta anslag fördelas av Riksarkivet genom Nämnden för enskilda arkiv. Syftet med bidraget är att främja den regionala arkivverksamheten och att bättre integrera folkrörelsearkiven i den regionala kulturpolitiken.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,1 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioritering inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att 6,4 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avstyrker i *motion Kr339* regeringens förslag om en generell besparing på 1,5 % och framhåller att det i det rådande konjunkturläget är en ogenomtänkt åtgärd (yrkande 14). De föreslår att 6,5 miljoner kronor ska anvisas under anslaget (yrkande 18).

Även Miljöpartiet motsätter sig i *motion Kr320* regeringens förslag om en besparing på 1,5 % och lyfter fram att det behövs satsningar på kulturområdet, inte neddragningar och försämringar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till neddragning i syfte att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet och delar regeringens bedömning i fråga om medelsanvisningen.

3.3.7 KULTURMILJÖ

Riksantikvarieämbetet (7:1)

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) är central förvaltningsmyndighet för frågor om kulturmiljö och kulturarv. RAÄ har bl.a. till uppgift att värna om kulturvärdena i bebyggelsen och i landskapet, att bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande samt att verka för att hoten mot kulturmiljön möts. Dessutom ska RAÄ svara för arkeologiska undersökningar och utredningar. De utförs av RAÄ:s avdelning för arkeologiska undersökningar (UV) mot avgift.

Propositionen

Anslaget minskas med 3,15 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

För att finansiera uppdraget att vara nationell samordnare i frågor som rör vård och konservering föreslår regeringen att anslaget tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2010. Dessutom tillförs 1 miljon kronor engångsvis för 2010.

Anslaget tillförs vidare 2,5 miljoner kronor för den verksamhet som RAÄ övertar vid Svensk museitjänst från Riksarkivet.

Det tillskott på 15 miljoner kronor som engångsvis tillfördes RAÄ för att täcka vissa kostnader relaterade till omlokaliseringen till Visby upphör.

Regeringen föreslår därmed att 209,7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag på en generell besparing på 1,5 % och tillför därmed ytterligare 3,15 miljoner kronor (yrkande 18).

Även Miljöpartiet de gröna avvisar neddragningen i *motion Kr320*. Partiet avsätter också 10 miljoner kronor till Riksantikvarieämbetet för miljömålsrelaterade arbeten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot den föreslagna medelsanvisningen. Motionsyrkandena kan därmed inte biträdas.

Bidrag till kulturmiljövård (7:2)

Bidrag till kulturmiljövård lämnas för insatser som bidrar till att kulturmiljön bevaras och görs tillgänglig. Anslaget används också för att täcka kostnaderna för vissa arkeologiska undersökningar och för arbetet med att ta till vara fornynd. Dessutom lämnas bidrag till ombyggnad, renovering och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse.

Propositionen

I propositionen föreslås att anslaget minskas med 5 miljoner kronor *till följd av en generell besparing på 1,5 %* i syftet att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet.

Enligt uppgift från Kulturdepartementet ska det rätteligen stå: "Anslaget minskas med 5 miljoner kronor för att skapa utrymme för omprioriteringar inom kulturområdet". Anslagsminskningen ingår således inte i den generella minskningen på 1,5 %. Den på detta anslag gjorda minskningen motsvarar drygt 2 % av anslagsbeloppet.

Från och med 2010 återförs 18 miljoner kronor som tidigare omprioriterats inom kulturområdet.

Totalt föreslår regeringen därmed att 251,7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionen

Miljöpartiet de gröna avsätter i *motion Kr320* 10 miljoner kronor till kulturmiljövårderna och 10 miljoner kronor till restaurering av byggnader.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot den föreslagna medelsanvisningen. Motionsyrkandena kan därmed inte biträdas.

Här kan nämnas att regeringen i kulturpropositionen aviserar att den avser att göra en översyn av de ändamål som kulturmiljövårdsbidraget får användas till. Översynen är ett led i ett långsiktigt arbete för att modernisera och effektivisera kulturmiljöområdets styrmedel. Som ett första led avser regeringen att inrätta en ny anslagspost för att långsiktigt skapa förutsättningar för arbete med kulturmiljövårdens kunskapsunderlag i län och kommuner. Anslagsposten kommer att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt kulturmiljöarbete och bl.a. bidra till att uppfylla flera av miljömålen.

I avsnitt 5 behandlas regeringens förslag om ett bemyndigande för ramanslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* som medför utgifter under 2011–2013.

Kyrkoantikvarisk ersättning (7:3)

Enligt tidigare riksdagsbeslut får Svenska kyrkan sedan 2002 viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, s.k. kyrkoantikvarisk ersättning. Ersättningen som avser kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet.

Propositionen

I enlighet med beräkningar i en tidigare budgetproposition återfördes 2009 de 5 miljoner kronor som tidigare omprioriterats inom kulturområdet. Därmed är den tidigare regeringens hela omfördelning återförd till anslaget och nivån återställd till den tidigare beslutade nivån 460 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid sin behandling av regeringens skrivelse om kyrkoantikvariska frågor⁴ kunnat konstatera att den kyrkoantikvariska ersättningen har haft stor betydelse för bevarandet av det kyrkliga kulturarvet. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att regeringen nu föreslår att 460 miljoner kronor ska anvisas för budgetåret 2010. Regeringen aviserar dessutom att den har för avsikt att avsätta detta belopp årligen för den kommande femårsperioden.

Utskottet erinrar också om sitt uttalande i betänkande KrU4 där utskottet framhöll att det finns starka skäl för regeringen att tillsammans med Svenska kyrkan i god tid före 2014 överväga om det åtagande för vård, underhåll och brukande av det gemensamma kulturarvet som Svenska kyrkan gjort motsvaras av den kyrkoantikvariska ersättning som staten utfäst sig att ge ut. Diskussionen får utvisa i vad mån en översyn av åtagandet och ersättningen för detta bör ske inför perioden efter 2014.

Utskottet biträder därmed regeringens förslag till medelsanvisning.

3.3.8 MUSEER OCH UTSTÄLLNINGAR

Centrala museer: Myndigheter (8:1)

Anslaget används till förvaltningskostnader för de centrala museer som är myndigheter. Dessa är följande:

- Statens historiska museer bestående av Statens historiska museum samt Kungl. myntkabinettet – Sveriges ekonomiska museum
- Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde
- Naturhistoriska riksmuseet

⁴ Skr. 2008/09:220, bet. 2009/10:KrU4.

- Statens museer för världskultur bestående av Världskulturmuseet i Göteborg samt Etnografiska museet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet
- Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet
- Statens maritima museer bestående av Sjöhistoriska museet och Vasamuseet samt Marinmuseum i Karlskrona
- Arkitekturmuseet
- Statens musiksamlingar
- Statens försvarshistoriska museer bestående av Armémuseum samt Flygvapenmuseum i Linköping
- Moderna museet.

Förutom med anslag finansieras de centrala museimyndigheternas verksamhet också med bl.a. avgifter. Under 2008 uppgick avgiftsintäkterna för de centrala museerna till drygt 232 miljoner kronor. Därtill kommer avgiftsintäkter för Vasamuseet på ca 85,3 miljoner kronor och Cosmonova vid Naturhistoriska riksmuseet på 16,6 miljoner kronor.

Propositionen

Anslaget minskas med 14,5 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioritering inom kulturområdet.

För att täcka kostnader som är kopplade till en kommande renovering kommer regeringen att tillföra Nationalmuseum 6 miljoner kronor fr.o.m. 2010. Naturhistoriska riksmuseet tillförs 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2010 för arbetet med lokaler för samlingarna. Arkitekturmuseet tillförs 6 miljoner kronor fr.o.m. 2010 för att vidareutveckla arbetet i och med det utökade ansvar myndigheten har fått.

Verksamheten vid Drottningholms teatermuseum överförs till Statens musiksamlingar fr.o.m. 2010, och anslaget tillförs därmed 4,7 miljoner kronor. För att finansiera de tillkommande arbetsuppgifterna för Statens musiksamlingar tillförs anslaget ytterligare 3 miljoner kronor fr.o.m. 2010. Dessutom beräknar regeringen att ytterligare 2 miljoner kronor kommer att tillföras fr.o.m. 2011.

Vidare föreslår regeringen att 3 miljoner kronor överförs från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap under 2010–2012 för att fullfölja ombyggnaden av Flygvapenmuseum och satsningen på utställningen om kalla kriget.

Moderna museet tillförs 1 miljon kronor för verksamheten i Malmö fr.o.m. 2010.

Slutligen tillförs anslaget 0,7 miljoner kronor för det palynologiska laboratoriet vid Naturhistoriska riksmuseet. Medlen är en överföring från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen att 977,6 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Medelstilleddelningen för respektive myndighet framgår av den efterföljande sammanställningen.

**Tabell 2. Regeringens förslag till medelstilleddelning till Centrala museer: Myn-
digheter***Tusental kronor*

	2009 ⁵	2010	Förändring
Statens historiska museer	80 066	80 876	+ 810
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	95 467	103 488	+8 021
Naturhistoriska riksmuseet	151 176	156 353	+5 177
Statens museer för världskultur	150 503	152 439	+1 936
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	40 010	40 737	+ 727
Statens maritima museer	112 280	113 386	+1 106
Arkitekturmuseet	38 713	44 744	+6 031
Statens musiksamlingar	49 132	57 736	+8 604
Statens försvarshistoriska museer	101 349	105 224	+3 875
Moderna museet	120 076	122 653	+2 577
Summa	938 772	977 636	+38 864

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag om en generell besparing på 1,5 % av anslaget och tillför därför 14,5 miljoner kronor. Motionärerna avsätter ytterligare 24 miljoner kronor för att möjliggöra ett återinförande av fri entré för alla. Den fria entrén betydde framför allt att nya grupper av besökare lockades till museerna. Motionärerna avsätter också 5 miljoner kronor för Framtidens Nationalmuseum. Efter två utredningar står det klart att ombyggnaden av Nationalmuseum blir mycket kostsam men ändå inte kommer att ge museet möjlighet att bedriva en verksamhet värdig ett nationalmuseum, anför motionärerna. De vill därför ge nya direktiv för planeringsarbetet med syfte att belysa inte bara byggnaden Nationalmuseum utan i stället fokusera på verksamheten Nationalmuseum. De vill också undersöka möjligheten till nybyggnation på tomten bakom den befintliga byggnaden dels för att skapa ett modernt Nationalmuseum i världsklass, dels för att se vilka möjligheter det finns att förlägga ett design- och formmuseum dit. För att få till stånd en debatt om Framtidens Nationalmuseum vill de utlysa en idéävling (yrkandena 5, 6, 14 och 18).

I *motion Kr269* avsätter Vänsterpartiet 44 miljoner kronor för att återinföra fri entré till de statliga museerna (yrkande 2).

Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* den generella besparingen på 1,5 % av anslaget och tillför därmed 14,5 miljoner kronor. Motionärerna avsätter också 25 miljoner kronor för att återinföra den fria entrén till statliga museer. I *motion Kr308* begär de ett tillkännagivande till regeringen om att öka tillgängligheten på statens museer genom att införa gratis entré för alla (yrkande 22).

⁵ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2008 års ekonomiska vårproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är angeläget att ge museerna tydliga och långsiktiga villkor så att museerna kan få möjlighet att göra egna prioriteringar i verksamheten. Självbestämmanderätten för kulturen ökar när varje museum självt kan avgöra hur resurserna ska fördelas. Det visar sig att flera museer har satsat på ökad tillgänglighet, några har valt att höja ambitionen i fråga om digitaliseringen av samlingarna och andra har trappat upp det pedagogiska arbetet. I flera fall har medel satsats på aktiviteter för barn och unga, vilket ligger i linje med prioriteringen av barn och unga. Prioriteringen innebär att det är gratis inträde för barn och ungdomar upp till 19 år till samtliga utställningar. Utskottet avvisar därmed såväl Socialdemokraternas och Vänsterpartiets som Miljöpartiet de grönas förslag om fri entré för alla.

Utskottet har heller inget att invända mot förslaget att förstärka anslaget till Nationalmuseum med 6 miljoner kronor för att åtgärda akuta brister med underhållsinsatser av tillfällig karaktär. Detta görs så att Nationalmuseum kan bedriva anpassad verksamhet i byggnaden fram t.o.m. 2012. Härigenom skapas möjlighet till fortsatt beredning och förankring av ett program som omfattar både byggnadens och Nationalmuseums långsiktiga behov. Utskottet avvisar Socialdemokraternas förslag om en idéävling.

Utskottet välkomnar regeringens satsning på Arkitekturmuseet för att ge museet möjlighet att vidareutveckla sitt utökade uppdrag att vara en mötesplats för form och design. Utskottet anser att det också är angeläget att fullfölja ombyggnaden av Flygvapenmuseet och satsningen på kalla kriget liksom satsningen på Moderna museet i Malmö. Utskottet har inte heller något att invända mot att verksamheten vid Drottningholms teatermuseum överförs till Statens musiksamlingar. Även i övrigt biträder utskottet regeringens förslag till inriktning. Utskottet finner därmed den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och avvisar motionärernas förslag till anvisningar.

Centrala museer: Stiftelser (8:2)

Det finns fyra centrala stiftelsemuseer, nämligen Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum. För Arbetets museum, som är beläget i Norrköping, fastställs stadgarna av dess huvudmän. För de tre övriga stiftelsemuseerna gäller stadgar som har fastställts av regeringen.

Under 2008 uppgick intäkterna från avgifterna till ca 150 miljoner kronor. Av detta belopp svarade Skansen för närmare 100 miljoner kronor. Detta kan jämföras med att anslaget till de fyra museerna samma år uppgick till ca 220 miljoner kronor.

Propositionen

Anslaget minskas med 3,6 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att Skansen tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2010 för renovering av Sollidenscenen. I enlighet med beräkningar i tidigare budgetpropositioner minskar fr.o.m. 2010 det belopp som regeringen 2009 tillförde Skansen för renoveringar och miljöarbete med 5 miljoner kronor.

Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att 234,6 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Medelstillelningen för respektive myndighet framgår av den efterföljande sammanställningen.

Tabell 3. Regeringens förslag till medelsfördelning till Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2009	2010	Förändring
Nordiska museet	106 889	109 010	+2 121
Skansen	69 352	66 887	-2 465
Tekniska museet	43 877	44 669	+792
Arbetets museum	13 819	14 008	+189
Summa	233 937	234 574	+637

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag om en generell besparing på 1,5 % av anslaget och avsätter 3,6 miljoner kronor. Motionärerna avsätter vidare 1 miljon kronor för att permanenta EWK-utställningen. Genom en donation från Centerpartiet och bidrag från Aftonbladet, LRF och Söderköpings kommun har Arbetets museum haft möjlighet att anställa en intendent från oktober 2008 t.o.m. verksamhetsåret 2009 för arbetet med samlingarna och för att stimulera intresset och förståelsen för den politiska illustrationskonsten. Motionärerna framhåller att utan ett årligt anslag till driften kan museet inte behålla intendenten, och verksamheten får då i stort begränsas till att bevara EWK:s samlade verk (yrkandena 7, 14 och 18).

Också Sonia Karlsson m.fl. (s) anser i *motion Kr249* att Arbetets museum bör beviljas statsbidrag för att driva EWK-museet vidare.

I *motion Kr269* avsätter Vänsterpartiet 8 miljoner kronor för att återinföra den fria entrén vid Nordiska museet (yrkande 2).

Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* den generella besparingen och avsätter därför 3,6 miljoner kronor till anslaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot den föreslagna medelsanvisningen och biträder därmed varken motionärernas förslag om fri entré eller om ytterligare resurser till Arbetets museum. Utskottet anser att det får ankomma på stiftarna att göra de prioriteringar som bedöms vara nödvändiga inom Arbetets museums verksamhet.

Bidrag till regionala museer (8:3)

Bidrag till regionala museer syftar till att stödja museer i deras uppgift att samla in, bearbeta och förmedla kunskaper om en regions kulturarv och dess konstutveckling samt om samhället och miljön i övrigt. Statsbidraget ska ge museerna möjlighet att ta ansvar för sin del av det regionala kultur- miljöarbetet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 164,2 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionen

Vänsterpartiet framhåller i *motion Kr269* att de regionala institutionerna har stort behov av medelsförstärkning för att klara sin verksamhet. Partiet avsätter därför ytterligare 5 miljoner kronor till anslaget (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Det innebär att motionsyrkandet avvisas.

Bidrag till vissa museer (8:4)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till ett antal museer och andra institutioner, de flesta med viss formell anknytning till staten. Regeringen har fastställt stadgar för stiftelserna Dansmuseifonden (Dansmuseet), Drottningholms teatermuseum, Carl och Olga Milles Lidingöhem (Millesgården), Thielska galleriet och Föremålsvården i Kiruna. Av de övriga står stiftelsen Strindbergsmuseet delvis under kommunalt huvudmannaskap, medan stiftelserna Judiska museet, Röhsska museet, Bildmuseet och Zornsamlingarna har bildats av organisationer och andra intressenter. Bidrag lämnas även till Nobelmuseet och Svensk Form.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,6 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 1,5 miljoner kronor som ska utgöra bidrag till Riksförbundet Sveriges museer. Av kulturpropositionen framgår att regeringen avser att ge Riksförbundet Sveriges museer i uppdrag att fr.o.m. 2010 utveckla sin roll som en samlande aktör i museisektorn och att hantera professionsrelaterade frågor som innefattar bl.a. utbildning, kompetensutveckling och internationellt samarbete inom museisektorn.

Bidraget till Svensk Form minskar med 4 miljoner kronor i och med att uppdraget att vara en mötesplats för form och design förs över till Arkitekturmuseet.

En minskning med 0,5 miljoner kronor görs till följd av en omprioritering av en del av bidraget till Dansmuseet.

Slutligen minskas anslaget med 7,7 miljoner kronor eftersom det anslag som tidigare gått till Drottningholms teatermuseum förs över till Statens musiksamlingar och Drottningholms slottsteater.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår regeringen därmed att 42,9 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

I *motion Kr339* avvisar Socialdemokraterna förslaget till generell neddragning och tillför därför anslaget 0,6 miljoner kronor (yrkandena 14 och 18).

Vänsterpartiet anför i *motion Kr269* att det är hög tid att uppmärksamma obalansen när det gäller genusperspektiv i museivärlden. Den utredning som förslog att man skulle inrätta en resursenhet för genusfrågor i anslutning till Arbetets museum har inte gett resultat. Motionärerna anser fortfarande att en sådan enhet behövs som stöd för andra museer. De avsätter nu 5 miljoner kronor för inrättandet av ett kvinnohistoriskt museum (yrkande 2).

Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* den generella neddragningen och tillför därför 0,6 miljoner kronor till anslaget. Motionärerna avsätter också 4 miljoner kronor för ett kvinnohistoriskt centrum. De ser det som ett sätt att stimulera ett ökat intresse för och kunskaps spridning om kvinno- och genusfrågor vid andra museer. I *motion Kr308* begär Miljöpartiet de gröna ett tillkännagivande om att inrätta ett kvinnohistoriskt centrum för att ge inspiration och stöd till andra museers jämställdhetsarbete (yrkande 24).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot förslagen om överföring av uppgifter från Svensk Form till Arkitekturmuseet, och inte heller mot överföringen av museiverksamheten vid Drottningholms slottsteater till Statens musiksamlingar eller mot den medelsöverföring som dessa båda åtgärder ger upphov till. Utskottet biträder även i övrigt regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar därmed förslagen i motionerna om annan anslagsnivå. Utskottet kommer i betänkande 2009/10:KrU5 att ta ställning till regeringens förslag att ge Riksförbundet Sveriges museer i uppdrag att fr.o.m. 2010 utveckla sin roll som en samlande aktör i museisektorn.

Utskottet avvisar Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas förslag om att inrätta ett kvinnohistoriskt museum eller centrum. Utskottet erinrar om sitt principuttalande om att man från statens sida bör var restriktiv med att främja tillkomsten av nya museer. Det kan tilläggas att instruktioner och regleringsbrev på kulturområdet anger att ett jämställdhetsperspektiv ska

integreras i samtliga myndigheters och kulturinstitutioners verksamhet. Här kan också nämnas att i samband med Moderna museets 50-årsjubileum erhöLL museet ekonomiskt stöd för att komplettera sina samlingar med verk av kvinnliga konstnärer. Detta för att skapa bättre balans mellan manliga och kvinnliga konstnärskap i museets samlingar.

Riksutställningar (8:5)

Riksutställningar har till uppgift att främja utställnings- och konstbildningsverksamheten genom att förmedla och ordna utställningar samt bistå med råd och annan service. Myndigheten ska också utveckla och förnya utställningen som medium för kunskapsförmedling, debatt och upplevelse.

Propositionen

Anslaget minskas med 0,7 miljoner kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioritering inom kulturområdet.

I enlighet med beräkningar i en tidigare budgetproposition upphör det tillskott om 6 miljoner kronor som regeringen tillförde engångsvis för 2009 för att täcka vissa kostnader relaterade till omlokaliseringen till Visby.

Regeringen föreslår därmed att 47 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag om en generell besparing på 1,5 % av anslaget och tillför därmed 0,7 miljoner kronor (yrkandena 14 och 18).

Också Miljöpartiet de gröna avvisar i *motion Kr320* neddragningen och tillför anslaget 0,7 miljoner kronor.

I *motion Kr269* föreslår Vänsterpartiet att anslaget ska tillföras 3 miljoner kronor för att dels möta regeringens förslag till neddragning, dels stärka Riksutställningars uppdrag (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och kan sålunda inte biträda de här aktuella motionsyrkandena.

Forum för levande historia (8:6)

Forum för levande historia ska arbeta med frågor som rör demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt i uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Verksamheten syftar till att stärka människors

vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. Genom förmedling och kunskapsuppbyggnad ska verksamheten med stöd i forskning bedrivas i form av kulturverksamhet, seminarier, föreläsningar och debatt m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att 45 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget.

Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (8:7)

Under anslaget beräknas medel för inköp av kulturföremål som har ett sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar. Anslaget belastas också med kostnader för eventuellt infriade garantier enligt förordningen (1998:200) om statliga utställningsgarantier.

Propositionen

Regeringen föreslår att 80 000 kronor anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget.

3.3.9 TROSSAMFUND

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (9:1)

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) har till uppgift att pröva frågor om statsbidrag till trossamfund samt att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning. Nämnden ska vidare ha kontakt med och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfund.

Propositionen

Regeringen föreslår att 4,9 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010. Anslaget minskas med 0,1 miljon kronor, motsvarande 1,5 %, på grund av omprioriteringar inom kulturområdet fr.o.m. 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* en generell neddragning av anslaget med 1,5 % och återför 0,1 miljon kronor till anslaget (yrkande 18).

I *motion Kr320* avvisar Miljöpartiet de gröna den av regeringen föreslagna neddragningen med 1,5 % och gör motsvarande återföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och har inget att invända mot regeringens omprioritering i form av en generell neddragning med 1,5 % företrädesvis av anslag för förvaltningsändamål.

Stöd till trossamfund (9:2)

Syftet med det statliga stödet till trossamfund är att främja förutsättningarna för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänster, själavård, undervisning och omsorg. En förutsättning för att ett trossamfund ska få statligt stöd är att det bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på och att samfundet är stabilt och har egen livskraft.

Propositionen

Regeringen föreslår att oförändrat 50,2 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Vänsterpartiet anför i *motion Kr269* att man under en lång tid har krävt en redovisning av huruvida de trossamfund som uppbär bidrag verkligen uppfyller kravet att upprätthålla och stärka de värderingar som samhället vilar på (yrkande 2). I den uppföljning som SST lämnat till regeringen presenteras inte något direkt förslag till förändring. Detta i kombination med de knapphändiga uppgifter som hittills framkommit om projektet "Grundläggande värderingar – dina, mina, våra?" gör att motionärerna anser att det även fortsättningsvis finns anledning att minska anslaget i fråga. De föreslår därför att riksdagen ska anvisa 10 miljoner kronor mindre än vad som anges i regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har erfarit att Kulturdepartementet bereder den uppföljningsrapport över trossamfundens användning av beviljade statsbidrag under de senaste åren som SST lämnade in den 12 januari 2009. Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av frågan bör avvaktas. Utskottet vill även erinra om att regeringen har en fortlöpande dialog med trossamfunden genom ett särskilt råd, Regeringens råd för kontakt med trossamfunden. Rådet består av representanter för stat och samfund och har till syfte att vara ett forum för fortlöpande kontakter och utbyte av kunskap och erfarenheter. Utskottet biträder den föreslagna medelstilldelningen och avvisar motionsyrkandet.

3.3.10 FILM

Filmstöd (10:1)

Anslaget används för stöd till svensk filmproduktion m.m. enligt 2006 års filmavtal samt för stöd till filmkulturella åtgärder utanför avtalets ram. Syftet med filmstödet är att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film samt bevarandet och tillgängliggörandet av filmer och material av kulturhistoriskt intresse liksom att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden samt att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. Filmavtalet har förlängts t.o.m. 2012. Förlängningen utgör en förutsättning för utformandet av en långsiktig filmpolitik. Under anslaget beräknas även medel för Konstnärsnämndens filmstöd.

Propositionen

Regeringen föreslår att 310,8 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010. Anslaget ökas med 1,5 miljoner kronor för att finansiera verksamheten vid Filmarkivet i Grängesberg. Regeringen avser att omfördela ytterligare 1 miljon kronor till Filmarkivet inom ramen för anslaget.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr339* att anslaget ska utökas med 20 miljoner kronor. Motionärerna framhåller att för att värna svensk films framtid måste det finnas biografer i hela landet som är utrustade med digital teknik av hög kvalitet. Biografer på de mindre orterna klarar inte denna teknikomställning på egen hand. Digitala biografanläggningar öppnar för nya möjligheter, bl.a. att visa föreställningar från stora operascener. Motionärerna föreslår ett tredelat finansieringsansvar, där staten genom Svenska Filminstitutet står för en tredjedel. För detta ändamål föreslår motionärerna att anslaget ska ökas med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 8).

Socialdemokraterna framhåller vidare i samma motion att det gäller att ta till vara de framgångar och den internationella uppmärksamhet som svensk film röner och föreslår att nya medel ska tillföras 2010, utan att man inväntar nästa filmpolitiska beslut, för en intensifierad internationell marknadsföring. För detta ändamål föreslår motionärerna att anslaget utökas med 10 miljoner kronor (yrkande 11).

I *motion Kr269* föreslår Vänsterpartiet att anslaget ska utökas med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Motionärerna avsätter 25 miljoner kronor till investeringsstöd för att anskaffa digital biografutrustning och för stärkt stöd till skolbio samt 25 miljoner kronor för att stärka regionala filmcentrum. I den senare potten ingår också medel för att skapa centrumet Film i Sameland och Tornedalen. Dessa medel ska fördelas genom Svenska Filminstitutet (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Regeringen tillsatte i juni 2008 en utredning om filmpolitikens finansiering och utformning. Utredningen har nyligen lämnat sitt betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73). Utskottet anser att regeringens ställningstagande till utredningens förslag bör avvaktas. Utskottet är inte berett att tillföra anslaget ytterligare medel utan ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning. Motionsyrkandena kan därför inte biträdas.

3.3.11 MEDIER

Statens biografbyrå (11:1)

Statens biografbyrå ska granska filmer och videogram som är avsedda att visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning. På begäran förhandsgranskas även filmer och videogram för enskilt bruk. Biografbyrån fastställer åldersgränser för de filmer som granskats. Vidare kan byrån besluta om att klipp ska göras i filmer samt om visningsförbud.

Propositionen

Regeringens förslag innebär att 9,8 miljoner kronor anvisas på anslaget för 2010. Anslaget minskas med 0,7 miljoner kronor för 2010 för att finansiera en satsning under perioden 2008–2010 på att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (11:2)

Anslaget används för att finansiera kostnader för att tillhandahålla och överföra en svensk programkanal till Finland, kostnader för distribution av en finsk programkanal i Sverige och övriga kostnader i samband med utsändning av den finska programkanalen i Sverige. Det svenskfinska tv-utbytet bedrivs i enlighet med en princip om ömsesidighet. Sverige svarar för kostnaderna för utsändningen av en finsk programkanal i Sverige och för överföringen av en svensk programkanal till Finland.

Propositionen

Regeringen föreslår att 22 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionen

Vänsterpartiet anför i *motion Kr269* att den nationella minoritetspolitiken ska innehålla möjligheten för finsktalande och de som förstår finska i Norrbotten att se finska tv-program på samma villkor som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås. För att utöka utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland i främst Norrbotten tillförs anslaget 2 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Medlen är i första hand avsedda för att täcka upphovsrättskostnader (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare avvisat liknande förslag och finner inte anledning att ompröva sitt tidigare ställningstagande i frågan om tv-sändningar på finska i Norrbotten. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget för 2010 och avvisar motionen.

Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete (11:3)

Anslaget används för att finansiera svensk medverkan i Europeiska Audiovisuella Observatoriet. Det är ett forsknings- och statistikinstitut som samlar in och distribuerar information om utvecklingen inom film, television, video/dvd och nya medier. Observatoriet arbetar också med att ta fram jämförbar europeisk statistik på det audiovisuella området.

Propositionen

Regeringen föreslår att oförändrat 0,5 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (11:4)

Anslaget används för stöd till Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet för information om forskningsresultat och utarbetande av mediestatistik, bl.a. genom Mediebarometern.

Propositionen

Regeringen föreslår att 2,2 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstilldelningen under anslaget.

3.3.12 UNGDOMSPOLITIK

Ungdomsstyrelsen (12:1)

Ungdomsstyrelsen är central myndighet inom ungdomspolitikens område med uppgift att verka för att målen för den nationella ungdomspolitikerna uppnås. Ungdomsstyrelsen har fr.o.m. den 1 juli 2007 fått till uppgift att hantera bidrag som fördelas till organisationer som främjar integration och till verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering och rasism. Ungdomsstyrelsen ansvarar även för att hantera bidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck samt bidrag till organisationer som företräder de nationella minoriteterna. Vidare hanterar myndigheten bidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt.

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen att det årliga tillskottet på ca 350 000 kronor som Ungdomsstyrelsen fått för att genomföra en tematisk analys inom ett eller flera av ungdomspolitikens huvudområden ska läggas in i förvaltningsanslaget. Detsamma gäller tillskottet på 360 000 kronor för uppdraget att vara nationell koordinator för informationstjänsten Eurodesk. Båda uppgifterna utförs inom ramen för myndighetens ordinarie verksamhet och bör därför föras över från sakanslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* till förvaltningsanslaget 12:1 *Ungdomsstyrelsen*.

Från anslaget förs 1,3 miljoner kronor till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*. Dessa medel används under 2010 och 2011 för uppföljning av regeringens dialog med den ideella sektorn och bör tillföras detta nya anslag som förs upp på stadsbudgeten 2010.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att 26,7 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionen

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* förslaget att överföra 1,3 miljoner kronor från anslaget till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*. Motionärerna tycker att det kan vara intressant att forska kring den ideella sektorns verksamhet, men att det är en märklig ordning att presentera ett forskningsprogram som har till syfte att stärka den ideella sektorn och samtidigt finansiera detta projekt genom att försvaga sektorn (yrkandena 12 och 18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kommer längre fram att ta ställning till regeringens förslag till ett nytt anslag för insatser för den ideella sektorn. Anslaget ska användas för kunskapsutveckling, uppföljning och vissa andra initiativ som syftar till

att främja den ideella sektorn. Utskottet, som anser att det är angeläget att utveckla samverkan med den ideella sektorn, har för sin del inget emot denna omfördelning. Utskottet biträder därmed regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avvisar motionsyrkandet om annan anvisning.

Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet (12:2)

Under anslaget beräknas medel för statsbidrag till ungdomsorganisationer enligt förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer, medel för satsningar på unga i riskmiljöer samt även medel för visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska minskas med 0,4 miljoner kronor för att delfinansiera satsningen på ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. Medlen överförs till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*.

Regeringen föreslår vidare att anslaget ska ökas med 15,1 miljoner kronor 2010 för genomförandet av 22nd Scout Jamboree i Sverige 2011.

Till anslaget 12:1 *Ungdomsstyrelsen* förs 0,7 miljoner kronor för Ungdomsstyrelsens arbete med en tematisk analys och Eurodesk.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att 101,4 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* förslaget att överföra 0,4 miljoner kronor från anslaget till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*. Motionärerna tycker att det är en märklig ordning att presentera ett forskningsprogram som har till syfte att stärka den ideella sektorn och samtidigt finansiera detta projekt genom att försvaga sektorn (yrkandena 12 och 18).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr269* att 30 miljoner kronor ska anvisas för möteslokaler för ungdomar i städernas förorter. Lokalerna ska vara icke-kommersiella mötesplatser, och verksamheterna ska i hög grad utformas på ungdomarnas egna initiativ och villkor, anför motionärerna (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att ungdomar ges goda möjligheter till fritidssysselsättningar och bra mötesplatser. Ansvaret för den offentligt finansierade och organiserade fritidsverksamheten för ungdomar är emellertid i huvudsak en uppgift för kommunerna och regionerna. Det är därför viktigt att kommunerna anpassar verksamheten efter sina förutsättningar och invånarnas behov. Utskottet noterar att enligt regeringens skrivelse 2009/10:53 En strategi för ungdomspolitiken fanns det 2006 omkring

1 500 fritidsgårdar, ungdomens hus och musikhus i Sverige. Det är en liten ökning jämfört med år 2000, men en minskning med ca 10 % sedan den första kartläggningen 1990. Totalt sett har däremot antalet idrottshallar ökat med nästan 350 anläggningar mellan 1990 och 2006.

Utskottet vill peka på det omfattande stöd som staten lämnar till idrottsrörelsen, de övriga folkrörelserna och till kulturverksamhet. Inom ramen för den generella folkrörelsepolitiken finns ett särskilt bidrag till allmänna samlingslokaler. Sedan 2007 görs en särskild satsning på ungdomars mötesplatser genom att regeringen anslår 4,8 miljoner kronor för ett särskilt verksamhetsutvecklingsbidrag till allmänna samlingslokaler. Bidraget är avsett att ge ungdomar bättre tillgång till allmänna samlingslokaler som är anpassade till deras kultur- och fritidsformer.

Utskottet har inget att invända mot den föreslagna medelsanvisningen och avvisar därmed motionsyrkandet om ytterligare medel.

3.3.13 FOLKRÖRELSEPOLITIK

Stöd till idrotten (13:1)

Från anslaget utgår bidrag till Sveriges Riksidrottsförbund (RF) för den verksamhet som bedrivs av förbundet och till förbundet anslutna organisationer. Anslaget finansierar bl.a. idrottens barn- och ungdomsverksamhet, idrottens gemensamma verksamhet, antidopning samt olympisk och paralympisk verksamhet.

Propositionen

Den finansiering som idrotten tidigare erhöll i form av bidrag från AB Svenska Spel upphör, utom i fråga om Idrottslyftet, och ersätts av ett statsanslag som höjs med 760 miljoner kronor.

För att finansiera kampsportsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro län föreslår regeringen att 0,7 miljoner kronor ska föras över till utgiftsområde 1 anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Regeringen föreslår att 1 204,9 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att en större del av de medel som tillförs idrotten i fortsättningen kommer att redovisas i statsbudgeten. Det ger bättre förutsägbarhet eftersom bidragsgivningen inte längre kommer att vara beroende av AB Svenska Spels överskott. Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstilldelningen.

Bidrag till allmänna samlingslokaler (13:2)

Bidrag till allmänna samlingslokaler lämnas för köp, ny- eller tillbyggnad, ombyggnad eller standardhöjande reparationer och för handikappanpassning samt verksamhetsutveckling. Det sistnämnda bidraget avser stöd för att anpassa en allmän samlingslokal till ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet eller för att stimulera sådan verksamhet och utveckla ungdomars mötesformer inom kultur- och fritidsområdet. Boverkets samlingslokaldelegation fördelar bidragen.

Propositionen

Regeringen har i proposition 2009/10:55 om en politik för det civila samhället föreslagit att det fr.o.m. 2010 ska genomföras ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. För att bidra till finansieringen av detta forskningsprogram föreslår regeringen att anslaget ska minskas med 0,2 miljoner kronor som förs till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*.

Regeringen föreslår att 32,2 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna delar i *motion Kr339* inte regeringens uppfattning att anslaget bör minskas till förmån för anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* (yrkande 14) utan anser i stället att anslaget bör uppgå till 32,3 miljoner kronor (yrkande 18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag att föra över medel till det nya anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* och tillstyrker därmed medelsanvisningen under anslaget 13:2.

Bidrag för kvinnors organisering (13:3)

Bidraget ska stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar och främja kvinnors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet samt göra det möjligt för kvinnor att bevaka sina rättigheter och driva sina krav.

Propositionen

Regeringen har i proposition 2009/10:55 om en politik för det civila samhället föreslagit att det fr.o.m. 2010 ska genomföras ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. För att bidra till finansieringen av detta forskningsprogram föreslår regeringen att anslaget ska minskas med 0,1 miljoner kronor till förmån för anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*.

Regeringen föreslår att anslaget ska beräknas till 28,2 miljoner kronor för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna delar i *motion Kr339* inte regeringens uppfattning att anslaget bör minskas till förmån för anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* (yrkande 14) utan anser i stället att anslaget bör uppgå till 28,3 miljoner kronor (yrkande 18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag att föra över medel till det nya anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* och tillstyrker därmed medelsanvisningen under anslaget 13:3.

Stöd till friluftorganisationer (13:4)

Anslaget används för statsbidrag till friluftorganisationer.

Propositionen

Regeringen har i proposition 2009/10:55 om en politik för det civila samhället föreslagit att det fr.o.m. 2010 ska genomföras ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. För finansieringen av detta forskningsprogram föreslås att anslaget minskas med 0,1 miljoner kronor som förs till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn*.

Regeringen föreslår att 24,8 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr339* att Svenskt Friluftsliv ska ges mandat att fördela anslaget till sina medlemsorganisationer (yrkande 9), vilket skulle öka kravet på Svenskt Friluftsliv. Som en följd av förslaget begär motionärerna att anslaget till friluftorganisationer höjs med 5 miljoner kronor (yrkande 18).

I samma motion framhåller motionärerna att de inte delar regeringens uppfattning att anslaget bör minskas med 0,1 miljoner kronor till förmån för anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* (yrkandena 14 och 18).

Liknande krav att friluftsrörelsen själv bör kunna administrera sina bidrag framförs i *motionerna Kr312* av Catharina Bråkenhielm (s) och *Kr229* av Gunnel Wallin (c).

Miljöpartiet anser i *motionerna Kr320* och *Kr267* yrkandena 3 och 4 att stödet till friluftslivet bör förstärkas och mer jämföras med idrottsstödet och vill att regeringen återkommer med förslag härom. I avvaktan på detta föreslår Miljöpartiet att anslaget ökas med 8 miljoner kronor.

I *motion Kr267* framhåller Miljöpartiet att det vore bättre att renodla stödet och i högre grad låta det gå genom paraplyorganisationen Svenskt Friluftsliv. Det kan enligt motionärerna finnas skäl att ha ett fortsatt stöd i

någon form till organisationer som bedriver friluftsvksamhet utanför Svenskt Friluftsliv. En utredning bör därför tillsättas för att undersöka förutsättningarna för en sådan utveckling (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Fram till och med den 30 juni 2009 har det inom Naturvårdsverket funnits ett råd för friluftsliv, Friluftsrådet. Rådets uppgift har bl.a. varit att fördela statsbidrag till olika friluftorganisationer.

I utredningen Myndighet för miljön – en granskning av Naturvårdsverket (SOU 2008:62) föreslås bl.a. att de regler som nu gäller för ett antal råd vid Naturvårdsverket, däribland Friluftsrådet, bör tas bort ur Naturvårdsverkets instruktion. Utredningen har remissbehandlats och frågan om den framtida hanteringen av ansvaret för fördelning och utbetalning av statsbidrag till friluftorganisationer bereds nu inom Regeringskansliet. Efter den 1 juli 2009, då regeringen upphörde med att förordna ledamöter, hanteras fördelning och utbetalning av statsbidrag till friluftorganisationer tills vidare av Naturvårdsverket i avvaktan på regeringsbeslut om eventuellt ändrat ansvar.

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för 21 ideella friluftorganisationer i Sverige med 1,7 miljoner medlemmar, varav 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 10 000 lokala och regionala föreningar. Ungefär hälften av de organisationer som i dag får bidrag från anslaget är med i Svenskt Friluftsliv.

Miljöministern Andreas Carlgren anförde den 23 oktober 2009 i ett svar på interpellation 2009/10:13 av Gunvor G Ericson (mp) om statsbidrag till friluftslivets organisationer att frågan om den framtida hanteringen av ansvaret för fördelning och utbetalning av statsbidrag till friluftorganisationer bereds inom Regeringskansliet och att han avser att återkomma med besked i frågan före mandatperiodens slut.

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag att föra över medel till det nya anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* och ställer sig också bakom regeringens förslag till medelsanvisningen under anslaget 13:4. När det gäller frågan om den framtida hanteringen av ansvaret för fördelning och utbetalning av statsbidraget till friluftorganisationer anser utskottet att regeringens ställningstaganden inte bör föregripas.

Bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer (13:5)

Bidraget får användas till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Propositionen

Riksdagspartiernas kvinnoorganisationer har tilldelats stöd i särskild ordning under perioden 2006 t.o.m. 2009. Regeringen anger i budgetpropositionen att det är väsentligt att främja kvinnors deltagande i den demokratiska beslutsprocessen och att stärka kvinnors ställning i det poli-

tiska beslutsfattandet. Regeringen avser därför att långsiktigt avsätta medel för dessa ändamål. Bidraget finansieras genom medel inom ramen för regeringens jämställdhetssatsning.

Regeringen föreslår att oförändrat 15 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstilldelningen.

Insatser för den ideella sektorn (13:6)

Regeringen föreslår att ett nytt anslag förs upp på statsbudgeten för den ideella sektorn. Anslaget 13:6 ska kunna användas för kunskapsutveckling, uppföljning och vissa andra initiativ som syftar till att främja den ideella sektorn. Anslaget ska även kunna användas för sådana administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Propositionen

Regeringen har i dagarna lagt fram proposition 2009/10:55 om en politik för det civila samhället. Ett viktigt inslag i propositionen är utformningen av ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället som avses bli påbörjat under 2010. I budgetpropositionen föreslår regeringen att forskningssatsningen finansieras genom att ca 22 miljoner kronor avsätts från anslag för bidrag riktade till ideella organisationer inom ett antal berörda utgiftsområden.

Regeringen föreslår vidare att 1,3 miljoner kronor förs över från anslaget 12:2 *Ungdomsstyrelsen* till anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* för uppföljning av regeringens dialog med idéburna organisationer på det sociala området.

Regeringen föreslår att 23,2 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna konstaterar i *motion Kr339* att det som idé kan vara intressant att närmare studera och forska kring den ideella sektorns verksamhet men partiet anser att det belopp regeringen anslår är för högt (yrkande 12). Motionärerna föreslår att det för forskningsprogrammet bör anslås 5 miljoner kronor i stället för 23 miljoner kronor (yrkande 18).

Vänsterpartiet hemställer i *motion Kr269* att de medel regeringen satt av till anslaget i stället ska överföras till anslaget 14:1 *Bidrag till folkbildningen* (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på regeringens förslag om ett nytt anslag i statsbudgeten för den ideella sektorn. I likhet med regeringen anser utskottet att det är viktigt att det finns kunskap om den ideella sektorns utveckling, sammansättning och roll i samhällslivet. Regeringens förslag till medelnivå är enligt utskottet väl avvägt.

3.3.14 FOLKBILDNING

Bidrag till folkbildningen (14:1)

Folkbildningsverksamheten ska göra det möjligt för män och kvinnor att ändra sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen. Statens stöd till folkbildningen syftar bl.a. till att höja utbildningsnivån i samhället och utjämna utbildningsklyftor. Bidraget betalas ut till folkbildningsrådet (FBR) som beslutar vilka studieförbund, folkhögskolor och studerandeorganisationer inom folkhögskolan som ska tilldelas bidrag samt fördelar tillgängliga medel till dem. Anslaget finansierar vidare FBR:s egen verksamhet, utgifter för Folkbildningsnätet samt bidrag till Nordiska folkhögskolan i Genève.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett anslag på 3 356 miljoner kronor för 2010. För att finansiera ett forskningsprogram om den ideella sektorn minskas anslaget med 15,8 miljoner kronor.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i *motion Kr339* regeringens förslag om att finansiera ett forskningsprogram om den ideella sektorn och återför 16 miljoner kronor till anslaget (yrkande 13). Det är pengar som bättre används till kulturevenemang och folkbildningsverksamhet som skapar arbetstillfällen.

Miljöpartiet de gröna framhåller i *motion Kr308* (yrkande 8 och 9) och *motion Kr320* folkbildningens viktiga roll i samhället och ekonomin. Sveriges folkbildningstradition är en hörnsten i demokratin, eftersom den möjliggör ett brett deltagande i samhällslivet. Folkbildningen är en väg att komma in i samhället för den som står utanför. Folkbildningens institutioner, studieförbund och folkhögskolor utgör en mycket stor del av landets kulturverksamhet. Motionärerna föreslår en satsning på 280 miljoner kronor under 2010–2112 varav 80 miljoner kronor 2010 på fler studieplatser i ett omställningslyft. Motionärerna vill på detta vis använda folkbildningens potential för att ge människor nya möjligheter att lyckas på arbetsmarknaden.

I *motion Kr269* framhåller Vänsterpartiet att folkbildningen är en mycket viktig resurs för att utjämna orättvisor i fråga om tillgång till och kunskaper om nya teknologier. Folkbildningen lever dessutom upp till kra-

ven på etnisk och kulturell mångfald. Motionärerna framhåller att samhällets stöd inte motsvarar de förutsättningar som folkbildningen lever under och avsätter 75 miljoner kronor för att stärka folkbildningens arbete med att ge alla möjligheter att delta i det digitala samhället. Därutöver avvisar Vänsterpartiet regeringens förslag till ett nytt anslag 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* och omfördelar 23 miljoner kronor som finns uppförda på detta anslag till anslaget 14:1 för forskning inom folkbildningsområdet (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att förordna någon ökning av anslaget utöver vad regeringen föreslår. Utskottet ställer sig bakom den medelstilldelning som regeringen föreslår med den omprioritering av resurser det innebär. Utskottet avvisar därför motionerna.

Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen (14:2)

Ändamålet för anslaget är att finansiera utgifter för bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen. Vidare används anslaget för att finansiera utgifter för statsbidrag till folkhögskoleförlagd utbildning av teckenspråkstolkare och teckenspråkslärare samt för utgifter för administration, utvärdering och utveckling av denna verksamhet. Anslaget används även för att finansiera utgifter för bidrag och administrationskostnader till Synskadades Riksförbund för teknisk anpassning av studiematerial för synskadade och dövblinda.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett anslag på 80 miljoner kronor för 2010.

Utskottet kommer senare i detta betänkande, i avsnitt 5, att behandla regeringens förslag om ett bemyndigande att under 2010 för ramanslaget 14:2 *Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen* få besluta om stöd för studerande med funktionshinder vid folkhögskolor som medför utgifter under 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder den föreslagna medelstilldelningen under anslaget.

Bidrag till kontakttolkutbildning (14:3)

Studieförbund och folkhögskolor kan erhålla bidrag från anslaget till kontakttolkutbildning. Frågor om bidrag prövas av Tolks- och översättningsinstitutet (TÖI) vid Stockholms universitet.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett anslag om 15,8 miljoner kronor för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

3.3.15 TILLSYN AV SPEL OCH LOTTERIER

Lotteriinspektionen (15:1)

Lotteriinspektionen är förvaltningsmyndighet på spel- och lotteriområdet. Myndighetens uppgifter innefattar bl.a. tillståndsgivning och typgodkännande samt kontroll och tillsyn av spelmarknaden. Anslaget används för Lotteriinspektionens förvaltningskostnader.

Propositionen

Regeringen konstaterar att verksamhetens kostnader endast delvis täcks med avgifter. Av propositionen framgår att inspektionens verksamhet för budgetåret 2009 finansieras med ett anslag på 44,4 miljoner kronor. Vidare framgår enligt prognosen för 2009 att avgiftsintäkterna väntas uppgå till 28 miljoner kronor och kostnaderna till 42,7 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att 44,9 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstildelningen.

3.4 Utskottets samlade ställningstagande till budgetalternativen

Vad utskottet här har framhållit med anledning av beräkningen av anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17 innebär sammanfattningsvis att utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning på utgiftsområde 17, dvs. punkt 13 i propositionen.

De i sammanhanget behandlade motionsförslagen avstyrks. Det gäller följande motioner.

Socialdemokraternas motion

2009/10:Kr339 av Leif Pagrotsky m.fl. (s) yrkandena 1–3, 5–9, 11–15, 17–19

Vänsterpartiets motioner

2009/10:Kr206 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2

2009/10:Kr269 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2

Miljöpartiet de grönas motioner

2009/10:Kr267 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 2–4

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 4, 7–9, 13, 20, 22–24

2009/10:Kr320 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp)

Dessutom avstyrker utskottet de enskilda motionerna

2009/10:Kr229 av Gunnel Wallin (c)

2009/10:Kr249 av Sonia Karlsson m.fl. (s)

2009/10:Kr312 av Catharina Bråkenhielm (s).

4 Stöd vid sidan av statsbudgeten för 2010

4.1 Radio- och tv-frågor

Verksamheten i Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) finansieras i huvudsak med tv-avgiftsmedel som anvisas av riksdagen från rundradiokontot. Även Granskningsnämnden för radio och TV finansieras delvis med tv-avgiftsmedel. Riksdagen beslutar även om tv-avgiftens storlek.

Sändningstillstånden för de tre public service-företagen löper ut den 31 december 2009. Regeringen har i proposition 2008/09:195 om radio och TV i allmänhetens tjänst lagt fram förslag till riksdagen som bl.a. innebär att den nya tillståndsperioden ska vara fyraårig och gälla fr.o.m. den 1 januari 2010 t.o.m. den 31 december 2013. Propositionens förslag behandlas av kulturutskottet i betänkande 2009/10:KrU3. Riksdagen fattade beslut i ärendet den 25 november 2009.

4.1.1 Medelsberäkning för 2010 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av SVT, SR och UR

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bifaller regeringens förslag att SR, SVT och UR tillsammans tilldelas 6 718 miljoner kronor för 2010.

Propositionen

För 2010 föreslås att de tre programföretagen tilldelas sammanlagt 6 718 miljoner kronor från rundradiokontot. Detta innebär att medelstilldelningen har räknats upp med 3 % i förhållande till 2009 samt att SR får en särskild tilldelning om 5 miljoner kronor i enlighet med regeringens förslag i proposition 2008/09:195 om radio och TV i allmänhetens tjänst 2010–2013. I samma proposition föreslås också att den nuvarande fördelningsnyckeln ska gälla även under nästa tillståndsperiod, dvs. 57,73 % fördelas till SVT, 37,52 % till SR och 4,75 % till UR, utöver den särskilda tilldelningen till SR.

Regeringen föreslår därför att de samlade medlen för 2010, utöver den särskilda tilldelningen till SR, fördelas med 3 875,4 miljoner kronor till SVT, med 2 518,7 miljoner kronor till SR och med 318,9 miljoner kronor till UR.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsberäkning för SR, SVT och UR för 2010 (punkt 7).

4.1.2 Granskningsnämndens medelstillelning för 2010

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att statsbudgetens inkomstsida tillförs 7,6 miljoner kronor från rundradiokontot för Granskningsnämndens verksamhet.

Propositionen

Granskningsnämnden för radio och TV ska enligt riksdagens beslut finansieras delvis över statsbudgeten och delvis med medel från rundradiokontot som tillförs statsbudgetens inkomstsida. Regeringens förslag till medelstillelning till Granskningsnämnden lämnas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 8:5 *Granskningsnämnden för radio och TV*. Nämndens totala anslag för 2010 föreslås uppgå till 11,7 miljoner kronor. Av beloppet ska enligt regeringens förslag 7,6 miljoner kronor överföras från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida för nämndens verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 6).

4.1.3 Överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att 520 miljoner kronor förs från rundradiokontot till distributionskontot för 2010.

Propositionen

Riksdagen beslutade 2001 att ett särskilt distributionskonto för finansiering av kostnader för tv-distribution skulle inrättas. Bakgrunden var att distributionskostnaderna för televisionen i allmänhetens tjänst under en övergångsperiod skulle bli höga på grund av att distributionen förväntades ske parallellt med både äldre analog och ny digital sändningsteknik. Till distributionskontot förs medel från rundradiokontot som motsvarar kostnaderna för SVT:s och UR:s analoga distribution. Från distributionskontot har det under perioden 2002–2007 förts medel till programföretagen som motsva-

rar kostnaderna för tv-distribution via både analoga och digitala sändningar för SVT och UR. Det successivt ökande underskottet på distributionskontot som har uppkommit under uppbyggnadsskedet har täckts genom lån i Riksgäldskontoret. Regleringen av underskottet inleddes under 2008 eftersom övergången från analoga till digitala tv-sändningar då var helt genomförd. Betalningarna från rundradiokontot till distributionskontot ska fortsätta till dess att underskottet är avvecklat, vilket väntas ske senast 2013.

Regeringen föreslår att 520 miljoner kronor förs från rundradiokontot till distributionskontot för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 9).

4.1.4 Bemyndigande om överföring av medel från distributionskontot till SVT och UR

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att regeringen bemyndigas att i samband med beslut om anslagsvillkor för 2010 tilldela SVT och UR medel för distributionskostnader från distributionskontot.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska bemyndiga regeringen att i samband med beslut om anslagsvillkor för 2010 tilldela SVT och UR medel för distributionskostnader från distributionskontot. Tilldelningen ska ske med beaktande av att underskottet på distributionskontot ska vara avvecklat 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt10).

4.1.5 Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att regeringen för 2010 får besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot upp till ett belopp av 1 000 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska bemyndiga regeringen att för 2010 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskottet på distributionskontot för finansiering av kostnader för tv-distribution upp till ett belopp av 1 000 miljoner kronor. Regeringen bedömer att detta belopp ger ett låneutrymme som täcker en eventuellt högre räntenivå än 5 %, vilket är den räntesats som används vid bedömningar av utvecklingen på kontot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 8).

4.2 Svenska Spels stöd till idrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att låta AB Svenska Spel stödja idrotten med 500 miljoner kronor och att ett bidrag motsvarande 1/26 av bolagets överskott för 2009 från Nya Penninglotten ska fördelas till olika kulturella ändamål. Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att även barnkulturen bör få del av Svenska Spels överskott.

Jämför reservation 2 (v).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 verkar för att bolagsstämman dels beslutar om ett bidrag på 500 miljoner kronor att fördelas till idrotten, dels beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2009 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidragen ska fördelas enligt de närmare anvisningar som kan komma att beslutas av regeringen (punkt 11 i propositionen).

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion Kr269 (yrkande 1) att regeringen på Svenska Spels bolagsstämma 2010 ska verka för att bolagsstämman, utöver de av regeringen föreslagna bidragen till idrott och kulturella ändamål, beslutar om ett bidrag på 300 miljoner kronor att fördelas till barnkulturen. Motionärerna föreslår att beloppet ska avsättas årligen under tre år och att 30 miljoner kronor av beloppet ska avsättas för att införa en max-taxa i kultur- och musikskolan.

Utskottets ställningstagande

Spelutredningen lämnade i december 2008 betänkandet En framtida spelreglering (SOU 2008:124). Utredningen föreslår bl.a. att AB Svenska Spel inte längre ska få anordna vadhållning (oddsspel och tipsspel). Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. I avvaktan på regeringens ställningstagande till AB Svenska Spel och dess verksamhet anser utskottet att några förändringar inte bör göras vad gäller bolagets medel. Utskottet tillstyrker således punkt 11 på utgiftsområde 17 i budgetpropositionen och avstyrker motion Kr269 (v) yrkande 1.

5 Bemyndiganden för 2011 och åren därefter

Allmänt

Riksdagens budgetbeslut är ettåriga. För att ge regeringen möjlighet att ingå mer långsiktiga åtaganden kan emellertid riksdagen bemyndiga regeringen att ikläda sig förpliktelser som kommer att belasta anslag först åren efter budgetåret. Särskilt vanligt är detta för vissa investeringsliknande verksamheter där varor och tjänster kommer att levereras och betalas under en följd av år. Medel anvisas endast för det närmast efterföljande året, men riksdagen åtar sig genom bemyndigandet att under senare budgetår anvisa vad som behövs.

5.1 Bemyndigande om att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 80 miljoner kronor under 2011.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Anslaget är för 2010 uppfört med 158,5 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att beslut om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål får göras under 2010 som, inklusive tidigare gjorda åtagande, medför behov av framtida anslag på högst 80 miljoner kronor under 2011 (punkt 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 1).

5.2 Beställningsbemyndigande för talböcker och punktskriftsböcker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial till belopp som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 miljoner kronor under 2011–2013.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 3:3 *Tal- boks- och punktskriftsbiblioteket* gällande beställningar av talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial. Anslaget är för 2010 uppfört med 74,3 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att beställningar får göras under 2010 som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 5 miljoner kronor under 2011–2013 (punkt 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 2).

5.3 Beställningsbemyndigande för inköp av konstverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 beställa konstverk till belopp som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 miljoner kronor under 2011–2013.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 4:2 *Konst- närlig gestaltning av den gemensamma miljön* för beställning av konstverk. Anslaget är för 2010 uppfört med 34,6 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att beställningar får göras under 2011 som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor under 2011–2013 (punkt 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 3).

5.4 Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 125 miljoner kronor under 2011–2020.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* för beslut om ersättningar och bidrag. Anslaget är för 2010 uppfört med 324,2 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att beslut om ersättningar och bidrag får göras under 2010 som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 125 miljoner kronor under 2011–2020 (punkt 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 4).

5.5 Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om bidrag till kulturmiljövård som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård*. Anslaget är för 2010 uppfört med 251,7 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att åtaganden om bidrag får göras under 2010 som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2011–2013 (punkt 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 5).

5.6 Bemyndigande att besluta om stöd till funktionshindrade vid folkhögskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 till studerande med funktionshinder vid folkhögskolor under 2010 besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 12 miljoner kronor under 2011.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslaget 14:2 *Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen* gällande stöd till studerande med funktionshinder vid folkhögskolor. Anslaget är för 2010 uppfört med 80 miljoner kronor. Bemyndigandet gäller beslut under 2010 som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 12 miljoner kronor under 2011 (punkt 12).

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag (punkt 12).

6 Motionsyrkanden med budgeteffekt 2011 eller senare

I detta avsnitt behandlar utskottet några under allmänna motionstiden 2009 väckta motioner som utan att ha budgeteffekt 2010 kan sägas ha viss anknytning till statsbudgetar längre fram.

6.1 Kulturområdesövergripande verksamhet

Kunskap om Förintelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att länsstyrelserna ska få i uppdrag att samordna aktiviteter i samband med Förintelsens minnesdag. En rad aktiviteter äger rum i landet på frivillig basis den dagen.

Motionen

I *motion Kr299* av Agneta Berliner m.fl. (fp) föreslår motionärerna att länsstyrelserna ska få i uppdrag att stimulera, samordna och därefter följa upp aktiviteter i samband med Förintelsens minnesdag den 27 januari.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att vi håller minnet av Förintelsens offer levande. I detta syfte tillkom 2003 myndigheten Forum för levande historia, som med utgångspunkt i Förintelsen har i uppdrag att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. Myndigheten ska särskilt informera om Förintelsen och om kommunismens brott mot mänskligheten. På sin hemsida redogör myndigheten för Nätverket 27 januari, som bistår människor i hela landet med tips, idéer och kontakter inför minnesdagen. En rad aktiviteter för att minnas Förintelsen äger rum runt om i landet på frivillig basis. Det torde därför inte vara påkallat att riksdagen tar ett sådant initiativ som motionärerna föreslår. Motion Kr299 (fp) avstyrks därför.

6.2 Teater, dans och musik

Nyskriven Drottningholmsmusik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att ny musik ska skrivas till Drottningholmsteaterns 250-årsjubileum. Det ankommer på teaterns styrelse att närmare planera och genomföra ett eventuellt jubileumsfirande.

Jämför särskilt yttrande 4 (s, v, mp).

Motionen

I *motion Kr226* föreslår Gunnar Andrén (fp) att riksdagen ska göra ett tillkännagivande för regeringen om att Drottningholmsteaterns 250-årsminne ska uppmärksammas 2016 genom att ny Drottningholmsmusik komponeras och framförs. Av motionen framgår att Drottningholms slottsteater behöver stöd av och samverkan med utomstående för ett sådant projekt.

Utskottets ställningstagande

Drottningholms Slottsteater som uppfördes 1766 ingår tillsammans med Drottningholms slott och den omgivande parken i ett av de svenska världsarv som upptagits på Unescos världsarvslista. I vårt levande kulturarv ingår även Johan Helmich Romans något äldre orkestersvit Bilägersmusiken, även benämnd Drottningholmsmusiken. Förslaget att fira teaterns 250-årsminne genom att låta skriva och uppföra ny musik är intressant. Det får emellertid i första hand ankomma på Stiftelsen Drottningholms teatermuseums styrelse att närmare ta ställning till om och i så fall hur ett eventuellt jubileumsfirande ska genomföras.

I sammanhanget erinrar utskottet om att det finns vissa möjligheter att finansiera kostnader vid uruppförande av verk som tillkommit i samarbetsprojekt mellan komponister och musiker eller sångare inom ramen för anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Även Kulturrådet har möjlighet att från olika anslag bevilja tonsättarstöd och stöd till samverkan inom musikområdet. Ett av målen för Stiftelsen Svenska rikskonserter är att stödja tonsättare. När Rikskonserter avvecklas är det sannolikt att detta mål överförs till den nya musikplattform som ska etableras under 2011.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr226 (fp).

6.3 Litteraturen, läsandet och språket

Forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en långsiktig finansiering av ett forsknings- och informationscenter på prästgården Näs i Vimmerby kommun.

Motionen

Chartrine Pålsson Ahlgren och Yvonne Andersson (båda kd) föreslår i *motion Kr284* att regeringen bör undersöka möjligheterna till en långsiktig finansiering av forsknings- och informationscentret på prästgården Näs i Vimmerby kommun.

Utskottets ställningstagande

Varje år utdelas ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Prissumman är 5 miljoner kronor och medlen betalas ut via anslaget 3:2 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter*. Till detta kommer kostnaderna för administrationen av prisutdelningen och valet av kandidater som finansieras över ett annat anslag.

Det av motionärerna angivna centret, som speglar Astrid Lindgrens liv och gärningar, tillkom i samband med ett EU-projekt och drivs i dag med stöd av Vimmerby kommun. När det gäller museiverksamhet har utskottet tidigare gjort ett principuttalande att man från statlig sida bör vara restriktiv med att binda upp sig för finansieringen av nya museer (bet. 2007/08: KrU6). Staten har en central roll då det gäller att uppmuntra och stödja museiväsendet. Det görs bl.a. genom att staten medverkar till att upprätthålla en infrastruktur som möjliggör för museer ute i landet att fånga in de regionala och lokala initiativ som finns. Utskottet, som anser att detta principuttalande är giltigt även vid bedömningen av det nu föreliggande motionsförslaget, avstyrker motion Kr284 (kd).

Digitala bibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att se över möjligheten att bygga upp digitala bibliotek för svensk film och musik. Motionen tillgodoses delvis redan genom några av de tjänster som vissa folkbibliotek i dag erbjuder.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr304* att en utredning tillsätts som dels ser över möjligheten att bygga upp digitala bibliotek för svensk film och musik (yrkande 2), dels lägger fram ett förslag om ersättning till upphovsmännen (yrkande 1). Den nuvarande biblioteksersättningen skulle enligt motionärerna kunna användas som förebild och ersättning betalas till dem som väljer att låta sina verk tillgängliggöras.

Utskottets ställningstagande

Enligt upphovsrättslagen får ett exemplar av ett litterärt verk fritt spridas vidare sedan det med upphovsmannens samtycke har överlåtits. Detta betyder att ett bibliotek som har köpt in en bok har rätt att låna ut den och att författaren inte kan motsätta sig utlåningen och inte har någon laglig rätt till ersättning. Sedan 1954 får dock de svenska litterära upphovsmännen i stället en statlig ersättning, en biblioteksersättning, för biblioteksutnyttjandet. En utlåning via nätet (en överföring) kräver dock upphovsmannens tillstånd.

I dag finns på vissa folkbibliotek digitala tjänster som till viss del tillgodoser motionärernas önskemål, bl.a. tillgång till Musikwebb, Naxos Music Library och Mediejukeboxen. Utskottet anser inte att motionsförslaget bör påkalla någon åtgärd från riksdagens sida och avstyrker motion Kr304 (v) yrkandena 1 och 2.

Läsfrämjande verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge länsbiblioteken i uppdrag att hitta nya former för läsfrämjande verksamhet, riktade till barn och unga. Länsbiblioteken bedriver i dag arbete för att uppmuntra läsintresset hos barn och unga. Dessutom bör erfarenheterna av KB:s nya uppdrag att svara för nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen på biblioteksområdet avvaktas.

Jämför reservation 4 (mp) och särskilt yttrande 5 (v).

Motionen

Miljöpartiet de gröna framhåller i *motion Kr308* att länsbiblioteken bör få i uppdrag att hitta nya former för läsfrämjande verksamheter, riktade till barn och unga (yrkande 21).

Utskottets ställningstagande

Länsbiblioteken arbetar i dag med utveckling och förnyelse av biblioteken i länen och har till uppgift att stödja, samordna, utveckla och komplettera länets kommunala och landstingskommunala bibliotek.

Utskottet har inhämtat att Föreningen Sveriges länsbibliotekarier och Statens kulturråd driver ett gemensamt strategiskt arbete på nationell nivå i angelägna biblioteksfrågor där samverkan kan bidra till framgång. En sådan fråga är enligt Statens kulturråd läsinspiration, i betydelsen kunskap om förmedling av olika sorters litteratur, metoder och stödprocesser för aktiviteter som uppmuntrar läsintresse hos medborgarna och ökar läsningen.

I den kulturpolitiska propositionen (prop. 2009/10:3) gör regeringen bedömningen att Kungl. biblioteket (KB) bör ges ett särskilt uppdrag när det gäller att svara för nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen inom biblioteksväsendet samt att, i samråd med länsbiblioteken, kontinuerligt följa bibliotekens arbete. I propositionen anges också att länsbiblioteken ska få en tydligare roll när det gäller att följa utvecklingen inom respektive region och därmed bistå och komplettera KB:s arbete med dessa frågor. Regeringen anför vidare i propositionen att de läsfrämjande insatserna ska stärkas fr.o.m. 2010 genom en omfördelning inom anslaget.

Utskottet konstaterar att länsbiblioteken redan i dag bedriver arbete för att uppmuntra läsintresset hos bl.a. barn och unga. Med hänsyn härtill och till att erfarenheterna av KB:s nya uppdrag bör avvaktas avstyrker utskottet *motion Kr308* (mp) yrkande 21.

Barnlitteraturstatistik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge Statens kulturråd i uppdrag att ta fram statistik över tillgången till barnlitteratur i förskolan. Frågan om mer statistik bör avvaktas till dess att ansvaret för statistiken på biblioteksområdet förts över till KB.

Jämför reservation 5 (v).

Motionen

Vänsterpartiet uttalar i *motion Ub359* yrkande 6 oro över att förskolebarnens behov av litteratur inte tillgodoses och yrkar att Statens kulturråd bör ges i uppdrag att ta fram statistik över tillgången till barnlitteratur i förskolan.

Utskottets ställningstagande

Statens kulturråd svarar i dag för nationell statistik över biblioteksområdet och producerar årligen statistik över utlåningen av böcker vid folkbiblioteken. Av den kan utläsas att utlåningen av barnböcker utgjorde 49 % av bokutlåningen 2008 och att det då i genomsnitt lånades 18,6 barnböcker per barn i åldern 0–14 år. Någon statistik angående förskolornas tillgång till litteratur finns inte, men utskottet har inhämtat att många bibliotek i dag har upparbetade kontakter med förskolorna. Av intresse är vidare att kommunerna när de ansöker om bidrag för inköp av barn- och ungdomslitteratur till folk- och skolbiblioteken (inköpsstödet) ska lämna in en plan för hur kommunen arbetar med att stimulera barns och ungas läsning i samverkan mellan bibliotek, skola och förskola.

I Kulturpropositionen gör regeringen bedömningen att ansvaret för nationell statistik på biblioteksområdet bör flyttas över till KB och att KB i denna fråga bör samverka med länsbiblioteken.

Utskottet inser i likhet med motionärerna värdet av ny statistik på biblioteksområdet men anser att frågan om mer statistik bör avvaktas till dess att ansvaret för statistiken på biblioteksområdet förts över till KB. Motion Ub359 (v) yrkande 6 avstyrks.

Bibliotekslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att förskolans behov av bibliotek bör regleras i bibliotekslagen. Lagen ses över och resultatet av utredarens uppdrag bör avvaktas.

Jämför särskilt yttrande 6 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anser i *motion Ub359* att förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i bibliotekslagen, så att ansvaret för tillgången till böcker på förskolan inte ligger på den enskilda förskolläraren (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

I 5 § bibliotekslagen (1996:1596) anges att det inom grundskolan och gymnasieskolan ska finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att dels stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur, dels tillgodose deras behov av material för undervisningen.

En särskild utredare har fått i uppdrag att genomföra en utvärdering av bibliotekslagen. Syftet med utvärderingen är att undersöka hur lagen har fungerat i praktiken och om målen med lagen har uppnåtts. Resultatet ska redovisas senast den 11 januari 2010. Enligt utskottets uppfattning bör resultatet av utredarens uppdrag avvaktas innan regleringen av förskolans behov av bibliotek prövas. Motion Ub359 (v) yrkande 5 avstyrks.

6.4 Kulturskaparnas villkor

Översyn av det offentliga stödet till konstnärer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om översyn av det offentliga stödet till konstnärer med hänvisning till att Konstnärsnämnden har i uppdrag att fortlöpande bevaka konstnärernas ekonomiska och sociala villkor.

Jämför reservation 6 (mp) och särskilt yttrande 7 (v).

Motionen

Miljöpartiet de gröna anser enligt *motion Kr308* att det offentliga stödet till konstnärer bör utvecklas. En översyn av dagens system bör göras för att få ett hållbart system som omfattar fler konstnärer. Det är viktigt att samhället tar sitt ansvar så att professionella kulturutövare får samma villkor gällande exempelvis löner, pensioner och arbetslöshetsersättningar som andra arbetstagare, understryker motionärerna (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Det är av stor vikt att ständigt följa och analysera hur omvärldsförändringar påverkar kulturskaparnas villkor. Utskottet har därför i budgetavsnittet ovan ställt sig positivt till regeringens förslag att Konstnärsnämnden ska tillföras ytterligare 2,5 miljoner kronor 2010. Medelstillskottet är

avsett att ge goda förutsättningar att fullfölja sitt uppdrag att löpande bevaka konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Utskottet har också välkomnat förslagen om att höja bidraget till Teateralliansen med 4 miljoner kronor för att möjliggöra fler anställningar, liksom höjningen av bidraget till centrubildningarna med 10 miljoner kronor för bl.a. arbetsförmedlande tjänster.

Utskottet vill också peka på att de senaste årens satsningar som har förbättrat konstnärernas möjligheter att leva på sin konstnärliga verksamhet. Musikalliansen har inrättats, Dansalliansen har förstärkts, Skapande skolarverksamheten har tillkommit och föreslås bli utbyggd samtidigt som ersättningarna för konstnärlig verksamhet förstärkts. Utskottet gör också bedömningen att förslaget om en utveckling av SR:s och SVT:s kulturutbud under nästa tillståndsperiod kommer att få positiva effekter för kulturskaparna.

Utskottet anser inte att det behövs någon särskild översyn av det slag som föreslås i motionen utan förutsätter att Konstnärsnämnden fullföljer sitt uppdrag. Motion Kr308 (mp) yrkande 12 avstyrks därmed.

Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att regeringen bör redovisa vilka åtgärder den vidtagit för att främja sysselsättningen bland kulturarbetare inom skola, barnomsorg och äldreomsorg. Riksdagen hänvisar till pågående projekt och den nya åtgärden inom arbetsmarknadspolitiken – Lyft – som syftar till att aktivera personer som saknar arbete inom miljö, skogsvård, kulturarv, omsorg och skola.

Jämför reservation 7 (s) och särskilt yttrande 8 (v).

Motionen

I *motion Kr317* anser Håkan Juholt (s) att regeringen bör redovisa vilka åtgärder den vidtagit för att främja sysselsättningen bland kulturarbetare som arbetar inom skola, barnomsorg och äldreomsorg. Motionären pekar på att den kulturella näringen är en av de snabbast växande sektorerna i världen i dag. En förutsättning för kulturnäringen är att det finns en grundläggande högkvalificerad kultur med utövare som kan verka på sina egna villkor. När nu regeringen krymper det gemensamma åtagandet inom alla områden och anser att kommunerna måste koncentrera sig på välfärdens kärnområden, tvingas kommuner att avveckla stora delar av den tidigare kulturverksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att AF Kultur tillsammans med Folkrorelsens Konstfrämjande och Konstnärernas Riksorganisation (KRO) m.fl. sedan 2005 bedriver ett projekt kallat Samtidskonstnärer i samtidsamhället. Projektet syftar till att skapa nya arbetstillfällen för konstnärer och ge dem möjlighet att tillsammans med personal, brukare och anhöriga föra in sin kompetens i vardagen på förskolor, skolor, äldreboenden och andra områden. Det femåriga projektet följs fortlöpande. En internationell forskarkonferens planeras till 2010.

Vidare vill utskottet peka på att regeringen i budgetpropositionen för 2010 föreslår en ny insats inom arbetsmarknadspolitiken – Lyft. Insatsen syftar till att aktivera personer som saknar arbete inom miljö, skogsvård, kulturarv, omsorg och skola. Insatsens syfte är att deltagarna ska upprätthålla kontakten med arbetslivet samtidigt som den kan ses som en investering i miljö och omsorg.

Motion Kr317 (s) avstyrks därmed.

6.5 Kulturmiljö

Översyn av landets historiska kulturlämningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om översyn av landets kulturhistoriska lämningar. Riksdagen hänvisar till att en särskild utredare har i uppdrag att utvärdera statens fastighetsförvaltning. Utredaren ska bl.a. lämna förslag till vilka fastigheter som ur ett kulturhistoriskt perspektiv bör förvaltas av staten.

Jämför reservation 8 (mp).

Motionen

Miljöpartiet de gröna begär i *motion Kr308* en översyn av landets historiska kulturlämningar för att klargöra ägandet och driften samt vilka som behöver stöd för att kunna finnas kvar (yrkande 29). För att säkerställa att det fysiska kulturarvet inte försummas måste Riksantikvarieämbetet återfå sin samlande roll som övervakare, kunskapsbank och inte minst vårdare av det riksintressanta kulturarvet, anför motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Ansvaret för att skydda och vårda kulturarvet är en viktig nationell angelägenhet, ett ansvar som delas av alla. I kulturminneslagen (1988:950) anges grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet.

Vården av kulturarvet är en hela tiden pågående process där inriktning och prioriteringar ändras över tiden. Det tillkommer nya moderna kulturarv. Ständigt sker ett urval av vad som ska bevaras. För att analysera vilka kulturfastigheter som ska ägas och förvaltas av staten har Riksantikvarieämbetet (RAÄ) på regeringens uppdrag tagit fram nya kriterier för statens innehav av kulturfastigheter. Uppdraget avrapporterades i juni 2008. I rapporten pekade RAÄ på att statens innehav av kulturfastigheter kan bli mer målinriktat genom att samhällsnyttan motiveras och säkerställs. RAÄ presenterade en värderings- och urvalsmodell med vilken fastighetsinnehavet kan ses över. Redovisningen innehöll även en övergripande inriktning för bevarandet.

Med denna urvalsmodell som grund har Statens fastighetsverk (SFV) i samråd med Riksantikvarieämbetet m.fl. i februari 2009 lämnat förslag till vilka fastigheter¹, inklusive s.k. bidragsfastigheter, som ur ett kulturhistoriskt perspektiv långsiktigt bör förvaltas av staten. Utöver detta redovisar SFV en uppskattning av förväntade kostnader och intäkter för förvaltning och levandegörandet av bidragsfastigheterna.

Såväl Riksantikvarieämbetets som SFV:s rapporter utgör underlag för den särskilde utredare som ska utvärdera statens hela fastighetsförvaltning (dir. 2009:45) och lämna förslag till en mer effektiv struktur på fastighetsförvaltningen inom staten. I uppdraget ingår bl.a. att lämna förslag till vilka fastigheter som ur ett kulturhistoriskt perspektiv bör förvaltas av staten och hur underskottet för vissa kulturfastigheter ska finansieras. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2010.

Utskottet anser att det fortsatta utredningsarbetet bör avvaktas. Motion Kr308 (mp) yrkande 29 avstyrks därmed.

Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att fortsätta Accessprojektet med ett nytt uppdrag om digitalisering. Ett uppdrag kommer att lämnas till ett antal myndigheter om att inkomma med underlag som ska ligga till grund för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.

Jämför reservation 9 (mp) och särskilt yttrande 9 (s, v).

¹ En fastighet kan enligt utredningen vara allt från en fyrbåk till en omfattande slotts- eller befästningsanläggning.

Motionen

Miljöpartiet de gröna anför i *motion Kr308* att de vill fortsätta Accessprojektet med ett nytt uppdrag i vilket digitaliseringen ska ske med öppna standarder (yrkande 32). Digitaliseringen av kulturarvet är av stor vikt för tillgängligheten samtidigt som det säkerställer att informationen alltid kommer att finnas kvar.

Utskottets ställningstagande

Accessprojektet som ursprungligen skulle ha avslutats 2007 har förlängts till utgången av 2009 för att pågående projekt skulle hinna avslutas. Regeringen föreslår ingen fortsättning av projektet och utskottet kan konstatera att inte heller motionärerna i sitt budgetalternativ anslagit några medel för fortsatt verksamhet.

Emellertid konstaterar utskottet att regeringen enligt kulturpropositionen avser att ge Riksarkivet, Kungl. biblioteket, de centrala museerna, Riksantikvarieämbetet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet och Talboks- och punktskriftsbiblioteket i uppdrag att inkomma med underlag som ska kunna ligga till grund för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Ett första steg mot ökad koordinering är att Riksantikvarieämbetet ges i uppdrag att förvalta och vidareutveckla den digitala infrastruktur som skapats genom K-samsök².

Regeringen framhåller vidare att institutionerna i den utsträckning det är möjligt bör samutnyttja investeringar för digitalisering, tillgängliggörande och lagring. Det är också viktigt att ta fram och sprida gemensamma standarder och arbeta med att ta fram modeller för långtidslagring.

Utskottet anser inte att motionen bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motion Kr308 (mp) yrkande 32 avstyrks.

Immateriella kulturarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en statlig politik för det immateriella kulturarvet. Riksdagen hänvisar till pågående arbete på området.

Jämför reservation 10 (mp).

Motionen

I *motion Kr308* konstaterar Miljöpartiet de gröna att en arbetsgrupp håller på att ta fram ett förslag till nationellt genomförande av Unescos konvention om det immateriella kulturarvet. Arbetet ska redovisas till regeringen

² Prop. 2009/10:3 Tid för kultur s. 46 f.

senast den 1 december 2009. Motionärerna anser att regeringen snarast därefter ska återkomma till riksdagen med ett förslag på en statlig politik för de immateriella kulturarven. Regeringen bör också upprätta en lista med immateriella kulturarv av riksintresse (yrkande 30).

Utskottets ställningstagande

Regeringen uppdrog den 22 januari 2009 åt Institutet för språk- och folkminnen att i samarbete med Riksarkivet, Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet, Nämnden för hemslöjdsfrågor och Stiftelsen Nordiska museet ta fram ett förslag till nationellt genomförande av Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet. I uppdraget ingår en översyn av ansvarsfördelningen mellan myndigheterna när det gäller frågor om det immateriella kulturarvet. Uppdraget har redovisats den 1 december 2009 till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

I konventionen definieras immateriellt kulturarv som "sedvänjor, framställningar, uttryck, kunskap, färdigheter – liksom tillhörande verktyg, föremål, artefakter och kulturella platser – som samhällen, grupper och i vissa fall enskilda personer erkänner såsom utgörande del av sitt kulturarv. Detta immateriella kulturarv, som överförs från generation till generation, återskapas fortlöpande av samhällen och grupper i förhållande till deras omgivning, deras ömsesidiga förhållande till naturen och deras historia och ger dem en känsla av identitet och kontinuitet, och främjar därigenom respekten för kulturell mångfald och mänsklig kreativitet."

De områden som täcks av konventionen innefattar a) muntliga traditioner och uttryck, däribland språket, b) scenkonsterna, c) sociala sedvänjor, riter och högtider, d) kunskap och sedvänjor rörande naturen och universum samt e) traditionell hantverksskicklighet. På alla dessa områden är utförandet avhängigt av färdigheter och kunskaper och inte ett konkret föremål.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i frågan. Något initiativ från riksdagens sida behövs inte. Motion Kr308 (mp) yrkande 30 avstyrks.

Stockholms skärgård som världsarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att Stockholms skärgård ska klassas som världsarv. Riksdagen anser det angeläget att skydda och vårda denna miljö, men biträder inte förslaget att den ska klassas som världsarv.

Motionen

I *motion Kr291* föreslår Mikael Damberg (s) att Stockholms skärgård ska klassas som världsarv. Detta skulle leda till att antalet besökare ökar men det skulle också garantera ett ökat skydd för denna unika skärgårdsmiljö. Det finns all anledning att stärka skyddet av skärgårdens natur- och kulturmiljö och samtidigt ge fler människor möjlighet att se och uppleva skönheten, anför motionären.

Utskottets ställningstagande

Unescokonventionen om skydd för världens kultur- och naturarv, världsarvskonventionen, antogs vid Unescos generalkonferens 1972 och ratificerades av Sverige 1985.

Genom att underteckna Unescokonventionen åtar sig länderna att vårda och bevara viktiga kultur- och naturarv inom det egna territoriet och att stödja andra länder i deras ansträngningar att bevara vårt gemensamma världsarv. Förvaltningen av världsarven sker i enlighet med den lagstiftning som gäller för annan fysisk miljö, främst plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturminneslagen. Det finns ingen speciell lagstiftning för världsarven.

Vid generalförsamlingens möte 1999 kom Europas länder överens om att de i fortsättningen endast skulle få nominera ett objekt per land och år.

Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket har i uppdrag att lämna förslag på nomineringar av nya världsarvsobjekt till regeringen. Förslagen grundas på myndigheternas egna initiativ eller på initiativ av ägare eller förvaltare av kultur- eller naturobjekt eller av kommuner eller länsstyrelser där objekten är belägna. Regeringen har därefter att ta ställning till om nomineringsförslagen från myndigheterna ska föras vidare till Unesco. Det slutliga beslutet tas av Unescos världsarvskommitté.

Utskottet erinrar om att Sverige föreslagit Unesco att hälsingegårdarna skulle få status som världsarv. Unescos expertorgan för världsarvskonventionen ICOMO, International Council on Monuments and Sites, har granskat ansökan och föreslagit att den ska revideras. Ansökan har bordlagts i avvaktan på revideringen. Beslut av Unesco kommer därmed tidigast att tas 2011.

Stockholms skärgård är Sveriges största skärgård och erbjuder en rik natur- och kulturmiljö. Utskottet delar därmed motionärens uppfattning att det är angeläget att skydda och vårda denna miljö, så att den även i framtiden ska kunna erbjuda rekreation för såväl fastboende som sommarboende och turister. Utskottet kan emellertid inte biträda motionärens krav på att Stockholms skärgård ska klassas som världsarv. Motion Kr291 (s) avstyrks.

Fäbodbruk som världsarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om det svenska fäbodbruket bör bli världsarv.

Riksdagen hänvisar till pågående arbete.

Motionen

I *motion Kr237* föreslår Per Svedberg och Sinikka Bohlin (båda s) att det svenska fäbodbruket bör bli ett världsarv. Fäbodbruket är inte något som bara angår dem som är aktiva brukare utan det är också en del av det svenska kulturarvet och en omistlig del av turismen. För att bevara och utveckla fäbodbruket finns ett stort intresse av att föra upp det på Unescos världsarvslista.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att fäbodbruket i huvudsak får betraktas som ett immateriellt arv även om fäboden som sådan utgör ett materiellt arv. Utskottet har i föregående avsnitt redovisat det pågående arbetet med att genomföra konventionen om det immateriella världsarvet. Utskottet anser att detta arbete bör avvaktas. Motion Kr237 (s) avstyrks.

Det kristna kulturarvets betydelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om behovet av att bevara det kulturella arvet i den kristna sångskatten. Riksdagen hänvisar bl.a. till att Svenskt visarkiv vid Statens musiksamlingar har uppteckningar och inspelningar av folkliga koraler, läsarsånger m.m.

Motionen

I *motion Kr285* begär Yvonne Andersson och Chatrine Pålsson Ahlgren (kd) ett tillkännagivande till regeringen om det kristna kulturarvets betydelse för människors välbefinnande. Att ha god kännedom om sitt eget kulturarv är både en förutsättning för att bygga upp sin egen identitet och för att kunna respektera andras kultur och värden, anför motionärerna. Det kristna kulturarvet ger oss rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett sammanhang. Det är därför viktigt att bevara det kulturella arv vi har i den kristna sångskatten.

Utskottets ställningstagande

Statens musiksamlingar har som central myndighet på musikens område till uppgift att dokumentera, samla in, vårda, bevara, beskriva och hålla levande musikens kulturarv och därigenom främja musikintresset, musikvetenskapen och den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden. Hos Svenskt visarkiv, som är en avdelning inom myndigheten, finns psalm- och koralböcker från Svenska kyrkan och andra kyrkor, uppteckningar och inspelningar av folkliga koraler, läsarsånger m.m. Även inom myndighetens bibliotek, Statens musikbibliotek, finns samlingar som kan ha intresse i detta sammanhang, t.ex. musikalier samt arkiv- och bilddokumentation på musikområdet. Viss dokumentation, bl.a. inspelningar, finns av äldre traditionsbärares andliga sånger vid Vissamlingarna arkiv och bibliotek i Västervik.

Utskottet vill också erinra om att ett av målen för Riksantikvarieämbetet är att ta till vara kulturarvet och miljöns kulturvärden inom olika samhällssektorer, bl.a. när det gäller bebyggelse. Denna formulering torde inkludera den kristna folkrörelsens kulturarv. Utskottet har tidigare inhämtat (2005/06:KrU2) att Länsstyrelsen och Länsmuseet i Jönköpings län har ägnat särskild uppmärksamhet åt de byggnader som motionärerna vill värna.

Utskottet anser att motion Kr285 (kd) därmed får anses i huvudsak tillgodosedd. Motionen avstyrks.

Sala silvergruva

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ytterligare stöd till Sala silvergruva. Riksdagen hänvisar till det stöd som ges genom länsstyrelsen och genom EU-bidrag.

Motionen

Pia Nilsson (s) understryker i *motion Kr272* att Sala silvergruva borde vara ett riksintresse av stor betydelse. Därför är det angeläget att undersöka möjligheterna för staten att ta ytterligare ekonomiskt ansvar för att bevara detta kulturhistoriska arv.

Utskottets ställningstagande

Sala silvergruva var under minst 400 år Sveriges största och viktigaste producent av silver. Gruvans storhetstid inföll under 1500- och 1600-talet. Den huvudsakliga brytningen av silver upphörde 1908, och 1962 stängdes den sista silvergruvan i Sala. Gruvan är i dag en turistattraktion med drygt 30 000 besökare per år.

Sala kommun är sedan 1988 majoritetsägare i Sala silvergruva AB. Gruvföretaget har ett mycket aktivt samarbete med länsstyrelsen i Västmanlands län. Under åren 2000–2009 beviljade länsstyrelsen 2,6 miljoner kronor i byggnadsvårdsmedel för i huvudsak vård av bebyggelse men även vård av fornlämningar, vård av mark, framtagande av kunskapsunderlag samt del i Bergslagsstatsningen. Under samma period har gruvan även fått EU-bidrag från strukturfonden mål 2 Norra på 4,4 miljoner kronor och medfinansieringsbidrag från länsstyrelsen på drygt 2 miljoner kronor. En begäran om att få delar av området klassat som byggnadsminne bereds för närvarande av länsstyrelsen.

Utskottet anser inte att motion Kr272 (s) bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

Lambohovs säteri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att utreda Lambohovs säteris framtid. Riksdagen konstaterar bl.a. att säteriet skyddas då det är förklarat som byggnadsminne.

Motionen

I *motion Kr225* begär Finn Bengtsson (m) att regeringen utreder Lambohovs säteris framtid med syfte att bevara och utveckla dess nationella kvaliteter. Säteriet är ett av de bäst bevarade exemplen på svensk herrgårdsarkitektur från 1700-talet.

Bakgrund

Lambohovs säteri är förklarat som riksintresse. Lambohovs 1700-talsherrgård är byggd efter ritningar av Jean Eric Rehn, med ett värdefullt och enhetligt utformat byggnadsbestånd och en engelsk park. Herrgården är byggnadsminne. Parken och delar av området omfattas av skyddsbestämmelser. I närheten finns också Slaka 1700-talskyrka med medeltida torn. Kyrkbyn har prästgård från 1856 och tre generationer av skolhus. Vidare finns en gammal häradsplats och en stor domarring samt järnåldersgravfält.

Utskottet har inhämtat att Linköpings kommun förvärvade säteriet 1966 med villkor att säljaren med maka skulle ha rätt att bo kvar under sin livstid. Då kommunen inte ansåg att det fanns någon kommunal verksamhet som hade ekonomiska resurser att driva verksamhet i byggnaderna beslöt kommunstyrelsen 2001 att sälja herrgården på den öppna marknaden när den blir hyresledig. Parken skulle dock fortsatt vara öppen för allmänheten. Någon försäljning har ännu inte skett. Hyresgästen motsätter sig dock

inte en försäljning redan nu. Då underhållet varit eftersatt har kommunen beslutat att renovera huvudbyggnad, flyglar och stall utvärdigt till en kostnad om högst 7 miljoner kronor före försäljningen.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att Lambohovs säteri är förklarat som byggnadsminne och därigenom skyddat. Utskottet konstaterar också som tidigare redovisats att Riksantikvarieämbetet har tagit fram nya kriterier för statens innehav av kulturfastigheter. Statens fastighetsverk (SFV) har därefter i samråd med Riksantikvarieämbetet m.fl. i februari 2009 lämnat förslag till regeringen om vilka fastigheter, inklusive s.k. bidragsfastigheter, som ur ett kulturhistoriskt perspektiv långsiktigt bör förvaltas av staten. Utöver detta har SFV redovisat en beräkning av kostnader och intäkter för förvaltning och levandegörandet av bidragsfastigheterna.

Såväl Riksantikvarieämbetets som SFV:s rapporter kommer att utgöra underlag för den särskilde utredare som ska utvärdera statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45) och lämna förslag till en mer effektiv struktur på fastighetsförvaltningen inom staten. I uppdraget ingår bl. a. att lämna förslag till vilka fastigheter som ur ett kulturhistoriskt perspektiv bör förvaltas av staten och hur underskottet för vissa kulturfastigheter ska finansieras. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2010.

Utskottet anser att detta arbete bör avvaktas. Motion Kr225 (m) avstyrks.

6.6 Trossamfund

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att lägga ned Nämnden för statligt stöd till trossamfund och överföra bidragsgivningen till Ungdomsstyrelsen för att effektivisera myndighetsstrukturen.

Jämför reservation 11 (s, v, mp).

Motionen

I *motion Kr339* föreslår Socialdemokraterna att Nämnden för statligt stöd till trossamfund läggs ned som ett led i effektiviseringar av myndighetsstrukturen. Bidragsgivningen till trossamfund bör överföras till Ungdomsstyrelsen. Full effekt av effektiviseringsförslaget uppnås 2012, framhåller motionärerna (yrkande 10).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i avsnitt 3 ställt sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning för 2010 och finner inte heller anledning att ompröva ansvaret för den bidragsgivning som Nämnden för statligt stöd till trossamfund svarar för. Utskottet avstyrker motion Kr339 yrkande 10 (s).

Stöd till trossamfund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att direktiven till Nämnden för statligt stöd till trossamfund bör omarbetas, alternativt att nämndens verksamhet avslutas i syfte att värna efterlevnaden av FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna.

Jämför särskilt yttrande 10 (v, mp).

Motionen

Jan Lindholm (mp) anför i *motion Kr321* att staten har ansvaret för att Sverige lever upp till de åtaganden vi gjort genom att underteckna FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna. Diskrimineringsfrågor, jämställdhet mellan könen och barnens rätt är områden där det är viktigt att bli ännu bättre. Signaler från staten är mycket avgörande på dessa områden. Motionären menar att det är tvivelaktigt och förmodligen kontraproduktivt att Nämnden för statligt stöd till trossamfund delar ut statligt stöd till samfund som uppenbart motarbetar många av de mänskliga rättigheter staten har att arbeta för. Statligt stöd till en organisation stärker den organisationens möjligheter att bedriva sin verksamhet och därmed också dess möjlighet att sprida sina grundvärderingar. Motionären yrkar på att staten skyndsamt bör omarbeta direktiven till nämnden så att den medelsfördelning som där sker inte kan fortsätta på samma sätt, alternativt bör nämndens verksamhet avslutas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det pågår en fortlöpande dialog om frågor som rör bl.a. rättigheter och jämställdhet i Regeringens råd för kontakt med trossamfunden samt mellan Kulturdepartementet och Nämnden för statligt stöd till trossamfunden. Enligt utskottets uppfattning bör inte motionsförslaget föranleda något uttalande från riksdagens sida. Motion Kr321 (mp) avstyrks.

6.7 Film

Filmarkivet i Grängesberg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att verksamheten vid Filmarkivet i Grängesberg bör få en långsiktig lösning och finansiering. Utskottet konstaterar att Filmutredningens betänkande innehåller ett förslag om ändrat huvudmannskap för Filmarkivet i Grängesberg.

Motionen

Carin Runeson och Kurt Kvarnström (s) framhåller i *motion Kr212* att Filmarkivet i Grängesberg är unikt i sitt slag. Det är en nationell kulturinstitution som tar hand om kulturhistoriskt värdefull film. Antalet filmer som lämnas in till arkivet är mångdubbelt större än vad arkivet med nuvarande kapacitet kan ta hand om. Motionärerna framhåller att det är olyckligt att Filmarkivet i Grängesberg måste förlita sig på finansiering via den årliga statsbudgeten. Det är viktigt att undersöka möjligheterna att låta satsningen vid arkivet fortsätta stadigt och långsiktigt med goda förutsättningar för en planerad verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Filmutredningen i sitt framlagda betänkande "Vägval för filmen"³ föreslagit att huvudmannskapet för Filmarkivet i Grängesberg snarast möjligt bör överföras från Filminstitutet till Kungl. biblioteket, tillsammans med resurser för ändamålet. En förutsättning för förändrat huvudmannskap är att det nuvarande ordinarie anslaget om 5 miljoner kronor höjs till 7,5 miljoner kronor. Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av frågan bör avvaktas och avstyrker motion Kr212 (s).

15-årsgräns på biografer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ändrade åldersgränser på biografer. Den pågående beredningen av förslaget om att avskaffa filmcensuren för vuxna men förstärka skyddet för barn och unga bör avvaktas.

³ SOU 2009:73.

Motionen

Jessica Polfjärd (m) framhåller i *motion Kr283* att filmer som får 15-årsgräns inte får ses av barn under 15 även om det sker i vuxet sällskap. Regelverket är i dag omodernt och leder till överförmynderi. Lagstiftningen har inte tagit hänsyn till den teknikutveckling som skett eftersom den utgår från att biografier är den enda källan till våldsskildring. Att hyra film eller spela datorspel i hemmet med våldsinslag är inte reglerat. Motionären föreslår ändrade åldersgränser på biografier.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Utredningen om översyn av lagen om granskning och kontroll av filmer och videogram i sitt betänkande ”Avskaffande av filmcensuren för vuxna – men förstärkt skydd för barn och unga mot skadlig mediepåverkan”⁴ föreslår att vuxencensuren avskaffas men att man behåller åldersgränserna. Film som ska visas offentligt för barn under 15 år ska åldersklassificeras även i fortsättningen. Kravet på förhandsgranskning för åldersprövning av filmer som ska visas offentligt för barn har aldrig varit föremål för ifrågasättande och diskussion på samma sätt som förhandsgranskningen av film avsedd för en vuxen publik. Utredningen framhåller att en åldersklassificering förvisso inte hindrar barn från att ta del av filmer som inte är avsedda för dem annat än i begränsad utsträckning. Det är föräldrar och andra personer i barnets omgivning som styr vad det ska få ta del av. Utredningen uppfattar emellertid att det allmänt anses värdefullt med en norm för vad som är acceptabelt att visa för barn i det offentliga rummet. Utskottet anser att regeringens beredning av ärendet bör avvaktas och avstyrker motion Kr283 (m).

6.8 Medier

Medier och kvinnliga experter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att upprätta en expertdatabank över kvinnliga experter för att på detta vis minska mansdominansen i medier. Då mångfald är ett av de mediepolitiska målen förutsätter utskottet att regeringen fortlöpande bevakar frågan.

Jämför särskilt yttrande 11 (v).

⁴ SOU 2009:51.

Motionen

I *motion Kr326* framhåller Eva Flyborg (fp) att det finns en mansdominans i medierna. Experter som intervjuas är fortfarande huvudsakligen män. Med hänvisning till kvinnliga expertdatabaser i bl.a. USA och Danmark, föreslår motionären att en expertdatabank upprättas där medier, tjänstemän och politiker kan hitta kvinnliga experter som kan och vill ställa upp och förmedla sin åsikt. Den danska kvinnodatabanken drivs med medel från Kulturdepartementet. Motionären föreslår att en statlig stiftelse skulle kunna garantera startkostnader och drift under de första fem åren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen att medier bör ge utrymme åt kvinnliga experter på samma sätt som åt manliga experter. Ett av de mediepolitiska målen är att stödja mångfald. I statsbudgeten framhålls att den uppföljning av medieutvecklingen som sker på mediemyndigheterna och institutionerna är viktig bl.a. för att kunna följa resultaten i förhållande till de mediepolitiska målen. Utskottet förutsätter att regeringen fortlöpande bevakar måluppfyllelsen. Motionen bör därför inte föranleda något initiativ från riksdagens sida. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet *motion Kr326* (fp).

6.9 Folkrörelsepolitik

Allmänna samlingslokaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en satsning på den digitala tekniken i samlingslokaler. Regeringens ställningstagande till Filmutredningens betänkande bör inte föregripas.

Jämför särskilt yttrande 12 (v).

Motionerna

I *motion Kr232* anför Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (båda c) att en satsning på den digitala tekniken i våra samlingslokaler ger unika möjligheter för hela Sverige att leva. De nämner bl.a. att denna teknik attraherar den unga generationen samtidigt som den möjliggör att en teaterföreställning från Dramaten eller en operaföreställning från New York kan visas. Motionärerna föreslår att frågan om en digitalisering av landets samlingslokaler utreds.

Liknande synpunkter och betydelsen av allmänna samlingslokaler lyfts fram i *motion Kr287* av Annelie Enochson (kd).

Utskottets ställningstagande

Ett stort antal allmänna samlingslokaler har i dag biografverksamhet. Till dessa hör bl.a. Folkets Hus och Parker (FHP), Våra Gårdar och Bygdegårdarna. Många av FHP:s biografier, och två av Bygdegårdarnas, har digital teknik och kan förutom film visa bl.a. konserter, teater, sportevenemang, rockgalor och liknande på stor duk, med hög bild- och ljudkvalitet.

För att få visa utländsk film krävs i dag att den digitala tekniken har DCI-standard, vilket bl.a. innebär att det finns projektionsutrustning av 2K-standard. Av FHP:s ca 220 biografier är det förutom de som finns i Stockholm, Göteborg och Malmö endast 4 biografier som har denna standard. En av Våra Gårdars biografier har den också.

Enligt inhämtad uppgift från Boverkets samlingslokaldelegation, som fördelar bidrag under anslaget Allmänna samlingslokaler, har det inte inkommit några bidragsansökningar för samlingslokaler som avser sådan digital teknik som motionärerna efterfrågar.

Utskottet har inhämtat att allmänna samlingslokaler som är registrerade som biografier och som regelbundet bedriver visningsverksamhet i dag kan få ”biografstöd” från Filminstitutet som bl.a. innebär stöd för teknisk utrustning. Detta stöd går i första hand till biografier på mindre orter.

När det gäller frågan om att investera i digital teknik på en biograf kan nämnas att Filminstitutet med start hösten 2009 genomför ett projekt för digitalisering av biografier och för utveckling av digital biografdistribution. Filminstitutet vill med projektet undersöka möjligheter med digital biografdistribution i Sverige. Projektet ger också underlag för en diskussion om framtida finansieringsmodeller för digitalisering av biografier i hela landet. Samtliga biografägare i Sverige har inom ramen för projektet haft möjlighet att fram till den 15 september 2009 söka stöd för projektsutrustning av 2K-standard. Filminstitutet gör vid bidragsprövningen ett urval av biografier med målet att inkludera en variation av biografägare, biografier både i storstäder och på mindre orter samt olika typer av biografier. Målet är också att uppnå en bred geografisk spridning med biografier i hela landet. Ett antal allmänna samlingslokaler har sökt projektstödet.

Det kan tilläggas att Filmutredningen lämnade ett betänkande ”Vägval för filmen”⁵ i september 2009. Utredningen föreslår bl.a. att en nationell statlig satsning genomförs för digitalisering av biografier som har framtidsförutsättningar men som inte kan digitalisera utan ekonomiskt bistånd. Digitaliseringen möjliggör enligt utredningen också distribution av annat kulturutbud än film, som t.ex. teater och opera. Betänkandet är ute på remiss till den 29 januari 2010 och kommer därefter att beredas av regeringen.

Utskottet anser att regeringens ställningstagande till Filmutredningens betänkande inte bör föregripas. Motionerna Kr232 (c) och Kr287 (kd) avstyrks.

⁵ SOU 2009:73.

Friluftsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om vikten av tätortsnära naturområden. Motionsyrkandet kan till viss del anses tillgodosett genom regeringens program för bevarande av tätortsnära natur i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Skåne.

Jämför reservation 12 (mp).

Motionen

Miljöpartiet framhåller i *motion Kr267* vikten av att fler människor kommer ut i naturen. Motionärerna påpekar att vi, när en allt större del av befolkningen bor och lever i städer, håller på att glömma bort att vi är beroende av naturen för vår överlevnad (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen nämns att länsstyrelserna i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Skåne på regeringens uppdrag 2003 utformade var sitt program för bevarande av tätortsnära natur. Programmen, som utarbetades i samverkan med kommunerna och andra aktörer, avser att skydda ett antal naturområden genom bildande av såväl statliga som kommunala naturreservat. Genom programmen kommer viktiga tätortsnära naturområden att få ett långsiktigt skydd i storstadsområdena, där konkurrensen om mark är som störst. Länsstyrelserna lämnade 2008 på regeringens uppdrag en lägesrapport. Arbetet med att genomföra programmet har påbörjats i de tre berörda länen men har där nått olika långt.

Utskottet, som delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att människor har möjlighet att komma ut i naturen och att det finns tätortsnära naturområden, välkomnar de program som regeringen initierade i syfte att skydda sådana områden i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Skåne. Motion Kr267 (mp) yrkande 1 får till viss del anses tillgodosedd och avstyrks.

Stöd till friluftorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att en större del av de medel från Svenska Spel som går till föreningslivet bör tilldelas friluftslivets organisationer med hänvisning till Svenska Spels ändrade bidragsgivning.

Jämför särskilt yttrande 13 (s).

Motionen

I *motion Kr216* föreslår Jan-Olof Larsson (s) att en större del av de medel från Svenska Spel som går till föreningslivet bör tilldelas friluftslivets organisationer.

Utskottets ställningstagande

Miljöminister Andreas Carlgren har den 23 oktober 2009 besvarat en interpellation, 2009/10:13 av Gunvor G Ericson (mp), rörande stödet till friluftslivsorganisationerna. Interpellanten ville veta på vilket sätt miljöministern kommer att se till att dessa organisationer även i fortsättningen får statsbidrag. Av miljöministerns svar framgår att det inte finns några planer på att ändra det statliga bidraget till friluftslivets organisationer.

Den finansiering som idrotten tidigare erhöll i form av bidrag från Svenska Spel upphör, utom såvitt avser Idrottslyftet på 500 miljoner kronor per år, och ersätts fr.o.m. 2010 av ett förhöjt statsanslag. Idrottslyftet, som alltså fortfarande finansieras med medel från Svenska Spel, har som främsta syfte att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och att utveckla verksamheten så att unga människor väljer att idrotta högre upp i åldrarna. Även det bidrag från Svenska Spel som tillfaller ungdomsorganisationerna kommer att upphöra och ersättas med ett förhöjt statsanslag fr.o.m. 2011.

Med hänvisning till de angivna ändringarna i Svenska Spels bidragsgivning avstyrker utskottet motion Kr216 (s).

6.10 Folkbildning

Dialog med kommuner och landsting om folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motioner om dialog med kommuner och landsting om det tredelade finansieringsansvaret mellan stat, landsting och kommuner. Utskottet hänvisar dels till det kommunala självstyret, dels till den av regeringen aviserade dialogen med den ideella sektorn, kommunerna och landstingen.

Jämför reservation 13 (s, v, mp).

Motionerna

I motionerna *Kr213*, *Kr245*, *Kr248* och *Kr273*, samtliga (s), framhåller motionärerna att folkbildningen fått minskade bidrag från kommuner och landsting. De understryker det tredelade ansvaret mellan stat, landsting och

kommuner för folkbildningen och begär att regeringen tar initiativ till en dialog med SKL, enligt tidigare beslut. Motionärerna tar fasta på följande aspekter:

Kurt Kvarnström och Carin Runeson (s) framhåller i *motion Kr213* att folkbildningen ger möjlighet till livslångt lärande i en demokratisk samtalskultur grundad på tolerans och respekt. Det samhällsstödda folkbildningsarbete som sker inom studieförbund och folkhögskolor måste därför värnas.

Eva Sonidsson och Hans Stenberg (s) pekar i *motion Kr245* på att stöd till studieförbund, hembygdsföreningar, bygdegårdar, Folkets Hus och andra folkrörelser är ett effektivt sätt att sprida kultur i glesbygd. Folkbildning genom bildningsförbunden spelar även en stor roll för utvecklingen av företagande på landsbygden.

Thomas Strand (s) anför i *motion Kr248* att kommunernas stöd till studieförbunden har minskat med drygt 43 % under åren 1991–2008. Kommunbidragets storlek i förhållande till statens bidrag har blivit allt lägre. Under den senaste femårsperioden har kommunernas andel minskat med drygt 7 procentenheter. Även landstingens och regionernas stöd till studie- och länsbildningsförbund minskar.

I *motion Kr273* uttrycker Louise Malmström och Jan Björkman (s) oro för den diskussion som pågår på flera håll om att kunna styra och beställa verksamhet från studieförbund och folkhögskolor. Blir detta verklighet går poängen med folkbildning förlorad. Vilken kommersiell utbildningsleverantör som helst kan då ta över verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet framhållit i många andra sammanhang är folkbildningen en gemensam angelägenhet för staten, kommunerna, landstingen, regionerna och huvudmännen. Det ekonomiska ansvaret för folkbildningen bör bäras gemensamt. Kommuner och landsting avgör emellertid självständigt vilken nivå det egna engagemanget ska ha. I den kulturpolitiska propositionen (2009/10:3) slås fast att den ideella verksamheten – där bl.a. studieförbundens verksamhet ingår – bidrar till att de nationella kulturpolitiska målen kan uppnås. I propositionen ser regeringen därför positivt på erfarenhetsutbyte och ett mer utvecklat samarbete mellan den ideella sektorn, landstingen och kommunerna samt staten. Regeringen avser därför att inbjuda till en dialog kring gemensamma framtidsfrågor. Utskottet anser för sin del att det får förutsättas att regeringen i det sammanhanget också kommer in på de frågor som motionärerna tar upp. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr213 (s), Kr245 (s), Kr248 (s) och Kr273 (s).

Studieomdöme från folkhögskola som väg in i högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att grupp IV ”Sökande med studieomdöme från folkhögskola” ska finnas kvar som väg in i högskolan även fr.o.m. hösten 2010. Utskottet konstaterar att det pågår beredning av frågan om grupperna III och IV kommer att missgynnas av de nya reglerna.

Jämför reservation 14 (s, v, mp).

Motionen

I *motion Kr255* anför Berit Högman m.fl. (s) att många arbetslösa ungdomar saknar gymnasiebehörighet, och många vuxna som går ut i arbetslöshet har inte utbildat sig sedan grundskolan. Utbildning lönar sig och det är genom det livslånga lärandet som individen och samhället utvecklas. Folkhögskolan är en flexibel utbildningsform och en resurs som borde användas betydligt mer som en brygga till den reguljära högskoleutbildningen. För många människor har folkhögskolor runt om i landet varit första steget till en högre utbildning. Platsfördelningen på grundval av betyg sker fr.o.m. antagningen till hösten 2010 i fyra grupper varav den fjärde gruppen avser ”Sökande med studieomdöme från folkhögskola”. Motionärerna framhåller att det är angeläget att denna antagningsgrupp finns kvar som väg in i högskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att sökande till högre utbildning delas in i fyra grupper: sökande med slutbetyg från gymnasium (I), sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning (II), sökande med utländsk gymnasieutbildning (III) och sökande med studieomdöme från folkhögskola (IV). De nya reglerna fr.o.m. hösten 2010 innebär inte någon förändring vad gäller grupperna. Man kan fortfarande få grundläggande behörighet genom studier vid folkhögskolan. Däremot har det framhållits, bl.a. av Högskoleverket, att reglerna kommer att missgynna sökande i grupp III och IV. Det finns en risk att det blir färre platser för dem. Exakt hur många platser som sökande i grupp I och II kan ta på bekostnad av de andra grupperna går inte att förutsäga eftersom det beror på antalet sökande. Eftersom Utbildningsdepartementet redan har uppmärksammat på de problem som motionärerna aktualiserar finns det inte anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan. Motion Kr255 (s) avstyrks.

Informationssatsningar för att minska den digitala klyftan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om stöd till Folkbildningsförbundet för informations- och utbildningsprojekt i syfte att minska den digitala klyftan. Utskottet konstaterar att ett trettiotal projekt redan genomförts och att regeringen bereder frågan om den digitala klyftan inom ramen för demokratipolitiken.

Jämför reservation 15 (v).

Motionen

Vänsterpartiet framhåller i *motion T426* att drygt 20 % av befolkningen saknar tillgång till IT och Internet i hemmet. För att minska den digitala klyftan behövs informationssatsningar från exempelvis staten, studieförbunden, folkhögskolorna och Utbildningsradion. Vänsterpartiet anför att staten bör stödja det förslag som Folkbildningsförbundet lagt fram om informations- och utbildningsprojekt – via tv och i studiecirkel – för att aktivera de människor som inte har tillgång till eller av olika skäl inte använder sig av Internet (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Regeringen gav i folkbildningspropositionen (2005/06:192) Folkbildningsrådet uppdraget att genomföra särskilda insatser i syfte att förbättra förutsättningarna för äldre och andra berörda grupper att använda den moderna tekniken. Folkbildningsrådet fick ökat statsbidrag under 2007 med anledning av detta uppdrag. Ett trettiotal projekt har sedan dess initierats inom studieförbunden. Utskottet har erfarit att regeringen bereder frågan om den digitala klyftan inom ramen för demokratipolitiken. Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av frågan bör avvaktas. Motion T426 (v) yrkande 9 avstyrks.

Utbildning av syntolkar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att kostnaden för utbildning till syntolk skulle kunna finansieras på samma sätt som folkhögskoleförlagd teckenspråkstolksutbildning och teckenspråkslärarutbildning eftersom frågan bereds av regeringen.

Jämför särskilt yttrande 14 (s).

Motionen

Ann-Christin Ahlberg (s) anför i *motion Kr215* att synskadade behöver kunna få del av kulturlivet. På samma sätt som hörselskadade har behov av hjälpinsatser för att kunna delta i kulturlivet, bl.a. genom hörseltolkade föreställningar, kan synskadade få hjälp via syntolkning. Det saknas formell utbildning till syntolk. I Västra Götalandsregionen har utbildning till syntolk genomförts i form av ett pilotprojekt. Erfarenheter har visat att dessa syntolkar har fungerat väl och representanter för Synskadades Riksförbund är mycket nöjda med arrangemangen. Kostnaden för utbildningen beräknas för närvarande till ca 20 000 kronor per person. Motionären framhåller att staten anslår medel för att finansiera utgifter för statsbidrag till folkhögskoleförlagd teckenspråkstolksutbildning och teckenspråkläro-utbildning och efterfrågar en översyn av om inte kostnaden för utbildning till syntolk skulle kunna finansieras på samma sätt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i tidigare behandling (bet. 2007/08:KrU14 och 2008/09:KrU1) sett positivt på förslaget men avstyrkt det med hänvisning till att frågan om Tolk- och översättarinstitutets framtid bereds av regeringen. I likhet med motionären vill utskottet understryka vikten av att utbildning av syntolkar anordnas då syntolkning är en viktig förutsättning för synskadades fulla delaktighet, bl.a. i kulturlivet. Vid en offentlig utfrågning som utskottet anordnade den 12 november 2009 om funktionshindrade och scenkonsten framgick att syntolkning är en viktig beståndsdel i arbetet med att göra scenkonsten tillgänglig för alla. Utskottet vill emellertid för sin del avvakta regeringens beredning av frågan och avstyrker motion Kr215 (s).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Pris- och löneomräkningen inom kultursektorn, punkt 1 (v) av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr278 av Siv Holma m.fl. (v).

Ställningstagande

Den med hjälp av pris- och löneomräkningen (PLO) årligen återkommande justeringen av lönedelen i myndigheternas anslag minskas varje år i budgetpropositionen med en produktivitetfaktor. Eftersom de faktiska löneökningarna varje år är högre blir följderna att anslagen kontinuerligt urholkas. På kulturens område är det dessutom så att flera anslag över huvud taget inte inflationsjusteras.

Av de 52 anslag som finns på utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid* är det 18 som inte omfattas av någon återkommande pris- och löneomräkning.

Vänsterpartiet har vid upprepade tillfällen lyft fram problemet att pris- och lönekompensationen i budgeten slår ojämnt inom kultursektorn. Den fria scenkonsten, amatörkulturens centralorganisationer, litteratur- och tidskriftsstödet liksom hemslöjden är några exempel på kulturverksamheter som inte får någon uppräkningsökning av sina anslag för pris- och lönehöjningar.

De drabbas därmed av kontinuerlig urholkning av anslagen, vilket resulterar i nedskärningar, höjda biljettpriser m.m. Detta i sin tur motverkar kulturpolitikens mål – att verka för att alla som bor i landet ska få tillgång till kulturlivet.

Riksdagen har tidigare begärt att regeringen ska utvärdera det nuvarande pris- och löneomräkningssystemets negativa effekter. Inget nytt har framkommit som skulle tyda på att detta behov inte kvarstår.

Jag anser därför att regeringen snarast bör efterkomma riksdagens krav och för riksdagen framlägga ett förslag som innebär att pris- och löneomräkningen utformas på ett mer rättvist sätt än i dag för att motverka urholkningen av anslagen inom kultursektorn.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr278 (v).

2. Svenska Spels stöd till idrott, punkt 9 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner regeringens förslag med den ändringen att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 ska verka för att bolagsstämman, utöver de bidrag till idrott och konst, teater och andra kulturella ändamål som föreslås i proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 11, beslutar om ett bidrag på 300 miljoner kronor att fördelas till barnkulturen enligt vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr269 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2009/10:1 utgiftsområde 17 punkt 11.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill att 300 miljoner kronor av Svenska Spels överskott ska användas för barn- och ungdomskultur och ingå i vår satsning på ett lyft för barnkulturen. Beloppet ska avsättas årligen under tre år, varav 30 miljoner kronor ska användas årligen för en maxtaxa i kultur- och musikskolan.

Det sagda innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr269 (v) yrkande 1 och delvis bifalla proposition 1 utgiftsområde 17 punkt 11 i denna del.

3. Digitala bibliotek, punkt 19 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr304 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill se ett fördjupat utbud av fritt tillgänglig film och musik på nätet och bättre ekonomiska villkor för filmare och musiker. Vi föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning som dels ser över möjligheten att bygga upp digitala bibliotek för svensk film och musik, dels lägger

fram ett förslag på system för ersättning till upphovsmännen. Den nuvarande bibliotekersättningen skulle kunna användas som förebild och ersättning betalas till dem som väljer att låta sina verk tillgängliggöras.

Till skillnad från Ipredlagstiftningen skulle digitala bibliotek kunna göra faktisk skillnad för mycket film och musik som görs i Sverige. Digitala bibliotek är ett förslag som kan genomföras oberoende av vad som beslutas om upphovsrätten och hur rättsprocesserna mot fildelare slutar. Vår förhoppning är att förslaget kan samla stöd även bland dem som inte håller med oss om behovet av att reformera upphovsrätten.

Digitala bibliotek skulle inte ersätta fildelningen, lika lite som folkbiblioteken medförde att människor slutade låna böcker av varandra. Däremot skulle de kunna vara ett steg på vägen mot ett mer positivt sätt att hantera frågan om teknikutvecklingen och kulturens villkor.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr304 (v) yrkandena 1 och 2

4. Läsfrämjande verksamhet, punkt 20 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 21.

Ställningstagande

För att öka förståelsen för språket och möjligheten att aktivt forma sitt språk vill Miljöpartiet de gröna stärka de läsfrämjande insatser som Kulturrådet i dag står för. Vi föreslår därför att länsbiblioteken får i uppdrag att hitta nya former för läsfrämjande verksamheter riktade till barn och unga. Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr308 (mp) yrkande 21.

5. Barnlitteraturstatistik, punkt 21 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub359 av Rossana Dinamarca m.fl. (v) yrkande 6.

Ställningstagande

Kravet på skolbibliotek gäller inte förskolan. Vi vet i dag att kontakten med böcker har betydelse även för mycket små barn. Böcker skapar kreativitet och fantasi. Vänsterpartiet anser att den nuvarande ordningen inte beaktar förskolebarnens behov av litteratur. Det räcker inte med att enbart hänvisa till folkbibliotekens barnboksavdelningar när sådana oftast saknas i närheten av den förskola där barnen går och när personalen på förskolorna bara undantagsvis, om alls, hinner med att gå med barnen till biblioteket. Jag anser att Kulturrådet bör ges i uppdrag att ta fram statistik över tillgången till barnlitteratur i förskolan.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Ub359 (v) yrkande 5.

6. Översyn av det offentliga stödet till konstnärer, punkt 23 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 12.

Ställningstagande

Jag anser att det offentliga stödet till konstnärer bör utvecklas. Det behövs en översyn av dagens system så att det bättre passar in i den kulturpolitiska verkligheten. Det behövs ett system som är hållbart och omfattar fler konstnärer. Självklart ska professionella kulturutövare ha samma villkor som andra på arbetsmarknaden när det gäller löner, pensioner och arbetslöshetsersättning.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr308 (mp) yrkande 12.

7. Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare, punkt 24 (s)

av Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Anneli Särnblad (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr317 av Håkan Juholt (s).

Ställningstagande

De kulturella näringarna är en av de snabbast växande sektorerna i världen i dag. En förutsättning för dem är att det finns en grundläggande högkvalificerad kultur med utövare som kan verka på sina egna villkor. Den stora satsning som Sverige tidigare gjort på musikskolor har gett stora mervärden för den lokala orten men också för svensk musikexport. När nu regeringen krymper det gemensamma åtagandet inom alla områden och anser att kommunerna måste koncentrera sig på välfärdens kärnområden tvingas kommunerna att avveckla stora delar av den tidigare kulturverksamheten. Vi anser att regeringen nu bör redovisa vilka åtgärder den vidtagit för sysselsättningen bland kulturarbetare som arbetar inom skola, barnomsorg och äldreomsorg.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr317 (s).

8. Översyn av landets historiska kulturlämningar, punkt 25 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 29.

Ställningstagande

Över hela landet finns en mängd platser av historiskt och kulturellt värde. Det är viktigt att det finns ett fungerande samlat ansvar på riksnivå för detta arv. Regionala och lokala institutioner behöver stöd i sitt arbete. Jag

anser att det behöver göras en översyn av landets historiska kulturlämningar, för att klargöra ägandet, driften och vilka som är i behov av stöd för att kunna finnas kvar.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr308 (mp) yrkande 29.

9. Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet, punkt 26 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 32.

Ställningstagande

Statens kulturråd fick 2005 i uppdrag av regeringen att starta ett sysselsättningsprojekt, Access. Syftet var att digitalisera och tillgängliggöra stora delar av vårt kulturarv. Den borgerliga regeringen har fasat ut projektet. Jag anser att digitaliseringen av kulturarvet är av stor vikt för tillgängligheten, både för samtiden och för framtiden. Miljöpartiet vill fortsätta Accessprojektet med ett nytt uppdrag att digitaliseringen ska ske med öppna standarder.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr308 (mp) yrkande 32.

10. Immateriella kulturarvet, punkt 27 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 30.

Ställningstagande

Det immateriella kulturarvet förs från generation till generation och blir, genom att vara grunden för en tidsbunden gemenskap, en tydlig länk till vårt förflutna. Att bevara de immateriella kulturarven är således ett sätt att bevara den historia som inte kan sättas i en museimont.

Ett antal myndigheter har nu i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till ett nationellt genomförande av Unescos konvention om immateriellt kulturarv. Uppdraget har redovisats till regeringen den 1 december 2009. Vi anser att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med ett förslag på en statlig politik för de immateriella kulturarven. Regeringen bör också upprätta en lista med immateriella kulturarv av riksintresse.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr308 (mp) yrkande 30.

11. Nämnden för statligt stöd till trossamfund, punkt 33 (s, v, mp)

av Siv Holma (v), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp) och Anneli Särnblad (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr339 av Leif Pagrotsky m.fl. (s) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen ska se över möjligheten att föra över bidragsgivningen till trossamfund till Ungdomsstyrelsen och lägga ned Nämnden för statligt stöd till trossamfund. Förslaget ingår i det förslag som Socialdemokraterna presenterar i *motion Fi260*. Vi vill fortsätta den effektivisering av myndighetsstrukturen som inleddes under den förra mandatperioden. Effektivisering kan uppnås på flera sätt: genom att stegvis omvandla myndighetskoncerner till samlade myndigheter, genom att slå ihop myndigheter eller genom att lägga ned myndigheter vars arbetsuppgifter kan tas över av andra myndigheter. Nämnden för statligt stöd till trossamfund är en myndighet – bland flera – som skulle kunna läggas ned och vars uppgifter skulle kunna tas över av en annan myndighet.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör således bifalla motion Kr339 (s) yrkande 10.

12. Friluftsliv, punkt 39 (mp)

av Esabelle Dingizian (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr267 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 1.

Ställningstagande

Människor vistas allt mindre i naturen och därmed minskar kunskapen och förståelsen för vår natur. Vi håller på att glömma bort att vi varje dag, varje minut och t.o.m. varje sekund är beroende av naturen för vår överlevnad. Vi är helt enkelt en del av naturen. Ekosystemens tjänster försörjer oss med mat, kläder, byggmaterial, papper, mediciner, rent vatten och inte minst luft att andas. Även om det för de flesta stadsbor fortfarande finns grönområden kvar i rimlig närhet hotas naturen ständigt av exploatering. När en allt större del av världens befolkning bor och lever i städerna minskar medvetenheten om det beroendet och därmed det politiska trycket att försvara natur och miljö mot fortsatt kortsiktig rovdrift.

Riksdagen bör ge regeringen till känna vikten av att fler människor kommer ut i naturen och får ökad kännedom om den biologiska mångfalden. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr267 (mp) yrkande 1.

13. Dialog med kommuner och landsting om folkbildningen, punkt 41 (s, v, mp)

av Siv Holma (v), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp) och Anneli Särnblad (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Kr213 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda s), 2009/10:Kr245 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s), 2009/10:Kr248 av Thomas Strand (s) och 2009/10:Kr273 av Louise Malmström och Jan Björkman (båda s).

Ställningstagande

Vi kan i likhet med motionärerna konstatera att folkbildningen under en rad år har fått minskade bidrag, framför allt från kommuner. Tidigare propositioner som berört folkbildningen har slagit fast dess värde. Det har också konstaterats att det är ett gemensamt ansvar för stat, kommuner, landsting och huvudmän att skapa förutsättningar för folkbildningen. Vi är medvetna om att staten inte kan gå in tvinga kommunerna att ge bidrag till folkbildningen. Men regeringen kan på nationell nivå ta initiativ till en dialog med Sveriges kommuner och landsting om folkbildningen. Som framgår av motionerna finns det många skäl att stödja folkbildningen. Folkbildningen fostrar till en demokratisk samtalskultur, det är en flexibel utbildningsform med stor möjlighet till individuell anpassning och den hjälper till att sprida kultur i glesbygden, för att nämna några exempel. Folkbildningen måste värnas, och ett sätt att göra detta är att föra en dialog om folkbildningen med kommuner och landsting.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör således bifalla motionerna Kr213 (s), Kr245(s), Kr248 (s) och Kr273 (s).

14. Studieomdöme från folkhögskola som väg in i högskolan, punkt 42 (s, v, mp)

av Siv Holma (v), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp) och Anneli Särnblad (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Kr255 av Berit Högman m.fl. (s).

Ställningstagande

Utbildning lönar sig alltid. Det är genom det livslånga lärandet som individen och samhället utvecklas. Detta gäller inte minst arbetslösa ungdomar utan gymnasiebehörighet och studieovana vuxna som gått ut i arbetslöshet. Vi vill i likhet med motionärerna understryka att folkhögskolan för många har varit det första steget till högre utbildning. Som utskottet självt framhåller innebär de nya reglerna för platsfördelning som tillämpas fr.o.m. hösten 2010 en risk att sökande med studieomdöme från folkhögskola (grupp IV) missgynnas. Sökande med gymnasiebetyg och från gymnasial vuxenutbildning kan komma att ta platser på bekostnad av bl.a. sökande från folkhögskola. Folkhögskolan har en unik möjlighet att ta till vara indi-

videns erfarenheter och att få individen att finna lusten att lära om och lära nytt. Det är angeläget att grupp IV även fortsättningsvis ger grundläggande behörighet till högre studier.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör således bifalla motion Kr255 (s).

15. Informationssatsningar för att minska den digitala klyftan, punkt 43 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9.

Ställningstagande

Fortfarande saknar drygt 20 % av befolkningen tillgång till IT och Internet i hemmet. För att minska den digitala klyftan behövs olika satsningar. Vänsterpartiet anser att staten bör stödja det förslag som Folkbildningsförbundet lagt fram om informations- och utbildningsprojekt – via tv och i studiecirkel – för att aktivera de människor som inte har tillgång till eller av olika skäl inte använder sig av Internet. Den satsning på äldre och andra berörda grupper som gjordes under 2007 bör följas av en ny satsning, vilket vi avsatt medel för i vår budget. Vänsterpartiet framhåller behovet av kompensatoriska satsningar i skolan, av jämställdhet och av ett utvecklat stöd för funktionshindrade. En bred användning av Internet har även miljökonsekvenser.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör således bifalla motion T426 (v) yrkande 9.

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (s)

Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Anneli Särnblad (s) anför:

I Socialdemokraternas budgetmotion ”Jobben först” beskriver vi vårt alternativ till regeringens budgetproposition. Våra förslag har tagits fram för att tackla de utmaningar Sverige står inför: välfärdens bristande kvalitet, de växande klyftorna, underskotten i de offentliga finanserna, klimatkrisen och i synnerhet den stigande arbetslösheten. Vi socialdemokrater lägger förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta Sverige så att landet blir långsiktigt starkare. Det 21:a århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb.

Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringen, vars politik syftar till att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsländ, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har den 18 november 2009 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och gör en annan beräkning av statens inkomster avseende 2010 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för detta år har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 17 inte får överstiga 11 362 087 000 kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling utan förändringar.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen kommer att ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 17 borde ha utökats med 271 miljoner kronor på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion Kr339.

I motionen avstyrker vi den generella besparing på 1,5 % som regeringen föreslår ska drabba ett stort antal institutioner inom kulturområdet och som totalt uppgår till ca 46 miljoner kronor. Vi föreslår även att ett internationellt kulturutbytesprojekt ska genomföras som uppgår till 10 miljoner kronor samt att Konstnärssallianserna utökas med 25 miljoner kronor.

Vi föreslår vidare ett utökat filmstöd uppgående till 20 miljoner kronor samt sysselsättningsåtgärder (bl.a. Access) uppgående till 65 miljoner kronor.

Kulturövergripande verksamhet (1:1–1:6)

Vi anser att det är en samhällsvinst att ta till vara kulturarbetarnas kunskap, kompetens och kreativitet. Vi vill möta 2010 med en kulturbudget som sätter jobben och tillgängligheten i fokus. Våra kulturpolitiska investeringar tar också sin utgångspunkt i det rådande konjunkturläget med en arbetslöshet inom kulturbranschen som har stigit med 30 % mellan augusti 2008 och augusti 2009. För att stärka de kulturellt yrkesverksamma föreslår vi en rad åtgärder. Bidraget till Teater-, Dans- och Musikallianserna ökas med 25 miljoner kronor för att göra det möjligt att öka anställningarna med 50 %. Vi föreslår ett internationellt kulturutbytesprojekt och avsätter 10 miljoner kronor för ändamålet. Vidare vill vi att Accessprojektet ska fortsätta och avsätter 65 miljoner kronor för det. Därutöver vill vi ha kultursatsningar för ytterligare 50 miljoner kronor.

Vi säger nej till regeringens förslag om generella besparingar med 0,8 miljoner kronor på anslaget Statens kulturråd, 0,9 miljoner kronor på anslaget Skapande skola och 0,6 miljoner kronor på anslaget Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.

Teater, dans och musik (2:1–2:3)

Vi säger nej till den generella besparingen på 15,4 miljoner kronor på bidragen till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen.

Vi vill permanent utöka stödet till arrangörer och fria grupper med 20 miljoner kronor. Vi anser att varje satsad krona i det ideella arrangörsledet ger mångdubbelt tillbaka i form av evenemang och arbetstillfällen. Det ökar tillgängligheten till kultur och ger arbete åt musiker, skådespelare och dansare.

Litteratur, läsandet och språket (3:1–3:5)

Vi säger nej till de generella besparingarna på anslagen Bidrag till biblioteksverksamhet med 0,7 miljoner kronor, Talboks- och punktskriftsbiblioteket med 1,1 miljoner, Bidrag till stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur med 0,2 miljoner kronor samt Institutet för språk och folkminnen med 0,7 miljoner kronor.

Bildkonst, arkitektur, form och design (4:1–4:5)

Vi säger nej till den generella besparingen på Nämnden för hemslöjdsfrågor med 31 000 kronor liksom till den generella besparingen på 0,4 miljoner kronor på anslaget för att främja hemslöjden.

Kulturskaparnas villkor (5:1–5:2)

Vi säger nej till den generella besparingen på Konstnärsnämnden med 0,2 miljoner kronor och den generella besparingen på ersättningar och bidrag till konstnärer med 2,7 miljoner kronor. Att i detta konjunkturläge spara in på ersättningar till konstnärerna är helt fel.

Arkiv (6:1–6:2)

Vi säger nej till den generella besparingen på bidrag till regional arkivverksamhet med 0,1 miljon kronor.

Kulturmiljö (7:1–7:2)

Vi säger även nej till den generella besparingen på Riksantikvarieämbetet med 3,2 miljoner kronor.

Museer och utställningar (8:1–8:5)

Vi säger nej till den generella besparingen på de centrala museerna med 18 miljoner kronor. Vi vill i stället tillföra 24 miljoner kronor för att möjliggöra ett återinförande av fri entré för alla. Genom vårt förslag skulle nya grupper av besökare kunna lockas till museerna. För oss är det nämligen viktigt att kulturarvet inte bara vårdas utan också upplevs av så många som möjligt.

Vi avsätter också 5 miljoner kronor till Framtidens Nationalmuseum för att utlysa en idéävling. Vi anser att de mycket kostsamma förslag för renovering av Nationalmuseum som tagits fram på uppdrag av den borgerliga regeringen inte kommer att tillgodose behovet av att kunna ta emot internationella tillfälliga utställningar av den sort som dragit stora publikskaror till museet. Vi vill i stället ge nya direktiv för planeringsarbetet för att få belyst inte bara byggnaden Nationalmuseum utan också verksamheten Nationalmuseum. Vi vill även undersöka möjligheten till nybyggnation på tomten bakom den befintliga byggnaden för att dels kunna skapa ett Nationalmuseum i världsklass, dels pröva om det går att skapa ett form- och designmuseum. Avsikten med en idéävling är att belysa verksamhetsinnehåll, funktioner och förslag på hur man ökar tillgängligheten och får fler att besöka Sveriges Nationalmuseum, ett innovativt, kreativt, nationellt museum för konst, skulptur, design och form.

I vårt budgetalternativ har vi också satt av 1 miljon kronor för att permanenta EWK-utställningen på Arbetets museum.

Vi säger också nej till den generella besparingen med 0,6 miljoner kronor som gäller vissa museer, däribland Dansmuseet, Millesgården och Thielska galleriet, liksom till den generella neddragningen på Riksutställningar med 0,7 miljoner kronor.

Film (10:1)

För att värna svensk film måste det finnas biografier i hela landet som är utrustade med digital teknik av hög kvalitet. Biografier på de mindre orterna klarar inte denna teknikomställning på egen hand. Digitala biografanläggningar öppnar för nya möjligheter, bl.a. att visa föreställningar från stora internationella operascener. Vi vill underlätta teknikomställningen och föreslår ett tredelat finansieringsansvar: staten genom Svenska Filminstitutet står för en tredjedel, biograferna för en tredjedel och kommunen eller en annan regional intressent för en tredjedel. För statens del skulle det innebära ett tillskott på 10 miljoner kronor för 2010.

Vi vill ta till vara de framgångar och den internationella uppmärksamhet som svensk film röner och föreslår att nya medel tillförs 2010 för en intensifierad internationell marknadsföring. Denna satsning gör vi utan att invänta nästa filmpolitiska beslut. Vi ökar anslaget med 10 miljoner kronor för detta ändamål.

Ungdomspolitik (12:1–12:2)

Vi säger nej till regeringens förslag att minska Ungdomsstyrelsens förvaltningsanslag med 1,3 miljoner kronor och att minska bidraget till nationell och internationell ungdomsverksamhet med 0,4 miljoner kronor för att delfinansiera en satsning på ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället. Vi tycker att det är en märklig ordning att regeringen presenterar ett forskningsprogram som har till syfte att stärka den ideella sektorn och finansierar projektet genom att försvaga sektorn.

Folkrorelsepolitik (13:1–13:6)

Det kan som idé vara intressant att närmare studera och forska kring den ideella sektorns verksamhet. Vi anser emellertid att de anslagna medlen är alldeles för stora. Vi föreslår att forskningsprogrammet tillförs 5 miljoner kronor i stället för 23 miljoner kronor för 2010. Vi säger därmed även nej till neddragningen på bidraget till allmänna samlingslokaler med 0,2 miljoner kronor, bidraget till kvinnors organisering med 0,1 miljoner kronor och stödet till friluftorganisationer med 0,1 miljoner kronor för att delfinansiera denna forskning. I stället för att minska anslaget till friluftorganisationerna vill vi höja det med 5 miljoner kronor och ge Svenskt Friluftsliv mandat att fördela anslaget till sina medlemsorganisationer.

Folkbildning (14:1–14:3)

Vi säger nej till den föreslagna besparingen på 18 miljoner kronor på bidraget till folkbildningen för att delfinansiera forskningsprogrammet.

2. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (v)

Siv Holma (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 18 november 2009 att fastställa regeringens förslag till ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt beräkning av statens inkomster för 2010. I motion 2009/10:Fi261 presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

På grund av regeringens passiva finanspolitik har Sverige drabbats hårdare av den ekonomiska krisen än vad de flesta jämförbara länder gjort. Den svenska arbetslösheten är nu för första gången högre än EU-snittet och beräknas nästa år uppgå till över 11 %. Regeringens politik har medfört att antalet personer som är anslutna till a-kassan nu är ca 500 000 färre jämfört med när regeringen tog makten 2006, och försämringarna innebär att arbetslöshetsförsäkringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Detta innebär naturligtvis hårda påfrestningar på den privata ekonomin för dem som blir arbetslösa, men urholkningen av arbetslöshetsförsäkringen leder också till att den samlade efterfrågan i ekonomin sjunker, vilket förvärrar lågkonjunkturen.

Vårt budgetalternativ rymms inte inom de fastställda ramarna och har därmed fallit. Vi har därför avstått från att ta ställning när kulturutskottet nu beslutat om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 17. Hade vår politik fått stöd av riksdagen skulle våra förslag på utgiftsområdet haft följande inriktning. Förslagen finns närmare beskrivna i vår budgetmotion Kr269.

Vänsterpartiets budgetmotion är framför allt inriktad på att skapa fler jobb och värna välfärden. Kulturen är en självklar del i välfärden. För 2011 anslår vi 20 miljarder kronor mer än regeringen till kommunsektorn, vilket motsvarar 40 000 sysselsatta personer. Vi lägger också ett förslag om ett investeringsstöd på 8 miljarder kronor till kommunsektorn under 2010. Stödet ska gå till investeringar som hotas i lågkonjunkturen, investeringar som vi behöver tidigarelägga för att stimulera ekonomin och skapa arbetstillfällen. Det handlar om satsningar på upprustningar av t.ex. skolor och sjukhus samt på infrastrukturen för el, vatten, fjärrvärme, vägar och bostäder. Förslaget beräknas skapa 12 000 arbetstillfällen.

Vår bedömning är att förslagen i Vänsterpartiets budgetmotion sammantaget ökar antalet sysselsatta med 40 000 personer under 2010. För 2011 och 2012 tyder våra beräkningar på en ökning av antalet sysselsatta med ca 60 000 personer.

Lågkonjunkturen och den globala finanskrisen slår med stor kraft även på kulturproduktion och upphovsmän. Vänsterpartiet vill genom att satsa på kulturen både öka tillgängligheten och behålla kompetens- och kvalitetsnivån inom olika konstarter som musik, film, dans, litteratur, bild och form. Vänsterpartiets största satsningar handlar om kultur för barn och unga. En annan stor satsning är att Accessverksamheten ska fortsätta att

tillgängliggöra kulturarvet där digitaliseringen av föremål är av central betydelse. Vänsterpartiets ökade satsningar skulle ge drygt 2 100 nya kulturarbetstillfällen under de närmaste åren.

Kulturområdesövergripande verksamhet (1:1–1:6)

Vänsterpartiet föreslår att anslaget 1:2 ska ökas med 30 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Med dessa medel vill vi göra en lång rad satsningar. Vi avsätter 10 miljoner kronor till amatörkulturen och 10 miljoner kronor för de nationella minoriteternas språk och kultur. Därutöver anslår vi 5 miljoner kronor till Teateralliansen och lika mycket för arbetsplatsbibliotek. När det gäller arbetsplatsbibliotek är detta en ny post, och vi anser att medlen ska fördelas av Kulturrådet efter ansökningar.

Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet (fortsatt användning av äldre anslag)

Vänsterpartiet gör i budgeten en stor satsning på en fortsättning av det s.k. Accessprogrammet. Detta innebär att möjligheten att renovera och modernisera vår gemensamma kulturskatt realiserar, och det är också ett sätt att skapa fler arbeten inom kultursektorn. Det handlar om att tillgängliggöra material och ge fler människor möjlighet att uppleva olika typer av konstsamlingar. Vi anser att det finns stora behov inom området, inte minst när det gäller digitalisering av analogt material. Därför satsar vi 100 miljoner kronor under 2010 och fortsätter satsningen åren därefter, vilket vi tror kommer att innebära drygt 600 välbehövliga arbetstillfällen inom sektorn.

Teater dans och musik (2:1–2:3)

Under lång tid har regeringen sagt sig vilja lösa situationen när det gäller pensioner för sångare och dansare. Trots detta händer ingenting. Vänsterpartiet avsätter i årets budgetmotion 30 miljoner kronor årligen till dessa pensionsbehov samt till kompletterande ålderspension, Kåpa, för scenkonstarbetarna. Detta gör vi i avvaktan på den utlovade och mycket efterlängta definitiva lösningen på detta problem.

Därutöver avsätter vi under anslaget 10 miljoner kronor till Riksteatern samt 5 miljoner kronor till Svenska rikskonserter. Till skillnad från regeringen anser vi att dessa institutioner inte bara ska vara kvar utan också utvecklas.

Kulturarbetarna tillhör en av de yrkesgrupper som drabbats hårdast av den ekonomiska krisen. Uppsägningar och nedskärningar är mycket vanliga. För att motverka detta och för att stärka den regionala dimensionen av kulturen avsätter Vänsterpartiet 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag i syfte att stärka regionala institutioner och scenkonstkonsulenter.

Den fria scenkonsten är en oundgänglig verksamhet för att teater och dans i Sverige ska fortsätta att utvecklas. I ett modernt land är den fria scenkonsten en viktig del av demokratin. Det finns en mängd behov att

fylla. Vänsterpartiet avsätter, utöver regeringens förslag, 35 miljoner kronor till den allmänna verksamheten, 5 miljoner kronor till pensioner och 10 miljoner kronor vardera till förstärkt stöd till musikarrangörer respektive till genomförande av Program för dansen. I vår motion Kr206 (v) utvecklar vi också varför vi vill göra Unga Klara till en nationell scen för barn- och ungdomsteater. För att utveckla Unga Klara till en sådan nationell scen avsätter vi 10 miljoner kronor.

Litteraturen, läsandet och språket (3:1–3:5)

Läsande är en viktig del av varje människas utveckling, både när det gäller att förstå och förklara de närmaste rummen och för att förstå och tolka omvärlden. Vänsterpartiet vill stärka de läsfrämjande åtgärderna för alla. Vi avsätter därför 5 miljoner kronor till läsfrämjande åtgärder och dessutom 3 miljoner kronor till exilförfattare. Inte sällan tvingas författare lämna sitt hemland av politiska orsaker. Att ge möjlighet till fortsatt verksamhet kan vara mycket viktigt inte bara för den enskilde författaren utan också för landsmän i liknande situationer.

En mediepolitik för mångfald och fri debatt är oundgänglig för kulturdebatten. Yttrandefriheten och utvecklingen av det fria ordet är en av grundpelarna i demokratin och en grundpelare för att medborgarna ska kunna delta i det offentliga samtalet. Vår syn på kulturtidskrifterna har vi utvecklat i motion Kr2. Här nöjer vi oss med att konstatera att det stöd som regeringen avsätter till denna viktiga del av mediepolitiken inte räcker. Vänsterpartiet anslår därför 3 miljoner kronor extra i syfte att stärka kulturtidskrifter, nättidskrifter och distribution.

För ett förstärkt stöd till regionala bibliotek avsätter vi 10 miljoner kronor. Dessutom avsätter vi 2 miljoner kronor för en sverigefinsk boklånecentral. Utöver dessa båda anslag har vi under anslaget 1:2 avsatt medel till arbetsplatsbibliotek. Vår politik kring biblioteken har vi också utvecklat i vår motion Kr206.

Bildkonst, arkitektur, form och design (4:1–4:5)

Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för utställaresättning och administrativt stöd till kollektivverkstäder.

Kulturskaparnas villkor (5:1–5:2)

För att ytterligare stärka tillgängligheten till och möjligheten för visning av verk i offentlig ägo avsätter Vänsterpartiet 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag till den individuella visningsrättningen.

Museer och utställningar (8:1–8:7)

Vänsterpartiet vidhåller kravet på fri entré till statliga museer. Under den tid som museernas fasta utställningar var öppna för besökare i alla åldrar utan avgift breddades publiken på det sätt som politikerna avsett när refor-

men infördes. Utöver regeringens anslag på området avsätter Vänsterpartiet 44 miljoner kronor för att återinföra fri entré till de centrala statliga myndighetsmuseerna. För återinförande av fri entré vid Nordiska museet avsätter Vänsterpartiet 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

De regionala museerna har liksom andra regionala institutioner stort behov av förstärkning för att klara sin verksamhet. Vänsterpartiet avsätter 5 miljoner kronor för detta utöver regeringens förslag.

Vänsterpartiet anser att det är hög tid att uppmärksamma obalansen när det gäller genusperspektiv i museivärlden. Den utredning som föreslog att man skulle inrätta en resursenhet för genusfrågor i anslutning till Arbetets museum har inte gett resultat. Vänsterpartiet anser fortfarande att en sådan enhet behövs som stöd för andra museer. Samtidigt ser vi ett stort behov av att uppmärksamma kvinnors historia. Vi avsätter därför 5 miljoner kronor 2010 för att inrätta ett kvinnohistoriskt museum.

För att dels möta regeringens förslag till neddragningar inom anslaget till Riksställningar, dels stärka Riksställningars uppdrag anslår Vänsterpartiet 3 miljoner kronor 2010.

Trossamfund (9:1–9:2)

Vänsterpartiet har under lång tid krävt en redovisning av huruvida de trossamfund som uppbär bidrag verkligen uppfyller kravet att upprätthålla och stärka de värderingar som samhället vilar på. I den uppföljning som Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) lämnat till regeringen presenteras inte något direkt förslag till förändring. Detta i kombination med de knapphändiga uppgifter som hittills framkommit om projektet ”Grundläggande värderingar – dina, mina, våra?” gör att vi anser att det även fortsättningsvis finns anledning att minska anslaget Stöd till trossamfund. Vi anslår därför 10 miljoner kronor mindre än vad regeringen gör.

Film (10:1)

Vänsterpartiet avsätter 25 miljoner kronor till investeringsstöd för att anskaffa digital biografutrustning och för stärkt stöd till skolbio. Därutöver avsätter vi 25 miljoner kronor för att stärka regionala filmcentrum. I den senare potten ingår också medel för att skapa centrumet Film i Sameland och Tornedalen. Dessa medel ska fördelas genom Svenska Filminstitutet.

Medier (11:1–11:4)

Staten har ett särskilt ansvar för sverigefinnar och finska språket i det s.k. förvaltningsområdet i Norrbotten. Vänsterpartiet anser att den nationella minoritetspolitiken ska innehålla möjligheten för finsktalande och de som förstår finska i Norrbotten att se finska tv-program på samma villkor som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås. För att utöka utbytet av tv-

sändningar mellan Sverige och Finland i främst Norrbotten tillför vi 2 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Medlen är i första hand avsedda att täcka upphovsrättskostnader.

Ungdomspolitik (12:1–12:2)

Att ha tillgång till bra, tillgängliga och på alla sätt funktionella lokaler för olika typer av verksamheter är enligt Vänsterpartiets uppfattning mycket viktigt inte minst för ungdomar. Vänsterpartiet avsätter därför 30 miljoner kronor för möteslokaler för ungdomar i städernas förorter. Lokalerna ska vara icke-kommersiella mötesplatser, och verksamheterna ska utformas i hög grad på ungdomarnas egna initiativ och villkor.

Folkbildning (14:1–14:3)

Folkbildningen är en mycket viktig resurs för att utjämna orättvisor i fråga om tillgång till och kunskaper om de nya teknologierna. Folkbildningen lever dessutom upp till de krav på etnisk och kulturell mångfald som samhället ställer. Samhällets stöd motsvarar inte de förutsättningar som folkbildningen lever under. Vänsterpartiet avsätter i budgeten 75 miljoner kronor för att stärka folkbildningens arbete med att ge alla möjlighet att delta i det digitala samhället. Därutöver avvisar vi det nya anslaget *Insatser för den ideella sektorn* och omfördelar 23 miljoner kronor som finns uppförda på detta anslag till anslaget 14:1 för forskning inom folkbildningsområdet.

3. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17, punkt 3 (mp)

Esabelle Dingizian (mp) anför:

För Miljöpartiet de gröna är ett rikt och mångfasetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. En grundtanke i den gröna ideologin är att ge varje människa möjlighet att utveckla sina förmågor och att få uttrycka sig fritt. I den grundläggande friheten ligger en välståndsskapande kraft. Vi menar att alla människor i ett demokratiskt samhälle måste ges förutsättning att använda den skaparkraften. Ett starkt och mångfasetterat kulturliv är därför ett mål i sig. Kulturen ska vara dynamisk och ifrågasättande. Kulturen är en del av välfärden och demokratin, och därför måste samhället skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv. Kulturen är även en potentiell motor för ekonomisk utveckling. En satsning på gröna kulturjobb är en satsning på klimatsmarta jobb i en sektor med stor utvecklingspotential.

Riksdagen har den 18 november 2009 i det första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2010. För budgetåret 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 17 inte får överstiga 11 362 087 kronor under riksdagens fortsatta behandling. Miljö-

partiet de grönas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 400 miljoner kronor. Miljöpartiets förslag kan således formellt inte tas upp till behandling.

Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Vi väljer därför att inte lägga något eget förslag inom den ram som riksdagsmajoriteten fastställt utan vidhåller min uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområdet borde ha utökats på det sätt som framgår av Miljöpartiets partimotion Kr308 och kommittémotion Kr320. Nedan redovisas de viktigaste förändringar som jag skulle ha förordat på utgiftsområde 17 om vår politik hade fått riksdagens stöd.

Generell neddragning

Regeringen föreslår i sin budgetproposition en generell neddragning med 1,5 % på 19 anslag inom utgiftsområdet. Vi avvisar samtliga dessa neddragningar på sammanlagt 46 miljoner kronor och återför motsvarande belopp till respektive anslag. Miljöpartiet ser ett behov av satsningar på kulturen, inte neddragningar och försämringar.

Kulturområdesövergripande verksamhet (1:2–1:3, 1:6)

Genom Musik-, Dans- och Teaterallianserna har frilansande musiker, dansare och skådespelare fått en stabil försörjning. Under perioder utan uppdrag erbjuds de vidareutbildning, rådgivning och andra insatser som främjar framtida uppdragsgivning. Miljöpartiet anser att scenkonstallianserna utgör en bra förebild för hur en trygg arbetsmarknad skapas. Vi avsätter 2 miljoner kronor för 2010 för att fler kulturutövare, också utanför branscherna musik, dans och teater, ska omfattas.

Kultur och estetiska uttryck betyder mycket för att stärka barns personliga utveckling. Under hela skoltiden ska alla barn och ungdomar erbjudas estetisk verksamhet under skoltid. Barns behov av att möta levande kultur måste stärkas. Samverkan mellan skolan, kulturinstitutioner, fria kulturutövare och andra kulturaktörer är därför viktig. De olika aktörerna bör i nära samarbete med förskolor och skolor utveckla metoder och former för kreativ verksamhet av olika slag. Barn bör också kunna få ett rikt kulturliv på sin fritid. Det finns i dag stora skillnader mellan kommuner vad gäller utbud av kulturaktiviteter, tillgänglighet, innehåll och bredd. Kulturskolan är för många barn och ungdomar en väg in i en skapande verksamhet. Miljöpartiet vill att kulturskolan ska byggas ut, att den ska hitta nya former för att nå fler barn och ungdomar och att den ska hålla en hög kvalitet. Det är även viktigt att avgifterna är låga. Staten bör införa ett stöd till kommunerna för att stärka utvecklingen inom barns och ungdomars kultur- och skapandeverksamhet. För att åstadkomma detta omfördelar vi 60 miljoner kronor från ”Skapande skola” till barns och ungdomars möte med kultur och kreativ verksamhet av olika slag samt till kulturskolornas verksamhet.

Kulturen ska inte hindras av bristfällig infrastruktur. Därför vill Miljöpartiet rusta upp befintliga kulturhus, scener och liknande för att främja likvärdig tillgänglighet på stora kulturupplevelser i hela landet. Vi anslår 100 miljoner kronor för 2010 för reparation, ombyggnad, tillbyggnad eller nybyggnad av kommunala kulturscener.

Teater, dans och musik (2:2)

Miljöpartiet strävar efter ett samhälle byggt från den lokala nivån och uppåt, där alla människor känner att de kan påverka sina liv och sitt lokala samhälle, och där idéer, beslut och makt färdas nedifrån och uppåt. Av det skälet måste demokratin byggas underifrån, och det kräver att starka lokala kulturverksamheter får möjlighet att växa och verka. Kultur för och av människorna måste också finnas nära människorna. Regionala kulturfonder blir ytterligare en del i en kulturell infrastruktur. Syftet med kulturfonderna är att finansiera nya kulturprojekt, att göra kulturen tillgänglig för fler och att förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetarna. Projekten ska i Miljöpartiets vision vara regionalt förankrade och skapa mervärde åt den befintliga kulturen i regionen. Vi anslår 100 miljoner kronor för 2010.

Litteraturen, läsandet och språket (3:5)

Läsandet är den enskilt viktigaste strategiska kunskapen i ett civiliserat samhälle. Biblioteken är kommunernas stora möjlighet att på ett informellt sätt höja bildningsnivån i landet. Det är ett tydligt kommunalt ansvar att hålla bibliotek och att utforma deras verksamhet på ett sådant sätt att invånarna kan få glädje och nytta av dem. Om vi betraktar Sverige som en framstående kunskapsnation, kan vi inte behandla läsandets infrastruktur som en andra klassens fråga. Det finns problem som måste åtgärdas: Tillgången till bibliotek är ojämn och biblioteken i sig är av skiftande kvalitet. Befolkningen ökar, men antalet bibliotek minskar. Många elever har läs- och skrivsvårigheter, samtidigt som nästan en halv miljon elever saknar ett bemannat skolbibliotek. Biblioteken är strategiskt viktiga institutioner för samhället som helhet. Vi föreslår att Statens kulturråd får i uppdrag att formulera en nationell biblioteksplan för att stärka biblioteken och deras roll i samhället. Som ett led att öka förståelsen för språket och möjligheten att aktivt forma sitt språk vill vi stärka de läsfrämjande insatser som Kulturrådet i dag står för. Vi föreslår att länsbiblioteken får i uppdrag att hitta nya former för läsfrämjande verksamheter riktade till barn och unga. För ändamålet avsätts 5 miljoner kronor för 2010.

Kulturmiljövård (7:1–7:2)

Miljömålsrådet konstaterar att natur- och kulturvärden i odlingslandskapet hotas av både igenväxning och intensifiering i jordbruket. Som ett nytt delmål har Miljömålsrådet föreslagit att odlingslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer från olika tider ska tas om hand så att en mångfald bibe-

hålls. För att delmålet ska nås behöver Riksantikvarieämbetet aktivt arbeta med lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Vi anslår därför 10 miljoner kronor under 2010.

Det behövs också ökade medel till kulturmiljövården för att inrätta och sköta kulturservat. För detta anslår vi 20 miljoner kronor för 2010.

Museer och utställningar (8:1, 8:4)

En reform med fri entré infördes under 2005 till basutställningarna på 19 centrala museer samt till ett antal andra museer. Reformen återtog dock av den borgerliga regeringen 2007.

Statistiken visar att avskaffandet av reformen har lett till att antalet besökare har minskat. Miljöpartiet anslår 25 miljoner kronor för 2010 för att finansiera fri entré till statliga museer.

Kvinnliga konstnärer har ofta svårare att klara sig ekonomiskt än vad manliga har på grund av en strukturell snedfördelning till förmån för manliga normer och värderingar. Att det finns en avsaknad av genustänkande i kultursektorn visar sig bl.a. i olika kulturella beslutsfunktioner, i val av verk och typ av konst som köps in av myndigheter men också i fördelning av anslag. Vi anslår 4 miljoner kronor för 2010 till ett kvinnohistoriskt centrum för att stimulera intresset för och kunskapen om kvinno- och genusfrågor vid andra museer.

Folkrörelsepolitik (13:4)

Vi vill att stödet till friluftslivet ska förstärkas och jämföras mer med idrottsstödet och tillför anslaget 8 miljoner kronor för 2010.

Folkbildning (14:1)

Bildning och kunskap är i sig själva eftersträvansvärda och har ett värde i sig. Detta gäller även folkbildningen. Men folkbildningen har också en viktig roll för samhället och ekonomin, inte minst i lägen av ekonomisk tillbakagång. Miljöpartiet vill använda folkbildningens potential till att ge människor nya möjligheter att lyckas på arbetsmarknaden. I ett ”omställningslyft” vill vi satsa på fler studieplatser inom folkbildningens område.

Vi anslår 80 miljoner kronor under 2010 för detta ändamål.

4. Nyskriven Drottningholmssmusik, punkt 17 (s, v, mp)

Siv Holma (v), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Esabelle Dingizian (mp) och Anneli Särnblad (s) anför:

Kulturutskottet har enhälligt beslutat att avstyrka ett motionsförslag om att riksdagen ska göra ett tillkännagivande till regeringen om att Drottningholmsteaterns 250-årsminne ska uppmärksammas 2016 genom att ny Drottningholmssmusik komponeras och framförs.

I avslagsmotiveringen nämns bl.a. att det i första hand får ankomma på Stiftelsen Drottningholms teatermuseums styrelse att närmare ta ställning till om och i så fall hur ett eventuellt jubileumsfirande ska genomföras. Utskottet pekar vidare på olika möjligheter att erhålla tonsättarstöd. Bland annat sägs det att Rikskonserter har som ett av sina mål att stödja tonsättare och att det är sannolikt att detta mål överförs till den nya musikplattform som ska etableras under 2011.

Vi har i kulturutskottets betänkande 2009/10:KrU5 yrkat avslag på regeringens förslag att avveckla det statliga stödet till Rikskonserter. Vi vänder oss därför mot formuleringen i detta betänkande (KrU1) som utgår från att Rikskonserter ska avvecklas. Regeringen väljer nämligen att först avveckla en nationell kulturinstitution och därefter utreda hur de framtida insatserna på central nivå på musikområdet ska reformeras. Detta tillvägagångssätt anser vi är oacceptabelt.

5. Läsfrämjande verksamhet, punkt 20 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag vill påminna om att Vänsterpartiet i sin budgetmotion Kr269 avsatt 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag till läsfrämjande åtgärder. Vänsterpartiet vill framför allt stödja läsfrämjande verksamheter där vuxna av båda könen uppmanas att läsa för barnen. En subventionering av läsfrämjande utgivning av barn- och vuxenlitteratur behövs.

6. Bibliotekslagen, punkt 22 (v)

Siv Holma (v) anför:

Vänsterpartiet har i motion Ub359 (v) framhållit att det är olyckligt att ansvaret för förskolebarnens tillgång till böcker ligger på den enskilda förskolläraren. Vi har därför i vår motion påtalat att förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i lagen. Vad vi då menar är att på samma sätt som skolbibliotek ska även bibliotek för förskolans behov skrivas in i Skollagen.

7. Översyn av det offentliga stödet till konstnärer, punkt 23 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag vill hänvisa till att Vänsterpartiet i sin motion med anledning av kulturpropositionen 2009/10:3 framhållit att trygghetssystemen inte tillgodoser grundläggande krav när det gäller kulturarbetare. I motionen har vi föreslagit att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över hur trygghetssystemen kan fungera även i kulturarbetarnas vardag.

8. Sysselsättningsåtgärder för kulturarbetare, punkt 24 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag vill hänvisa till att Vänsterpartiet i flera motioner lyft fram att det behövs åtgärder som skapar fler arbeten för kulturskapare.

9. Digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet, punkt 26 (s, v)

Siv Holma (v), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Anneli Särnblad (s) anför:

Accessprojektet har varit en lyckad satsning som tjänat många syften genom att dels ha givit arbetstillfällen till människor inom kulturarbetsmarknaden, dels ha bidragit till att bevara kulturarvet. Vi vill påtala att såväl Socialdemokraterna som Vänsterpartiet i sina budgetmotioner har reserverat medel för att kunna förlänga Accessprojektet. Det finns fortsatt stora behov inom området, inte minst när det gäller digitalisering av analogt material. Vi anser att projektet i rådande konjunkturläge bör drivas vidare.

10. Stöd till trossamfund, punkt 34 (v, mp)

Siv Holma (v) och Esabelle Dingizian (mp) anför:

Staten har ansvaret för att Sverige lever upp till de åtaganden vi gjort genom att underteckna FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna. Signaler från staten är mycket avgörande på områden som diskriminering, bristande jämställdhet mellan könen och bristande respekt för barns rättigheter. Det är områden där det är viktigt att bli ännu bättre. I likhet med motionären menar vi att det är tvivelaktigt och förmodligen kontraproduktivt att Nämnden för statligt stöd till trossamfund delar ut statligt stöd till samfund som uppenbart motarbetar många av de mänskliga rättigheter staten har att arbeta för. Vi vill påminna om att det har motionerats om respekten för allas lika värde i trossamfunden under flera riksmöten. Regeringens dialog med trossamfunden inom Regeringens råd för kontakt med trossamfund har hittills inte uppvisat några synbara resultat.

11. Medier och kvinnliga experter, punkt 37 (v)

Siv Holma (v) anför:

Motionären framhåller att det finns ett demokratiskt underskott i medierna. Männerna dominerar totalt. Vid intervjuer i tunga frågor är det huvudsakligen män som framträder som experter. I likhet med motionären anser jag att det behövs många fler kvinnliga förebilder i massmedia – kunniga kvinnor som uttalar sig i alla slags ämnen för att ge bättre förebilder. I Vänsterpartiets motion om feministisk strategi för en jämställd kultur (Kr279) framhåller vi att det saknas ett program för att komma åt den bristande jämställdheten i kultursfären i vid bemärkelse.

12. Allmänna samlingslokaler, punkt 38 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag vill påminna om att Vänsterpartiet i sin budgetmotion Kr269 avsatt 25 miljoner kronor till investeringsstöd för att anskaffa digital biografutrustning.

13. Stöd till friluftorganisationer, punkt 40 (s)

Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Anneli Särnblad (s) anför:

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för friluftorganisationerna i Sverige och talesman för friluftslivet. Svenskt Friluftsliv har 21 medlemsorganisationer och nära två miljoner medlemmar. Organisationens uppgift är att bevara och utveckla förutsättningarna för det svenska friluftslivet genom att värna allemansrätten, stärka den långsiktiga finansieringen för friluftorganisationerna samt höja friluftslivets status i samhället.

Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer får sina medel genom fördelning från Naturvårdsverket, och det är en ordning som inte känns tidsenlig. Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer bedriver ett viktigt arbete för att underlätta människors vilja till att idka företrädesvis icke-tävlingsbaserad motion och idrott, att vistas i skog och mark. Man främjar inte minst barns och ungdomars friluftsliv och bedriver ett viktigt folkhälsoarbete.

Vår uppfattning är att Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer bedriver ett mycket viktigt arbete med stor betydelse både för den enskilde och för samhället.

Vi upplever det som angeläget att Svenskt Friluftsliv behandlas på ett likvärdigt sätt jämfört med Riksidrottsförbundet. Tiden är mogen för att Svenskt Friluftsliv ges mandat att själv fördela sitt anslag till sina medlemsorganisationer. Vi har därför i vår budgetmotion Kr339 föreslagit att Svenskt Friluftsliv fr.o.m. 2010 ska få fördela sitt anslag till sina medlemsorganisationer. I och med att Svenskt Friluftsliv själv ska fördela statsbidraget till sina medlemsorganisationer kommer kraven på organisationen att öka. Med anledning av detta och på grund av den betydelse Svenskt Friluftsliv har i den ideella sektorn har vi i vår budgetmotion också föreslagit att Svenskt Friluftslivs anslag ska ökas med 5 miljoner kronor.

14. Utbildning av syntolkare, punkt 44 (s)

Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Anneli Särnblad (s) anför:

Vi delar motionärens bedömning om vikten av att kunna tillhandahålla syntolkade föreställningar, på samma sätt som hörselskadade kan få ta del av hörseltolkade föreställningar. Vid den utfrågning som utskottet anordnade om funktionshinder och scenkonst framgick det bl.a. att det fortfarande

återstår en del insatser för att göra kulturen tillgänglig för personer med olika typer av funktionsnedsättning. Vad beträffar syntolkning har pilotprojekt genomförts med goda erfarenheter och dessutom till en relativt låg kostnad.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 17:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 80 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 4.6.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 3:3 Talboks- och punktskriftsbiblioteket beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 5.6.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön beställa konstverk som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 6.6.2).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 125 000 000 kronor under 2011–2020 (avsnitt 7.6.2).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor under 2011–2013 (avsnitt 9.6.2).
6. Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelstilleddelning för 2010 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida när det gäller Granskningsnämnden för radio och TV (avsnitt 13.6.5).
7. Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för 2010 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 13.6.5).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot upp till ett belopp av 1 000 000 000 kronor (avsnitt 13.6.5).
9. Riksdagen godkänner regeringens förslag om överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot (avsnitt 13.6.5).

10. Riksdagen bemyndigar regeringen att i samband med beslut om anslagsvillkor för 2010 tilldela Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB medel för distributionskostnader från distributionskontot (avsnitt 13.6.5).
11. Riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 verkar för att bolagsstämman dels beslutar om ett bidrag på 500 000 000 kronor att fördelas till idrotten, dels beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2009 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidragen ska fördelas enligt de närmare anvisningar som kan komma att beslutas av regeringen (avsnitt 15.5.2).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 14:2 bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen besluta om stöd för studerande med funktionshinder vid folkhögskolor som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 16.1.2).
13. Riksdagen anvisar för 2010 anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning (se bilaga).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Kr206 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Unga Klara ska ges status som en nationell scen för barn- och ungdomsteater.

2009/10:Kr212 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Filmarkivet i Grängesberg.

2009/10:Kr213 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värmandet om folkbildningen.

2009/10:Kr215 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av syntolkar.

2009/10:Kr216 av Jan-Olof Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till friluftslivet.

2009/10:Kr225 av Finn Bengtsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna för Lambohovs säteri i Linköping som nationellt minnesmärke.

2009/10:Kr226 av Gunnar Andrén (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma Drottningholmsteaterns 250-årsminne år 2016.

2009/10:Kr229 av Gunnel Wallin (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Svenskt Friluftsliv, som är en sammanslutning av 21 medlemsorganisationer, själv ska fördela det statliga stödet mellan de olika medlemsorganisationerna.

2009/10:Kr232 av Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av samlingslokaler.

2009/10:Kr237 av Per Svedberg och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansluta det svenska fäbodbruket som världsarv.

2009/10:Kr245 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting om det gemensamma ansvaret för bidrag till studieförbunden.

2009/10:Kr248 av Thomas Strand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en överläggning med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen.

2009/10:Kr249 av Sonia Karlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetets museum bör beviljas statsbidrag för att driva EWK-museet vidare.

2009/10:Kr255 av Berit Högman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkhögskolornas betydelse för det livslånga lärandet.

2009/10:Kr267 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det möjligt för fler människor att komma ut i naturen och få ökad kännedom om den biologiska mångfalden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda konstruktionen av stöd till friluftslivet och pröva möjligheten att Svenskt Friluftsliv fördelar medel till sina medlemsorganisationer så som staten gett Riksidrottsförbundet uppdraget att fördela medel inom idrottsrörelsen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur stödet till friluftslivet kan öka för att främja fysisk aktivitet och naturupplevelser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka stödet till friluftslivet.

2009/10:Kr269 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 ska verka för att bolagsstämman utöver de i budgetpropositionen föreslagna bidragen till idrott samt konst, teater och andra kulturella ändamål beslutar om ett bidrag om 300 000 000 kr att fördelas till barnkulturen enligt de närmare anvisningar som framgår av motionen.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	210 885	30 000
1:7 Access-arbetsplatser (nytt anslag)		100 000
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 017 719	55 000
2:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	158 503	35 000

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
2:3	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	158 503	60 000
3:1	Bidrag till biblioteksverksamhet	49 107	12 000
3:2	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	124 182	11 000
4:5	Bidrag till bild- och formområdet	27 673	10 000
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	324 168	10 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter	977 636	44 000
8:2	Centrala museer: Stiftelser	234 574	8 000
8:3	Bidrag till regionala museer	164 209	5 000
8:4	Bidrag till vissa museer	42 947	5 000
8:5	Riksutställningar	47 143	3 000
9:2	Stöd till trossamfund	50 232	-10 000
10:1	Filmstöd	310 824	50 000
11:2	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 963	2 000
12:1	Ungdomsstyrelsen	26 703	30 000
13:6	Insatser för den ideella sektorn	23 238	-23 238
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 260 013	98 238
	Summa		535 000

2009/10:Kr272 av Pia Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för staten att ta ett större ekonomiskt ansvar för Sala silvergruva.

2009/10:Kr273 av Louise Malmström och Jan Björkman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slå vakt om folkbildningens särart och utvecklingsmöjligheter samt att påbörja dialogen om bidragsgivningen med den lokala och regionala nivån.

2009/10:Kr278 av Siv Holma m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till hur pris- och löneomräkningen kan utformas på ett mer rättvist sätt än i dag för att motverka urholkningen av anslagen inom kultursektorn.

2009/10:Kr283 av Jessica Polfjärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra åldersgränsen på biografier.

2009/10:Kr284 av Chatrine Pålsson Ahlgren och Yvonne Andersson (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheterna till en långsiktig finansiering av forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby.

2009/10:Kr285 av Yvonne Andersson och Chatrine Pålsson Ahlgren (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det kristna kulturarvets betydelse för människors välbefinnande uppmärksammas.

2009/10:Kr287 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samlingslokalers betydelse.

2009/10:Kr291 av Mikael Damberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Stockholms skärgård som världsarv.

2009/10:Kr299 av Agneta Berliner m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör få i uppdrag att stimulera, samordna och följa upp aktiviteter i samband med Förintelsens minnesdag.

2009/10:Kr304 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komma med förslag på ett ersättningsssystem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med syfte att inrätta digitala bibliotek.

2009/10:Kr308 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta regionala kulturfonder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett bidrag för nybyggnad, reparation, ombyggnad och tillbyggnad av kulturhus – ett kulturellt stimulansbidrag.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trycka på folkbildningen som ett viktigt nationellt ansvarsområde.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på folkbildningen i ett ”omställningslyft”.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av dagens system för offentligt stöd till konstnärer.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka och bredda teater-, dans- och musikalliansernas verksamhet.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka de läsfrämjande insatserna.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsbiblioteken bör få i uppdrag att hitta nya former för läsfrämjande verksamheter för barn och ungdomar.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka tillgängligheten på statens museer genom att införa gratis inträde för alla.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett stöd till kommunerna för att stärka utvecklingen inom barns och ungdomars kultur och skapande verksamhet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett kvinnohistoriskt centrum för att ge inspiration och stöd till andra museers jämställdhetsarbete.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av landets historiska kulturlämningar, för att klargöra ägandet, driften och vilka som behöver stöd för att kunna finnas kvar.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta en lista med immateriella kulturarv av riksintresse.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en digitalisering av det svenska kulturarvet inom ramen för Accessprojektet.

2009/10:Kr312 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ökad hänsyn bör tas till friluftsrörelsens status med idrottsrörelsen som förebild.

2009/10:Kr317 av Håkan Juholt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa de åtgärder den vidtagit för samsättningen bland kulturarbetare som arbetar inom skola, barnomsorg och äldreomsorg.

2009/10:Kr320 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid:

Anslag (nr)	Anslag	Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:1	Statens kulturråd	5	5	5
1:2	Ökat anslag Allianserna	2	2	4
1:3	Kultur för barn och ungdomar	60	60	60
1:3	Nej till skapande skola	-60	-60	-60
1:6	Stimulansbidrag till kulturbyggnader	100	115	130
2:2	Anslag till regionala verksamheter	100	220	400
7:1	Riksantikvarieämbetet	10	10	10
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	20	65	65
8:1	Fri entré-reform	25	25	25
8:4	Kvinnohistoriskt centrum	4	4	5
14:1	Folkbildning	80	100	100
Gen	Nej till generell neddragning	46	46	46
13:4	Friluftsliv	8	8	10
Summa för utgiftsområdet		400	600	800

2009/10:Kr321 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statligt stöd ska villkoras så att det inte kan ges till organisationer som motarbetar de mänskliga rättigheterna, som Sverige åtagit sig att arbeta för.

2009/10:Kr326 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att det skapas en oberoende kontaktbank med kvinnliga experter som bidrar till att bryta mansdominansen i media.

2009/10:Kr339 av Leif Pagrotsky m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konstnärsallianserna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationellt kulturutbyte.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sysselsättningsåtgärder (Access) inom kulturområdet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri entré för alla på de statliga museerna.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nationalmuseum.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en permanent EWK-utställning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av biografier.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödet till Svenskt Friluftsliv.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nämnden för statligt stöd till trossamfund.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring av svensk film utomlands.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskningsprogram om den ideella sektorn.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bidrag till folkbildningen.
14. Riksdagen avslår regeringens förslag avseende en generell besparing uppgående till 1,5 % på ett antal kulturanslag.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur i arbetslivet.
18. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Statens kulturråd	49 612	757
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5%</i>		
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	210 885	35 000
– Konstnärssallianserna 25 miljoner kronor		
– Internationellt kulturutbyte 10 miljoner kronor		
1:3 Skapande skola	111 971	868
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
1:5 Forsknings- och utvecklingsinsatser (bl.a. grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet)	38 143	581
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten. Riksteatern, Dansens Hus, Svenska Rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 017 719	15 351
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
2:3 Bidrag till vissa teater–dans- och musikändamål <i>Fler kulturarrangemang genom ökat arrangörstöd</i>	158 503	20 000
3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	49 107	748
3:3 Talboks- och punktskriftsbiblioteket <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	74 310	1 110
3:4 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	16 229	247
3:5 Institutet för språk och folkminnen <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	51 320	718
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	2 225	31
4:4 Främjande av hemslöjden <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	23 016	351
5:1 Konstnärsnämnden <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	17 506	229
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	324 168	2 737
6:2 Bidrag till regional arkivverksamhet <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	6 406	98
7:1 Riksantikvarieämbetet <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	209 704	3 150
8:1 Centrala museer: Myndigheter (Statens historiskamuseer, Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Livrustkammaren (inkl. Skokloster och Hallwylska), Statens maritima museer, Arkitekturmuseet, Statens musiksamlingar, Statens försvarshistoriska museer, Moderna museet) <i>– Nej till regeringens besparing på 1,5 %, 14,493 miljoner kronor</i> <i>– Fri entré, 24 miljoner kronor,</i> <i>– Framtidens Nationalmuseum, 5 miljoner kronor</i>	977 636	43 493
8:2 Centrala museer: Stiftelser (Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet, Arbetets museum) <i>– Nej till regeringens besparing på 1,5%, 3,557 miljoner kronor</i> <i>– Permanent EWK-utställning på Arbetets Museum, 1 miljon kronor</i>	234 574	4 557

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
8:4 Bidrag till vissa museer (bl.a. Drottningholms teatermuseum, Millesgården, Thielska galleriet, Nobelmuseet, Röhsska museet, Judiska museet, Zornsamlingarna) <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	42 947	578
8:5 Riksställningar <i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	47 143	745
10:1 Filmstöd – Digitalisering av små biografier, 10 miljoner kronor – Marknadsföring av svensk film utomlands, 10 miljoner kronor	310 824	20 000
12:1 Ungdomsstyrelsen <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	26 703	1 300
12:2 Bidrag ungdomsverksamhet <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	101 360	385
13:2 Samlingslokaler <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	32 164	162
13:3 Kvinnors organiserande <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	28 163	142
13:4 Stöd till friluftorganisationer – <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn, 125 tkr</i> – Ökat stöd till Svenskt Friluftsliv, 5 miljoner kronor	24 785	5 125
13:6 Insatser för den ideella sektorn <i>Forskningsprojekt om den ideella sektorn tillförs 5 miljoner kronor per år (i stället för 23 miljoner kronor)</i>		18 114
14:1 Folkbildning <i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	3 260 013	16 000
Nytt anslag: Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet <i>Access-projekt för att tillgängliggöra det svenska kulturarvet</i>		65 000
Nytt anslag: Övriga kultursatsningar		50 000
SUMMA	11 362 087	271 349

2009/10:Ub359 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i lagen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Kulturrådet bör ges i uppdrag att ta fram statistik över tillgången till barnlitteratur i förskolan.

2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten ska stödja förslag som det som Folkbildningsförbundet lagt fram om informations- och utbildningsprojekt.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag för 2010 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(S)	(V)	(MP)
01:1 Statens kulturråd	(ram)	49 612	+757		+757
01:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	(ram)	210 885	+35 000	+30 000	+62 000
01:3 Skapande skola	(ram)	111 971	+868		-60 000
01:4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel	(ram)	158 687			
01:5 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	(ram)	38 143	+581		+581
01:6 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	(ram)	9 898			+100 000
01:7 Access-arbetsplatser (nytt anslag)	(ram)		+65 000	+100 000	
01:8 Övriga kultursatsningar (nytt anslag)	(ram)		+50 000		
02:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slotts	(ram)	1 017 719	+15 351	+45 000	+15 351
02:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	(ram)	812 217		+35 000	+100 000
02:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	(ram)	158 503	+20 000	+70 000	
03:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	(ram)	49 107	+748	+12 000	+748
03:2 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	(ram)	124 182		+11 000	+5 000
03:3 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	(ram)	74 310	+1 110		+1 110
03:4 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	(ram)	16 229	+247		+247
03:5 Institutet för språk- och folkminnen	(ram)	51 320	+718		+718
04:1 Statens konstråd	(ram)	7 825			
04:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	(ram)	34 626			
04:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	(ram)	2 225	+31		+31
04:4 Främjande av hemslöjden	(ram)	23 016	+351		+351
04:5 Bidrag till bild- och formområdet	(ram)	27 673		+10 000	

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(S)	(V)	(MP)
05:1 Konstnärnämnden	(ram)	17 506	+229		+229
05:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	(ram)	324 168	+2 737	+10 000	+2 737
06:1 Riksarkivet	(ram)	345 553			
06:2 Bidrag till regional arkivverksamhet	(ram)	6 406	+98		+98
07:1 Riksantikvarieämbetet	(ram)	209 704	+3 150		+13 150
07:2 Bidrag till kulturmiljövård	(ram)	251 718			+20 000
07:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	(ram)	460 000			
08:1 Centrala museer: Myndigheter	(ram)	977 636	+43 493	+44 000	+39 493
08:2 Centrala museer: Stiftelser	(ram)	234 574	+4 557	+8 000	+3 557
08:3 Bidrag till regionala museer	(ram)	164 209		+5 000	
08:4 Bidrag till vissa museer	(ram)	42 947	+578	+5 000	+4 578
08:5 Riksutställningar	(ram)	47 143	+745	+3 000	+745
08:6 Forum för levande historia	(ram)	45 060			
08:7 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	(ram)	80			
09:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund	(ram)	4 884	+74		+74
09:2 Stöd till trossamfund	(ram)	50 232		-10 000	
10:1 Filmstöd	(ram)	310 824	+20 000	+50 000	
11:1 Statens biografbyrå	(ram)	9 840			
11:2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	(ram)	21 963		+2 000	
11:3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediesamarbete	(ram)	466			
11:4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	(ram)	2 162			
12:1 Ungdomsstyrelsen	(ram)	26 703	+1 300	+30 000	
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	(ram)	101 360	+385		
13:1 Stöd till idrotten	(ram)	1 204 851			
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	(ram)	32 164	+162		
13:3 Bidrag för kvinnors organisering	(ram)	28 163	+142		
13:4 Stöd till friluftsförbund	(ram)	24 785	+5 125		+8 000
13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	(ram)	15 000			
13:6 Insatser för den ideella sektorn	(ram)	23 238	-18 114	-23 238	
14:1 Bidrag till folkbildningen	(ram)	3 260 013	+16 000	+98 238	+80 000

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(S)	(V)	(MP)
14:2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen	(ram)	79 957			
14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning	(ram)	15 770			
15:1 Lotteriinspektionen	(ram)	44 860			
Summa		11 362 087	+271 423	+535 000	+399 555

BILAGA 3

Utskottets förslag till medelsanvisning inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning

Tusental kronor

Område, anslag (anslagsbeteckning)	Regeringens förslag	Utskottets förslag
1 Kulturområdesövergripande verksamhet		
1 Statens kulturråd (ram)	49 612	49 612
2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (ram)	210 885	210 885
3 Skapande skola (ram)	111 971	111 971
4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (ram)	158 687	158 687
5 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (ram)	38 143	38 143
6 Stöd till icke-statliga kulturlokaler (ram)	9 898	9 898
2 Teater, dans och musik		
1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (ram)	1 017 719	1 017 719
2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (ram)	812 217	812 217
3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (ram)	158 503	158 503
3 Litteraturen, läsandet och språket		
1 Bidrag till biblioteksverksamhet (ram)	49 107	49 107
2 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (ram)	124 182	124 182
3 Talboks- och punktskriftsbiblioteket (ram)	74 310	74 310
4 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (ram)	16 229	16 229
5 Institutet för språk- och folkminnen (ram)	51 320	51 320
4 Bildkonst, arkitektur, form och design		
1 Statens konstråd (ram)	7 825	7 825
2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (ram)	34 626	34 626
3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (ram)	2 225	2 225
4 Främjande av hemslöjden (ram)	23 016	23 016
5 Bidrag till bild- och formområdet (ram)	27 673	27 673
5 Kulturskaparnas villkor		

Område, anslag (anslagsbeteckning)	Regeringens förslag	Utskottets förslag
1 Konstnärsnämnden (ram)	17 506	17 506
2 Ersättningar och bidrag till konstnärer (ram)	324 168	324 168
6 Arkiv		
1 Riksarkivet (ram)	345 553	345 553
2 Bidrag till regional arkivverksamhet (ram)	6 406	6 406
7 Kulturmiljö		
1 Riksantikvarieämbetet (ram)	209 704	209 704
2 Bidrag till kulturmiljövård (ram)	251 718	251 718
3 Kyrkoantikvarisk ersättning (ram)	460 000	460 000
8 Museer och utställningar		
1 Centrala museer: Myndigheter (ram)	977 636	977 636
2 Centrala museer: Stiftelser (ram)	234 574	234 574
3 Bidrag till regionala museer (ram)	164 209	164 209
4 Bidrag till vissa museer (ram)	42 947	42 947
5 Riksutställningar (ram)	47 143	47 143
6 Forum för levande historia (ram)	45 060	45 060
7 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kultur- föremål (ram)	80	80
9 Trossamfund		
1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund (ram)	4 884	4 884
2 Stöd till trossamfund (ram)	50 232	50 232
10 Film		
1 Filmstöd (ram)	310 824	310 824
11 Medier		
1 Statens biografbyrå (ram)	9 840	9 840
2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (ram)	21 963	21 963
3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete (ram)	466	466
4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (ram)	2 162	2 162
12 Ungdomspolitik		
1 Ungdomsstyrelsen	26 703	26 703
2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverk- samhet (ram)	101 360	101 360
13 Folkrörelsepolitik		
1 Stöd till idrotten (ram)	1 204 851	1 204 851
2 Bidrag till allmänna samlingslokaler (ram)	32 164	32 164
3 Bidrag för kvinnors organisering (ram)	28 163	28 163
4 Stöd till friluftorganisationer (ram)	24 785	24 785
5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer (ram)	15 000	15 000
6 Insatser för den ideella sektorn (ram)	23 238	23 238
14 Folkbildning		

Område, anslag (anslagsbeteckning)	Regeringens förslag	Utskottets förslag
1 Bidrag till folkbildningen (ram)	3 260 013	3 260 013
2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbild- ningen (ram)	79 957	79 957
3 Bidrag till kontakttolkutbildning (ram)	15 770	15 770
15 Tillsyn av spel och lotterier		
15:1 Lotteriinspektionen (ram)	44 860	44 860
Summa för utgiftsområdet	11 362 087	11 362 087

BILAGA 4

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 3

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Anslagen för 2010 inom utgiftsområde 17		
2009/10:Kr206	Lars Ohly m.fl. (v)	2
2009/10:Kr229	Gunnel Wallin (c)	
2009/10:Kr249	Sonia Karlsson m.fl. (s)	
2009/10:Kr267	Gunvor G Ericson m.fl. (mp)	2-4
2009/10:Kr269	Lars Ohly m.fl. (v)	2
2009/10:Kr308	Peter Eriksson m.fl. (mp)	4, 7-9, 13, 20 och 22-24
2009/10:Kr312	Catharina Bråkenhielm (s)	
2009/10:Kr320	Esabelle Dingizian m.fl. (mp)	
2009/10:Kr339	Leif Pagrotsky m.fl. (s)	1-3, 5-9, 11- 14, 17 och 18

BILAGA 5

Hyressättningen inom kulturområdet

Utdrag ur rapporten **Uppföljning av hyressättningen inom kulturområdet (2008/09:RFR13)**

Sammanfattning

Inledning

Kulturutskottet beslutade i december 2007 att följa upp och utvärdera kulturinstitutionernas lokalkostnader. Uppföljningen har genomförts under våren 2009 av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp i syfte att ge utskottet ett fördjupat kunskapsunderlag. Utskottets uppföljning har inriktats på att belysa bl.a. lokalförsörjningsreformens konsekvenser inom kulturområdet, hyresnivåer för kulturinstitutionerna, olika hyressättningsprinciper, förhållandet mellan hyresgäst och hyresvärd samt pris- och löneomräkningen av anslagen.

Riksdagens tidigare behandling av hyresfrågor

Riksdagen har behandlat frågor som rör lokaler och hyror vid ett flertal tillfällen under snart 20 år. På förslag från kulturutskottet har riksdagen gjort ett antal tillkännagivanden inom området, senast 2004 och 2005. Kulturutskottet behandlade frågorna senast i budgetbetänkandet hösten 2007.

Den statliga förvaltningen av fastigheter och lokaler

Riksdagen beslutade 1991 om en lokalförsörjningsreform som bl.a. innebar att statliga myndigheter fick eget ansvar för sin lokalförsörjning. Uppföljningen visar att många aktörer är positiva till reformen men att den samtidigt har inneburit en del problem inom kulturområdet, inte minst för de institutioner som har s.k. ändamålslokaler, dvs. lokaler som de inte kan flytta från. Det finns begränsade kunskaper om reformens resultat och konsekvenser. Uppföljningen visar dock att den bl.a. har lett till ett synliggörande av och ökad medvetenhet om lokalers kostnader inom kulturområdet.

Principer för hyressättning

Hyressättningen inom staten ska i princip vara marknadsmässig men i några fall tillämpas kostnadsbaserad hyra. Uppföljningen visar att de båda hyressättningsprinciperna marknadshyra och kostnadshyra har både för- och nackdelar. När det gäller marknadshyra uppmärksammas i uppföljningen bl.a. att det saknas en marknad för vissa byggnader, i första hand ändamålslokaler. När det gäller kostnadshyra visar uppföljningen att denna hyressättningsprincip riskerar att inte vara långsiktigt hållbar eftersom den tenderar att leda till att underhållsinsatser skjuts på framtiden. Kostnads-

hyra leder till stora variationer i hyreskostnaderna mellan åren. Denna hyressättningsprincip ställer även höga krav på hyresgästernas kompetens i lokalfrågor och innebär att hyresgästerna får ta de risker som det innebär att svara för alla kostnader. Vidare konstateras att ett flertal institutioner har lokaler som är gamla och i flera fall byggnadsminnen. Kostnaderna för att underhålla dessa lokaler är höga. I uppföljningen redovisas att kritik har framförts mot statens avkastningskrav på statliga lokaler.

Lokalhyror inom kulturområdet

Statens fastighetsverk (SFV) är den dominerande hyresvärden inom kulturområdet men kulturinstitutionerna har även hyresavtal med en rad andra hyresvärdar. I flera fall hanterar hyresgästerna flera hyresavtal. Uppföljningen visar bl.a. att det kan vara svårt för hyresgästerna att förhandla med flera hyresvärdar om flera olika hyresavtal. Uppföljningen visar vidare att hyrorna delvis kan sägas ligga under det som kan betraktas som marknadshyra, bl.a. eftersom kulturinstitutionerna kom in på låga ingångsvärden i det nya hyressystemet. Hyresavtalens löptid är förhållandevis kort och det konstateras att lokalhyran utgör en stor andel av verksamhetens totala kostnader inom kulturområdet.

Uppföljningen visar att SFV:s administrationskostnader har ökat under senare år och det finns ingen tydlig redovisning av deras innehåll. Det är vidare svårt att jämföra olika hyresvärdars kostnader för administration, men en del uppgifter pekar på att den dominerande hyresvärden, SFV, har högre administrativa kostnader än en del andra hyresvärdar. En av orsakerna kan vara att många lokaler är byggnadsminnen vilket ställer höga krav på dokumentation och att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå.

Anslag

De statliga anslagen till kulturinstitutionerna omräknas varje år utifrån en generell modell som tillämpas för alla myndigheter. Uppföljningen visar att nuvarande omräkningssystem är stabilt men att det kan leda till vissa problem inom kulturområdet, inte minst för de institutioner som är bundna till vissa lokaler. Omräkningssystemet bygger på att marknaden ska fungera, men eftersom flera hyror inom kulturområdet ligger under marknadsnivån misstämmer modellen med SFV:s hyressättning, där man strävar efter att successivt höja hyran till marknadsnivå. Modellen upplevs som komplicerad och att den försvårar myndigheternas planering. Det konstateras vidare att den inte tar hänsyn till de faktiska hyreskostnaderna.

I uppföljningen uppmärksammas även att det inte är möjligt för institutioner med kostnadshyra att i någon större utsträckning t.ex. anslagsspara för att klara kommande underhållskostnader.

Förhållandet mellan hyresgäst och hyresvärd

Ett mål för statens fastighetsförvaltning är att det förs en aktiv dialog mellan hyresvärd och hyresgäst. Uppföljningen visar att förhållandet mellan SFV och dess hyresgäster har förbättrats under senare år.

Vidare uppmärksammas behovet av stöd till hyresgästerna i bl.a. hyresförhandlingar. Det konstateras att hyresgästerna i allmänhet inte använder sig av stöd från Ekonomistyrningsverket (ESV) i någon större utsträckning. Det förekommer inte heller något samarbete kulturinstitutionerna sinsemellan i hyres- och lokalfrågor.

Miljö- och tillgänglighetsaspekter

Miljö- och tillgänglighetsfrågor har en nära koppling till lokalfrågor. Uppföljningen visar att båda dessa aspekter på ett naturligt sätt kommer in i både SFV:s och kulturinstitutionernas arbete med lokalfrågor. Vikten av återkoppling från Regeringskansliet till myndigheterna uppmärksammas, liksom behovet av incitament för hyresgästerna att bl.a. spara energi.

Gruppens slutsatser och förslag

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens slutsatser och förslag i korthet:

Mot bakgrund av det som har framkommit i denna uppföljning anser gruppen sammanfattningsvis följande:

- De särskilda problem som pris- och löneomräkningsmodellen av lokal-kostnader har lett till inom kulturområdet bör lösas, i första hand genom generella åtgärder som att t.ex. införa en spärr som hindrar att en myndighet får minskad pris- och löneomräkning i de fall som hyresförhandlingar leder till höjd hyra eller i andra hand genom att åtgärder vidtas i de enskilda fall då problem uppstår.
- Det bör skyndsamt belysas vilken effekt som SFV:s antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna inom musei- och teaterområdet och om de berörda institutionerna får bära sådana kostnader som inte belastar andra hyresgäster.
- I de fall där kostnadshyra används bör åtgärder vidtas för att säkerställa att underhållet hålls på en väl avvägd nivå. Detta kan ske bl.a. genom att myndigheterna ges möjlighet att ha ett större anslagssparande och genom utjämning av variationer i hyreskostnader över tid.
- Miljö- och tillgänglighetsfrågor har en stark påverkan på lokalfrågor och lokalkostnader. Kulturinstitutionerna bör därför ges incitament för att fortsätta arbetet för förbättrad tillgänglighet och långsiktigt hållbar utveckling. Detta kan medföra ökade kostnader, särskilt för dem som har lokaler i äldre byggnader och byggnadsminnen.
- Den fortsatta utvecklingen av Statens fastighetsverks administrationskostnader bör uppmärksammas. Det bör tydliggöras vad som ingår i dessa kostnader och hur ökningen av dem kan begränsas.

- Ekonomistyrningsverkets stöd till myndigheter i hyresförhandlingar och andra lokalförsörjningsfrågor bör förtydligas och utökas. Samarbetet mellan Fastighetsverket och hyresgäster har på senare år utvecklats positivt. Denna utveckling bör fortsatt främjas.
- Regeringen bör återkomma till riksdagen och i budgetpropositionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av kulturutskottets uppföljning.

Kulturutskottets uppföljning

Kulturutskottet beslutade i december 2007 att följa upp och utvärdera kulturinstitutionernas lokalkostnader. Uppföljningen har genomförts under våren 2009 av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. I detta avsnitt redovisar gruppen sina slutsatser och förslag.

Lokalförsörjningsreformen och kulturinstitutionerna

Riksdagen beslutade 1991 om en lokalförsörjningsreform som bl.a. innebar att statliga myndigheter fick ett eget ansvar för sin lokalförsörjning. I slutet av 1990-talet uttalade riksdagen att lokalförsörjningsreformen var nödvändig och att det saknades skäl att ändra reformens huvudprinciper.

Kulturutskottets uppföljning har visat att många myndighetsföreträdare är positiva till lokalförsörjningsreformen, inte minst till det ökade ansvar som myndigheterna har fått för sin egen lokalförsörjning. På grund av uppföljningens mer översiktliga karaktär kan det emellertid vara svårt att enbart utifrån den bedöma vilka effekter som reformen i sig har haft för institutionerna och verksamheten inom kulturområdet.

Det har i olika sammanhang uppmärksammats att hyresgästerna inom kulturområdet ofta har få alternativ till de nuvarande lokalerna och att de därför är bundna vid staten som hyresvärd. Detta konstaterade exempelvis kulturutskottet redan 1998. Denna uppföljning visar att kulturinstitutionerna faktiskt hyr lokaler av flera olika hyresvärdar, både statliga och icke-statliga. Den dominerande hyresvärderna för de museer och teatrar som har ingått i denna uppföljning är Statens fastighetsverk (SFV). Uppföljningen visar också att lokalförsörjningsreformen har inneburit att myndigheterna inom kulturområdet har ett fritt val för vissa av sina lokaler, framför allt magasins- och kontorslokaler. När det gäller publika lokaler är valmöjligheterna däremot mer begränsade för främst de institutioner som har sin verksamhet i ändamålsfastigheter. I genomsnitt avser ungefär hälften av lokalkostnaderna på museerna publika lokaler, men spännvidden är stor och andelen varierar mellan en fjärdedel för vissa museer och upp till tre fjärdedelar för andra. De mer begränsade möjligheter som t.ex. museer och teatrar har när det gäller valet av publika lokaler innebär att dessa institutioner inte fritt kan välja lokaler på det sätt som förutsattes i lokalförsörjningsreformen. På museiområdet har reformen fungerat bäst för museernas magasinslokaler, där det kan sägas finnas en fungerande marknad.

Det kan sammanfattningsvis konstateras att nyttan med lokalförsörjningsreformen kanske inte har varit lika uppenbar inom kulturområdet som inom andra politikområden. Trots att det endast finns begränsade kunskaper om reformens konsekvenser och resultat tyder dock mycket på att den har fungerat förhållandevis väl för i första hand de myndigheter som har möjlighet att välja vilka lokaler de vill hyra, medan den för de myndigheter som är bundna till sina lokaler har förorsakat olika typer av problem. Detta bör vara en allmän utgångspunkt i regeringens fortsatta arbete med lokal- och hyresfrågor inom kulturområdet.

Skillnader i möjligheter att effektivisera lokalanvändningen

Lokalförsörjningsreformen hade bl.a. som syfte att ge incitament för hyresgästerna att effektivisera sin lokalanvändning genom att minska sin lokalarea eller t.ex. flytta till lokaler med lägre hyra. Reformen har inneburit att lokal-kostnaderna blivit synliga för hyresgästerna, men för flera kulturinstitutioner kan det vara svårt att ytterligare effektivisera lokalutnyttjandet, bl.a. eftersom många lokaler är gamla och dessutom byggnadsminnen. Bindningen till lokalerna gör att dessa hyresgäster inte kan flytta om de är missnöjda med hyresvillkoren. Dessa begränsningar gäller dock inte för deras övriga lokaler, t.ex. kontor och magasin där förutsättningarna för rörlighet är större. Det kan också konstateras att lokalförsörjningsreformen antagligen har gett upphov till ökade kostnader för t.ex. hyresförhandlingar. Hur höga dessa kostnader kan vara har inte utvärderats. Sammanfattningsvis visar uppföljningen att reformen har inneburit att det finns ett stort kostnadsmedvetande hos kulturinstitutionerna vad gäller lokaler.

Hyressättningsprinciperna marknadshyra och kostnadshyra

Enligt riksdagens riktlinjer från 1991 ska den statliga fastighetsförvaltningen bedrivas med ett så långt möjligt marknadsmässigt avkastningskrav. I några fall tillämpas dock kostnadsbaserad hyra. Det gäller dels fastigheter som har donerats till staten, dels huvudbyggnaderna för Operan, Dramaten, Naturhistoriska riksmuseet, Nationalmuseum och Statens historiska museer. Kulturutskottet har tidigare uppmärksammat att gränsen mellan vad som kan betecknas som ändamålsfastighet och vad som är en kommersiell fastighet ofta är mycket svår att dra och att det för ändamålsfastigheter inte är meningsfullt att tala om en marknad eller en marknadslig hyra. Flera publika lokaler inom teater- och museiområdena är att betrakta som ändamålslokaler.

Marknadshyra är den hyresform som normalt används inom staten. Av riksdagens riktlinjer framgår att fastighetsförvaltningen ska bedrivas med ett, så långt möjligt, marknadsmässigt avkastningskrav. Samtidigt kan gruppen konstatera att det inte råder någon normal marknadssituation för en stor del av de lokaler som museer och teatrar hyr, särskilt inte vad gäller

ändamålslokalerna. Riksdagen har tidigare uttalat att en naturlig utgångspunkt för hyressättning är självkostnad när hyresgästen har begränsade alternativ och är beroende av en statlig hyresvärd.

Uppföljningen har visat att de båda hyressättningsprinciperna har både för- och nackdelar. En fördel med marknadshyra är bl.a. att SFV kan jämna ut lokalkostnader mellan olika byggnader, regioner och år. Detta ger en viss stabilitet i systemet och leder till att såväl hyresgäster som hyresvärdar ges möjlighet att planera sin verksamhet. Samtidigt kan det ifrågasättas om det verkligen finns en marknad i egentlig mening för flera av de byggnader som har ingått i denna uppföljning, bl.a. för några av ändamålslokalerna. Hyresgästerna är ofta bundna till lokalerna och även för hyresvärden är ofta alternativ användningen av lokalerna mycket liten.

När kostnadshyra infördes för fem kulturinstitutioners huvudbyggnader var ett av syftena att hyran skulle kunna sänkas. Uppföljningen visar att kostnadshyra i och för sig kan ge sänkta hyreskostnader, men att detta samtidigt kan leda till att nödvändigt underhåll skjuts på framtiden. Kostnadshyra har förorsakat stora variationer i hyreskostnader mellan åren, vilket för hyresgästerna har varit svårt att hantera inom ramen för tilldelade anslag. Det finns exempel på kulturinstitutioner som har tvingats förhandla ned underhållskostnaderna för att kunna upprätthålla verksamheten. Det kan därför starkt ifrågasättas om det nuvarande kostnadshyressystemet är långsiktigt hållbart. Det finns risk för att hyresgästerna tvingas prioritera verksamheten framför ett långsiktigt underhåll av statens lokaler som ofta också är byggnadsminnen eller av andra orsaker viktiga att bevara. Samtidigt kan det konstateras att det av regleringsbrevet till SFV framgår att fastigheternas värden ska bevaras, vårdas och utvecklas på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

Vidare har det framkommit att kostnadshyra leder till att hyresgästerna tvingas ta större risker än vad som är fallet vid marknadshyra. Hela kostnaden för underhållsåtgärder faller nämligen odelat på hyresgästen. De hyresgäster som är myndigheter saknar dessutom möjlighet att spara tillräckligt mellan budgetåren för att kunna finansiera sådana underhållsinsatser. Regeringen har nämligen genom anslagsförordningen maximerat anslagssparandet till 3 %. För de hyresgäster som är bolag eller stiftelser ser avsättningsmöjligheterna annorlunda ut. Enligt gruppens bedömning bör incitament skapas för myndigheter med kostnadshyra att kunna hantera underhållskostnader. Det kan t.ex. ske genom att dessa myndigheter ges möjlighet att ha ett större anslagssparande eller att de ges möjlighet att fondera medel i t.ex. Riksgäldskontoret för att kunna finansiera framtida underhållskostnader.

Ett annat problem i det nuvarande kostnadshyressystemet är att underhållskostnader inte kan periodiseras. För att förbättra kostnadshyressystemet för ändamålsbyggnader bör en modell tas fram som gör det möjligt

för SFV att fördela större underhållskostnader över en längre tid i syfte att hålla hyran på en så jämn nivå som möjligt för hyresgästen oavsett när åtgärden genomförs.

Det nuvarande systemet med kostnadshyra leder också till problem när hyresgäster måste evakueras i samband med större underhållsinsatser, eftersom hyresgästen då tvingas betala hyra för såväl de utrymda lokalerna som evakueringslokalerna. Detta problem måste lösas.

Vidare uppstår det problem för både hyresgäster och SFV när en hyresgäst har flera lokaler med olika hyressättning och måste hantera flera parallella hyressättningssystem. Det blir särskilt krångligt om en hyresgäst hyr både kostnads- och marknadshyreslokaler av en och samma hyresvärd. Kostnadshyran innebär också att hyresgästerna måste bygga upp kompetens i lokalfrågor, inte minst för att klara av hyresförhandlingar och diskussioner om underhållsåtgärder. Hyressättningen ställer därmed stora krav på hyresgästerna och deras förståelse för fastighetsförvaltning. Lokalfrågor har i vissa fall kommit att ta mycket arbetsresurser i anspråk på kulturinstitutionerna.

Gruppen kan samtidigt konstatera att införandet av kostnadshyra har lett till ett förbättrat samarbete mellan SFV och hyresgästerna, genom bl.a. gemensam planering av vilka underhållsinsatser som ska göras. Hyresgästernas insyn i vad som ingår i hyran har ökat liksom möjligheten att påverka drift och underhåll. Detta är mycket positiva effekter som enligt gruppens bedömning ligger väl i linje med kulturutskottets tidigare önskemål.

Sammanfattningsvis menar gruppen att i de fall där det råder kostnadshyra måste systemet göras mer långsiktigt hållbart. Gruppen vill särskilt betona vikten av att musei- och teaterlokalerna underhålls och att de problem som har uppmärksammats i denna uppföljning blir åtgärdade.

Underhåll av byggnader

Av kulturutskottets enkätundersökning framgår att ungefär hälften av de tillfrågade institutionerna uppger att det finns ett visst behov och var femte institution att det finns ett stort behov av underhållsinsatser under de närmaste fem åren.

Många av de byggnader som hyrs av statliga teatrar och museer är gamla och ofta också byggnadsminnesförklarade. Det ställer höga krav på att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå. Det utgår inte bidrag till de merkostnader som detta medför, vilket avviker från såväl den kyrkoantikvariska ersättningen som utgår för underhåll av kyrkorna som länsstyrelsernas bidrag till privata fastighetsägare för underhåll av byggnadsminnen. Gruppen noterar vidare att i budgetpropositionen för 2009 ökades anslaget för bidragsfastigheter mot bakgrund av att behovet av underhållsåtgärder är stort på dessa fastigheter. Gruppen menar därför att regeringen skyndsamt bör belysa vilken effekt som SFV:s antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna inom musei- och teaterområdet och

om de berörda institutionerna får bära sådana kostnader som inte belastar andra hyresgäster. Det kan konstateras att nationalscenerna och flera centrala museer skulle behöva stöd för att kunna upprätthålla ett gott underhåll.

Det är viktigt att ansvaret för underhåll är tydligt fördelat mellan hyresvärd och hyresgäst. Som redan framgått har gruppen uppmärksammat att kostnadshyra kan leda till att underhållsåtgärder skjuts på framtiden för att hålla hyran på en så låg nivå som möjligt. När systemet med kostnadshyror infördes för de fem institutionerna gjordes en avstämning av underhållsläget, men parterna blev inte överens. Detta har förorsakat problem i hyresförhandlingarna om hur det s.k. eftersatta underhållet ska behandlas. Regeringens beslut om kostnadsansvaret för underhållet vid Statens historiska museum har tolkats på olika sätt av olika aktörer. Gruppen menar att det är viktigt att det klargörs för alla berörda parter hur frågan om eftersatt underhåll ska hanteras och vem som bär ansvaret för att finansiera underhållsinsatser.

Statens avkastningskrav

Statens avkastningskrav på fastighetsförvaltande myndigheter och bolag har varit föremål för återkommande diskussioner i flera år. Kulturutskottet har tidigare framfört att när det gäller vissa ändamålsfastigheter inom kulturområdet finns det ingen alternativ användning av lokalerna och att detta borde beaktas då avkastningskrav sätts.

Kulturinstitutionerna är generellt kritiska till statens avkastningskrav på SFV. Syftet anses vara vällovligt, men samtidigt leder denna ordning till att pengar enbart ”snurrar runt i systemet”. Gruppen menar att det är viktigt att den statliga fastighetsförvaltningen sköts på ett professionellt och marknadsmässigt sätt och att kommersiella fastigheter ger avkastning. När det gäller ändamålslokaler kan det av principiella skäl diskuteras om det ska sättas ett lägre avkastningskrav på sådana lokaler. Enligt gruppens bedömning bör frågan om statens avkastningskrav på icke kommersiella lokaler ånyo tas upp till prövning av regeringen.

Hyresnivåer och hyresavtalens löptid

Uppföljningen visar att hyresnivån i flera fall inte når upp till vad SFV betraktar som marknadsmässig hyra. En av orsakerna till detta är att hyrorna för de kulturinstitutioner som hyr av SFV från början inte var marknadsanpassade och att dessa institutioner gick in i det nya hyressystemet med alltför låga ingångsvärden. En följd av detta är att när hyresavtal med marknadshyra ska omförhandlas eftersträvar SFV i enlighet med sin instruktion att närma sig en mer marknadsmässig hyresnivå. Spridningen mellan de olika institutionernas hyror är samtidigt stor, varför det kan vara svårt att behandla alla institutioner som en grupp.

Hyresavtalens löptider varierar men är i flera fall förhållandevis korta inom kulturområdet. Enligt gruppens bedömning borde det vara möjligt för t.ex. museer att ha längre löptider på hyresavtalen om de så önskar, sär-

skilt i de fall där byggnaden i sig är en del av museet. Längre avtalstider skulle kunna ge lägre hyreskostnader och mer förutsägbara hyror som inte påverkas av förändringar på hyresmarknaden. Detta skulle kunna ge kulturinstitutionerna en mer stabil hyresnivå och en jämnare omräkning av anslagens lokalkostnadsdel. Möjligheten till längre löptider motverkas delvis av regelverket som syftar till att inte låsa fast myndigheter i lokaler alltför länge och därigenom begränsa det statliga åtagandet. Syftet med sexårsregeln och regeringens syn på sexårsregeln bör därför förtydligas ytterligare. Enligt gruppens mening bör regeringen överväga om den generella begränsningen av hyresavtalens längd till sex år bör höjas för i första hand ändamålslokaler.

Lokalkostnaderna utgör en förhållandevis stor andel av de totala kostnaderna för många kulturinstitutioner. Detta har många gånger naturliga orsaker – hyresgästerna har ofta omfattande publika verksamheter i gamla lokaler. På förslag av kulturutskottet redovisar regeringen årligen till riksdagen hyreskostnadens andel av anslagen. Enligt gruppens bedömning är denna redovisning viktig som underlag inför utskottets beredning av bl.a. regeringens budgetförslag. Redovisning i budgetpropositionen skulle emellertid kunna utvecklas ytterligare, inte minst genom att regeringen kommenterar, bedömer och analyserar redovisningen. Det vore värdefullt om denna redovisning och bedömning tydligare vävdes in i regeringens årliga resultatredovisning som ett underlag för riksdagens behandling av regeringens budgetförslag.

Administrationskostnader

SFV är en myndighet som lyder under ett omfattande regelverk och vars verksamhet i huvudsak finansieras genom hyresintäkter. SFV:s administrationskostnader har successivt ökat. Gruppen har uppmärksammat att det inte finns något tak för hur höga administrationskostnader som kan belasta hyresgästerna. Kostnaderna fördelas schablonmässigt på hyresgästerna, och det finns ingen transparens när det gäller vad administrationskostnaderna består av. Vissa uppgifter tyder på att SFV har högre administrativa kostnader än andra hyresvärdar, men gruppen är medveten om att det är svårt att jämföra olika hyresvärdars administrationskostnader eftersom de redovisas på olika sätt. Gruppen anser att det är viktigt att öka effektiviteten i SFV:s fastighetsförvaltning och att det tydliggörs vad som ingår i SFV:s administrativa kostnader, bl.a. hur stora merkostnaderna är för exempelvis dokumentation och att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå. Särskilt mot bakgrund av att det inte råder någon normal marknadssituation för flera av lokalerna inom kulturområdet är det viktigt att följa administrationskostnadernas fortsatta utveckling. Detta är en fråga som även fortsättningsvis bör tas upp i mål- och resultatdialogerna mellan departement och myndighet. Regeringen bör vidare överväga hur hyresgästerna ska kunna skyddas från fortsatta hyreshöjningar föranledda av ökade administrativa kostnader.

Pris- och löneomräkning av anslag

De statliga anslagen till kulturinstitutionerna omräknas varje år utifrån en generell modell som tillämpas för alla myndigheter. För institutioner med marknadshyra omräknas anslagens lokalkostnadsdel med 70 % av konsumentprisindex (KPI) utom för de år då avtalen omförhandlas. Då omräknas anslagen utifrån marknadshyrornas utveckling i närområdet under den gångna avtalsperioden. För institutioner med kostnadshyra omräknas anslagens lokalkostnadsdel årligen med 70 % av KPI.

Kulturutskottet har i en tidigare uppföljning uppmärksammat att den pris- och löneomräkningsmodell som tillämpas för anslag inte tar hänsyn till de verkliga lokalkostnader som kulturinstitutionerna har. Kulturutskottet har bl.a. redovisat flera exempel där allmänt fallande marknadshyror har lett till att kompensationen för anslagens lokalkostnadsdel minskats, medan hyresförhandlingar med SFV har lett till höjda hyror i de enskilda fallen. Detta har bl.a. gällt för Nordiska museet, Tekniska museet och Livrustkammaren. Utskottet har framfört att systemets oönskade effekter har blivit särskilt påtagliga i tider med fallande hyresnivåer, då de båda använda omräkningsmetoderna ger rakt motsatt resultat. Vid omförhandlingstillfällena anpassas kompensationen till de fallande hyresnivåerna och under mellanåren till de stigande prisnivåerna, vilket har lett till tvära kast i finansieringen. Kulturutskottet har påtalat att sänkta anslag i kombination med höjda lokalkostnader går ut över verksamheten eftersom museerna i regel har svårt att minska sina lokalbehov när hyreskompensationen begränsas. Utskottet har framfört att det vore rimligt att myndigheternas hyreskompensation följer hyreskostnadernas faktiska utveckling på ett mer påtagligt sätt.

Den pris- och löneomräkningsmodell som tillämpas av regeringen är generell och gäller för alla myndighetsanslag. Omräkningssystemet är därmed stabilt och ger en fast ram som gör att kostnadsutvecklingen kan kontrolleras. Detta är en positiv effekt av modellen. Samtidigt har modellen lett till problem inom framför allt kulturområdet. Som redan har beskrivits kan kulturinstitutionerna ofta inte flytta till billigare lokaler när anslaget inte räknas upp i samma takt som hyran ökar. Eftersom lokalkostnaderna utgör en stor del av kulturinstitutionernas kostnader är dessutom lokalkostnadsomräkningen särskilt viktig inom kulturområdet.

Modellen bygger på att hyrorna sätts på en fungerande marknad och anpassar sig till sjunkande respektive stigande hyresnivåer. Eftersom många kulturinstitutioner fick för låga ingångsvärden när de kom in i omräkningssystemet i början av 2000-talet förorsakar detta återkommande problem när SFV i enlighet med sina direktiv eftersträvat att successivt närma sig en marknadsmässig nivå. Enligt gruppens bedömning är det tydligt att detta systemfel behöver åtgärdas för att ett långsiktigt hållbart system ska kunna uppnås.

Ett annat problem förknippat med den generella omräkningsmodellen är att den bygger på förhållanden i förfluten tid och inte beaktar det aktuella konjunkturläget. Ekonomistyrningsverket (ESV) tar dessutom ofta fram omräkningstal innan hyresförhandlingar har genomförts mellan hyresvärderna och hyresgästen. Modellen kan på så sätt inte ta hänsyn till den faktiska hyrans utveckling. Gruppen kan också konstatera att det inte förekommer några kontakter mellan ESV och SFV när omräkningsunderlagen tas fram till regeringen.

Det har inom ramen för denna uppföljning varit svårt att med säkerhet kunna slå fast hur pris- och löneomräkningens lokalkostnadsdel har utvecklats i förhållande till den faktiska hyresutvecklingen inom kulturområdet. Riksdagen begärde hösten 2004 i ett tillkännagivande att pris- och löneomräkningens effekter på kulturanslagen skulle utvärderas. Någon sådan utvärdering har ännu inte genomförts.

Riksdagen har tidigare också haft synpunkter på att regeringen inte har redovisat pris- och löneomräkningen av anslagen tillräckligt tydligt. På förslag av kulturutskottet begärde riksdagen hösten 2004 att gjorda pris- och löneomräkningar skulle redovisas på ett tydligt sätt i budgetpropositionen. Uppföljningen visar att regeringens redovisning har förbättrats i detta avseende, men att det fortfarande finns en del otydligheter kvar. Detta gäller kanske särskilt anslagen till de centrala museerna. Gruppen menar att en större transparens bör eftersträvas och att pris- och löneomräkningen tydligt bör redovisas för var och en av museimyndigheterna.

Sammanfattningsvis konstaterar gruppen att pris- och löneomräkningsmodellen inte ger önskat resultat och att den i flera fall inte har gett anslag som motsvarar hyreshöjningarna. Gruppen delar den syn som utskottet tidigare har framfört, dvs. att omräkningsmetodens följsamhet bör förbättras när det gäller ändamålslokalerna i syfte att ge en hållbar och för alla intressenter acceptabel lösning. Utskottet har med flera exempel tidigare visat att myndigheter har fått sänkta omräkningstal för anslagens lokalkostnadsdel trots att de har ingått avtal med hyresvärderna om höjd hyra. Mot bakgrund av det rådande konjunkturläget är detta ett problem som kan återkomma under de närmaste åren. Gruppen noterar att SFV har föreslagit att en spärr ska införas för att undvika sådana situationer. Enligt gruppens bedömning är det viktigt att denna typ av situationer undviks. Gruppen vill därför framhålla vikten av att regeringen vidtar åtgärder för att lösa detta problem, i första hand genom mer generella åtgärder eller i andra hand genom åtgärder i de enskilda fallen då problemen uppstår.

Förhållandet mellan hyresgäst och hyresvärd

Ett mål för statens fastighetsförvaltning är att det förs en aktiv dialog mellan hyresvärd och hyresgäst. Det har dock i olika sammanhang tidigare pekats på brister i denna dialog. Bland annat har kulturutskottet framhållit vikten av att det förs en öppen och aktiv dialog mellan hyresvärd och hyresgäst.

Uppföljningen visar att förhållandet mellan SFV och hyresgästerna har blivit mycket bättre och sakligare under senare år. Bland annat har införandet av kostnadshyror lett till ökad ömsesidig förståelse. Gruppen noterar att det pågår ett fortsatt arbete med dessa frågor, inte minst inom SFV, och välkomnar fortsatta initiativ från SFV i syfte att öka samverkan och samarbetet mellan hyresvärd och hyresgäst. Det är viktigt att det förbättrade samarbetet och den ökade insynen kan bibehållas. Regeringen bör arbeta för att främja de positiva effekter som kostnadshyresprincipen har haft på samarbetet mellan hyresvärd och hyresgäster. Hyresgästernas möjlighet till insyn måste bibehållas och utvecklas, även i de fall som marknadshyra används.

Stöd i lokalförsörjnings- och hyresförhandlingsfrågor

Kulturutskottet har tidigare ifrågasatt om det är en rimlig ordning att kulturinstitutioner förutsätts kunna uppträda som jämbördiga motparter i hyresförhandlingar med SFV. Gruppen konstaterar att när det gäller hyresgästernas situation i hyresförhandlingar finns det en naturlig målkonflikt mellan hyresvärd och hyresgäst. Hyresförhandlingar är dessutom alltid svåra att genomföra. Av uppföljningen framgår att hyresgästerna ofta behöver stöd, men att det för kulturinstitutionernas del är oklart vilket stöd som t.ex. ESV kan ge. Efter ett tillkännagivande från riksdagen har ESV fått ett utökat uppdrag. Uppföljningen visar dock att det finns behov av att förtydliga och utöka ESV:s roll när det gäller stödet till myndigheter i lokalförsörjnings- och hyresförhandlingsfrågor.

Gruppen har i uppföljningen undersökt i vilken grad som kulturinstitutionerna sinsemellan samverkar i lokal- och hyresfrågor. Sådant samarbete är mycket begränsat. Enligt gruppens bedömning bör regeringen följa frågan hur samarbetet mellan institutionerna kan ökas. Formerna för ett sådant samarbete kan naturligtvis diskuteras, men en naturlig utgångspunkt för museerna torde vara de förslag som museikoordinatorn nyligen har lämnat till regeringen. Gruppen utgår från att denna fråga ingår i regeringens fortsatta beredning av museikoordinatorns förslag.

Miljö- och tillgänglighetsaspekter

Uppföljningen visar att det finns en stark koppling mellan lokalfrågor och miljö- och tillgänglighetsaspekter. Miljö- och tillgänglighetsfrågor kommer naturligt upp i samband med t.ex. ombyggnad av lokaler. Gruppen konstaterar att både SFV och kulturinstitutionerna arbetar med dessa frågor. Gruppen vill samtidigt betona att både miljö och tillgänglighet är mycket viktiga frågor, inte minst inom kulturområdet, och att det är angeläget att Regeringskansliet ger en tydlig återkoppling till myndigheterna i arbetet med miljö- och tillgänglighetsfrågor, inte minst inom ramen för mål- och resultatdialogen med myndigheterna.

Det är vidare viktigt att kulturinstitutionerna ges incitament att fortsätta arbetet för en långsiktigt hållbar utveckling, både vad gäller miljö- och tillgänglighetsaspekter. Viktigt är i det sammanhanget att finna former för att exempelvis spara energi för belysning och uppvärmning av lokaler.

Samtidigt vill gruppen peka på att miljö- och tillgänglighetskrav medför ökade kostnader och särskilt för dem som har lokaler i äldre byggnader och byggnadsminnen. Att åtgärda miljö- och tillgänglighetsproblem där kan vara förenat med höga kostnader, vilket blir särskilt påtagligt för de äldre kulturbyggnader där underhållet kan ha varit eftersatt.

Fortsatt uppföljning och utvärdering

Gruppen vill slutligen framhålla vikten av att de olika frågor som har lyfts fram i denna uppföljning fortsättningsvis uppmärksammas. Enligt gruppens mening framstår det som naturligt att regeringen återkommer till riksdagen och redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av uppföljningen samt att resultaten fortsättningsvis följs upp och återkommande redovisas i regeringens årliga resultatredovisning i budgetpropositionen.

Gruppens slutsatser och förslag

Mot bakgrund av det som har framkommit i denna uppföljning anser gruppen sammanfattningsvis följande.

- Pris- och löneomräkning av lokalkostnaderna har på kulturområdet fått en del negativa konsekvenser eftersom dessa lokaler kom in sent i systemet och i flera fall med hyror som låg långt under vad som kan anses motsvara en marknadsmässig hyra. Varje fortsatt hyreshöjning i syfte att komma upp till en tänkt marknadsnivå innebär att kulturinstitutionernas tillgängliga medel för att bedriva verksamhet successivt urholkas. Detta är ett problem som måste lösas på ett långsiktigt hållbart sätt, i första hand genom mer generella åtgärder. Det kan ske antingen genom en kostnadsneutral engångsanpassning av hyresnivåer och anslag eller genom att nuvarande hyresnivåer för ändamålslokaler fortsättningsvis betraktas som marknadsmässiga. En mindre långtgående lösning är att i enlighet med SFV:s förslag införa en spärr som hindrar att en myndighet får minskad hyreskompensation samtidigt som hyran räknas upp. I andra hand kan problemen lösas genom att åtgärder vidtas i de enskilda fall då problem uppstår.
- Många av de byggnader som hyrs av statliga teatrar och museer är byggnadsminnesförklarade, vilket ställer höga krav på att underhållet genomförs på en kvalificerad antikvarisk nivå. Varken SFV eller verkets hyresgäster får något statligt bidrag för att täcka de antikvariska merkostnaderna. Samtidigt konstaterar gruppen att statliga bidrag utgår för underhåll av bl.a. kyrkor och SFV:s bidragsfastigheter. Det bör därför skyndsamt belysas vilken effekt som SFV:s antikvariska merkostna-

der har på lokalkostnaderna inom musei- och teaterområdet och om de berörda institutionerna får bära sådana kostnader som inte belastar andra hyresgäster.

- I de fall där kostnadshyra används bör regeringen vidta åtgärder för att säkerställa att underhållet av våra kulturlokaler hålls på en väl avvägd nivå. De stora variationer i hyreskostnader mellan åren som denna hyressättningsprincip kan ge upphov till bör utjämnas genom bättre möjlighet till anslagssparande eller på annat sätt rätt att fondera medel för framtida underhåll. Även SFV bör kunna fördela större underhållskostnader över en längre tid i syfte att hålla hyran på en jämnare nivå. Dessutom bör regeringen göra klart för alla berörda parter vem som bär ansvaret för finansieringen av det eftersatta underhållet. Regeringen måste även lösa de problem med dubbel hyra som uppstår när institutioner med kostnadshyra måste evakueras från lokaler i samband med ombyggnationer.
- Miljö- och tillgänglighetsfrågor har en stark påverkan på lokalfrågor och lokalkostnader. Kulturinstitutionerna bör ges incitament som främjar satsningar på en långsiktigt hållbar utveckling, både vad gäller miljö- och tillgänglighetsaspekter. Samtidigt måste det beaktas att det kan vara förenat med höga kostnader att åtgärda miljö- och tillgänglighetsproblem i kulturlokaler, inte minst när det gäller äldre byggnader och byggnadsminnen med eftersatt underhåll.
- SFV:s administrationskostnader har successivt ökat. Regeringen bör i sin dialog med SFV uppmärksamma de administrativa kostnadernas fortsatta utveckling och vikten av effektivitet i fastighetsförvaltningen. Det bör tydliggöras vad som ingår i SFV:s administrativa kostnader, och hur ökningen av dem kan begränsas.
- Regeringen bör förtydliga och utöka ESV:s roll när det gäller stödet till myndigheter i hyresförhandlingar och andra lokalförslagsfrågor. De positiva effekter som kostnadshyresprincipen har haft på samarbetet mellan SFV och hyresgäster bör utvecklas och hyresgästernas möjlighet till insyn bibehållas och fördjupas, även i de fall marknadshyra används.
- Regeringen bör återkomma till riksdagen och i budgetpropositionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av denna uppföljning.